

II

(Informācija)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

EIROPAS KOMISIJA

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

Pamatnostādnes par valsts atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos

(2022/C 485/01)

Saturs

I DAĻA.	KOPĪGIE NOTEIKUMI	4
1. NODAĻA.	Ievads	4
2. NODAĻA.	Piemērošanas joma un definīcijas	4
2.1.	KLP ietekme uz piemērošanas jomu	6
2.2.	Piemērošanas joma	7
2.3.	Horizontālie noteikumi un atbalsta instrumenti, kas piemērojami lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarei un lauku apvidiem	9
2.4.	Definīcijas	10
3. NODAĻA.	Saderības novērtējums, ko veic, ievērojot Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu	15
3.1.	Pirmais nosacījums: atbalsts veicina saimnieciskās darbības attīstību	16
3.1.1.	Atbalstāmā saimnieciskā darbība	16
3.1.2.	Stimulējoša ietekme	17
3.1.3.	Savienības tiesību aktu relevanto noteikumu un vispārīgo principu nepārkāpšana	19
3.2.	Otrais nosacījums: atbalsts nerada tādu pārmērīgu iespaidu uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm	20
3.2.1.	Vajadzība pēc valsts iejaukšanās	20
3.2.2.	Atbalsta piemērotība	21
3.2.3.	Atbalsta samērīgums	22
3.2.4.	Pārredzamība	25
3.2.5.	Vairšanās no negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību	26
3.2.6.	Atbalsta pozitīvās un negatīvās ietekmes izsvēršana (samēra pārbaude)	28
II DAĻA.	ATBALSTA KATEGORIJAS	30
1. NODAĻA.	Atbalsts uzņēmumiem, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu, pārstrādi un tirdzniecību	30
1.1.	Lauku attīstības pasākumiem līdzīgi pasākumi	30
1.1.1.	Investīciju atbalsts	30

1.1.1.1.	Atbalsts ar primāro lauksaimniecisko ražošanu saistītām investīcijām lauku saimniecībās	30
1.1.1.2.	Atbalsts lauku saimniecībā esoša kultūras un dabas mantojuma saglabāšanai paredzētām investīcijām	34
1.1.1.3.	Atbalsts ar lauksaimniecības produktu pārstrādi vai lauksaimniecības produktu tirdzniecību saistītām investīcijām	35
1.1.2.	Darbības uzsākšanas atbalsts gados jauniem lauksaimniekiem un atbalsts lauksaimniecisku darbību uzsākšanai	36
1.1.3.	Darbības uzsākšanas atbalsts lauksaimniecības nozares ražotāju grupām un organizācijām	36
1.1.4.	Atbalsts par agrovides un klimata saistībām	38
1.1.5.	Atbalsts par dzīvnieku labturības saistībām	40
1.1.6.	Atbalsts par platībatkarīgiem traucēkļiem, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām	42
1.1.7.	Atbalsts apgabaliem, kuros ir dabas radīti vai citi platībatkarīgi ierobežojumi	43
1.1.8.	Atbalsts bioloģiskajai lauksaimniecībai	43
1.1.9.	Atbalsts lauksaimniecības produktu ražotāju dalībai kvalitātes shēmās	45
1.1.10.	Atbalsts tehniskā atbalsta sniegšanai lauksaimniecības nozarē	46
1.1.10.1.	Atbalsts zināšanu apmaiņas un informēšanas darbībām	46
1.1.10.2.	Atbalsts konsultāciju pakalpojumiem	47
1.1.10.3.	Atbalsts aizvietošanas pakalpojumiem lauku saimniecībā	49
1.1.11.	Atbalsts sadarbībai lauksaimniecības nozarē	49
1.2.	Riska pārvaldība un krīžu pārvarēšana	51
1.2.1.	Atbalsts lauksaimniecības produkcijai vai lauksaimnieciskās ražošanas līdzekļiem nodarītā kaitējuma kompensēšanai un kaitējuma profilaksei	51
1.2.1.1.	Atbalsts, kura mērķis ir atļūdzināt dabas katastrofu vai ārkārtēju notikumu nodarītu kaitējumu	51
1.2.1.2.	Atbalsts, kura mērķis ir kompensēt dabas katastrofai pielūdzināmu nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarītu kaitējumu	54
1.2.1.3.	Atbalsts, kura mērķis ir segt dzūvnieku slimību, augiem kaitīgu organismu un invazīvas svešzemju sugas invāzijas profilakses, kontroles un izskaušanas izmaksas, un atbalsts, kura mērķis ir atļūdzināt dzūvnieku slimību, augiem kaitīgu organismu un invazīvu svešzemju sugu nodarītu kaitējumu	56
1.2.1.4.	Atbalsts par kritušajiem dzūvniekiem	58
1.2.1.5.	Atbalsts, kura mērķis ir kompensēt aizsargājamo dzūvnieku nodarītu kaitējumu	59
1.2.1.6.	Atbalsts apdrošināšanas prēmiju maksāšanai	61
1.2.1.7.	Atbalsts finansiālām iemaksām kopfondos	61
1.3.	Cita veida atbalsts lauksaimniecības nozarē	62
1.3.1.	Atbalsts ražošanas jaudas slūgšanai	62
1.3.1.1.	Jaudas slūgšana dzūvnieku, augu vai cilvēka veselības, sanitāru, ētisku, vidisku vai klimatisku apsvērumu dūļ	62
1.3.1.2.	Jaudas slūgšana citu iemeslu dūļ	64
1.3.2.	Atbalsts lauksaimniecības darbību pārvietošanai	64
1.3.3.	Atbalsts lopkopības nozarei	65
1.3.4.	Atbalsts lauksaimniecības produktu noieta veicināšanas pasākumiem	66
1.3.5.	Atbalsts tālākajiem reģioniem un Egejas jūras nelielajām salām	69

1.3.6.	Atbalsts lauksaimniecības zemes konsolidācijai	70
1.3.7.	Atbalsts pētniecībai un izstrādei lauksaimniecības nozarē	70
2. NODAĻA.	Atbalsts mežsaimniecības nozarei	71
2.1.	Investīcijas meža platības paplašināšanā un mežu dzīvotspējas uzlabošanā	72
2.1.1.	Atbalsts pirmreizējai apmežošanai un kokaugiem klātas zemes izveidei	72
2.1.2.	Atbalsts agromežsaimniecības sistēmu izveidei, reģenerācijai vai atjaunošanai	74
2.1.3.	Atbalsts meža postījumu profilaksei un meža atjaunošanai pēc postījumiem	74
2.1.4.	Atbalsts meža ekosistēmu izturētspējas un vidiskās vērtības uzlabošanai paredzētām investīcijām	75
2.1.5.	Atbalsts investīcijām mežsaimniecības tehnoloģijās un meža produktu pārstrādē, mobilizēšanā un tirdzniecībā	76
2.1.6.	Atbalsts investīcijām ar mežsaimniecības attīstību, modernizāciju vai pielāgošanu saistītā infrastruktūrā	76
2.1.7.	Atbalsts mežos esoša kultūras un dabas mantojuma saglabāšanai paredzētām investīcijām	76
2.1.8.	Atbalsts finansiālām iemaksām mežsaimniecības kopfondos	77
2.2.	Atbalsts par platībatkarīgiem traucēkļiem, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām meža teritorijās	78
2.3.	Atbalsts meža vides un klimata pakalpojumiem un meža saglabāšanai	78
2.4.	Atbalsts zināšanu apmaiņas un informēšanas darbībām mežsaimniecības nozarē	79
2.5.	Atbalsts konsultāciju pakalpojumiem mežsaimniecības nozarē	80
2.6.	Atbalsts sadarbībai mežsaimniecības nozarē	80
2.7.	Darbības uzsākšanas atbalsts mežsaimniecības nozares ražotāju grupām un organizācijām	82
2.8.	Cits mežsaimniecības nozarei paredzēts atbalsts ar ekoloģiskiem, aizsardzības un rekreatīviem mērķiem	83
2.8.1.	Atbalsts konkrētām mežsaimniecības darbībām un intervencēm, kuru galvenais mērķis ir sekmēt meža ekosistēmu un biodaudzveidības vai tradicionālās ainavas uzturēšanu vai atjaunošanu	83
2.8.2.	Atbalsts augsnes kvalitātes uzturēšanai un uzlabošanai un līdzsvarotas un veselīgas koku augšanas nodrošināšanai mežsaimniecības nozarē	83
2.8.3.	Dabas taku, ainavas elementu un iezīmju un dzīvnieku dabiskās dzīvotnes atjaunošana un uzturēšana mežsaimniecības nozarē	84
2.8.4.	Atbalsts ceļu uzturēšanai meža ugunsgrēku profilakses nolūkā	84
2.8.5.	Atbalsts, kura mērķis ir atlīdzināt kaitējumu, ko mežos nodarījuši aizsargājami dzīvnieki	84
2.9.	Ar lauksaimniecības atbalsta pasākumiem salāgots atbalsts mežsaimniecības nozarē	85
2.9.1.	Atbalsts pētniecībai un izstrādei mežsaimniecības nozarē	85
2.9.2.	Atbalsts mežsaimniecības zemes konsolidācijai	87
3. NODAĻA.	Atbalsts lauku apvidos, kuru līdzfinansē ELFLA vai piešķir kā valsts papildfinansējumu šādām līdzfinansētām intervencēm	87
III DAĻA.	PROCEDŪRAS JAUTĀJUMI	87
1.	Shēmu darbības ilgums un izvērtējums	88
2.	Pārskatīšanas klauzula	89
3.	Ziņošana un uzraudzība	89
4.	Pamatnostādņu piemērošana	90
5.	Priekšlikumi veikt atbilstošus pasākumus	90

I DAĻA

KOPIĢIE NOTEIKUMI

1. NODAĻA

Ievads

- (1) Līguma par Eiropas Savienības darbību ("Līgums") 107. panta 1. punktā teikts: "Ja vien Līgumi neparedz ko citu, ar iekšējo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm." Lai gan Līgumā ir noteikts princips, ka valsts atbalsts ir aizliegts, dažos gadījumos šāds atbalsts var būt saderīgs ar iekšējo tirgu uz Līguma 107. panta 2. un 3. punkta pamata.
- (2) Saskaņā ar Līguma 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu ar iekšējo tirgu saderīgs ir valsts atbalsts, kura mērķis ir atļūdzināt kaitējumu, ko lauksaimniecības un mezsaimniecības nozarē nodarījušas dabas katastrofas vai ārkārtēji notikumi.
- (3) Saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu par saderīgu ar iekšējo tirgu Komisija var uzskatīt valsts atbalstu lauksaimniecības un mezsaimniecības nozares un lauku apvidu ekonomiskās attīstības veicināšanai, ja šādam atbalstam nav tāda nelabvēlīga iespaida uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm.
- (4) Saskaņā ar Līguma 42. pantu konkurences noteikumi, kas ietver noteikumus par valsts atbalstu, uz lauksaimniecības produktu ražošanu un tirdzniecību attiecas tikai tiktāl, cik to noteicis Eiropas Parlaments un Padome, ņemot vērā Līguma 39. pantā noteiktos kopējās lauksaimniecības politikas mērķus.
- (5) Šajās pamatnostādņēs Komisija nosaka kritērijus, pēc kuriem identificē atbalstu, kas atbilst Līguma 107. panta 3. punkta nosacījumiem un ko var uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu. Attiecībā uz atbalstu, ko piešķir saskaņā ar Līguma 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu, šīs pamatnostādnes paredz nosacījumus, ar kādiem nosaka, vai pasākums, kas veido atbalstu, kura mērķis ir atļūdzināt dabas katastrofu vai ārkārtēju notikumu nodarītu kaitējumu, ir saderīgs ar iekšējo tirgu.
- (6) Valsts atbalsts lauksaimniecības un mezsaimniecības nozares un lauku apvidu ekonomiskās attīstības veicināšanai ir iestrādāts plašākā kopējā lauksaimniecības politikā ("KLP"). KLP satvarā Savienība sniedz finansiālu atbalstu lauksaimniecības un mezsaimniecības nozarei un lauku apvidiem. Tā kā valsts atbalsta ekonomiskā ietekme nemainās atkarībā no tā, vai to (kaut vai daļēji) finansē Savienība vai tikai dalībvalsts, Komisija uzskata, ka tās politikai attiecībā uz valsts atbalsta kontroli un atbalstu, ko piešķir pašas Savienības kopējās lauksaimniecības politikas satvarā, vajadzētu būt konsekventai un saskaņotai. Tāpēc, kad Komisija šo pamatnostādņu noteikumus interpretē un piemēro konkrētām atbalsta shēmām un individuālam atbalstam, tā ņem vērā KLP noteikumus.
- (7) Ar KLP saistītu valsts atbalsta piešķiršanas apsvērumu sakarā īpaši relevanti ir šādi Savienības tiesību akti:
 - (a) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1144/2014 ⁽¹⁾,

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1144/2014 (2014. gada 22. oktobris) par tādiem informācijas un veicināšanas pasākumiem attiecībā uz lauksaimniecības produktiem, ko īsteno iekšējā tirgū un trešās valstīs, un ar kuru atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 3/2008 (OV L 317, 4.11.2014., 56. lpp.).

- (b) Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 228/2013 ⁽²⁾ un (ES) Nr. 229/2013 ⁽³⁾,
- (c) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/2115 ⁽⁴⁾,
- (d) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/2116 ⁽⁵⁾,
- (e) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1308/2013 ⁽⁶⁾.
- (8) KLP balstās uz diviem pīlāriem (Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu ("ELGF") un Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai ("ELFLA")), kuri abi kopā Savienībā nodrošina lauksaimnieku un lauku apvidu atbalsta pamatlīmeni, radot apstākļus ilgtspējīgas lauksaimniecības uzturēšanai visā Savienībā.
- (9) Saskaņā ar Līguma 39. panta 1. punktu KLP mērķi ir celt lauksaimniecības ražīgumu, panākt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem, stabilizēt tirgus, nodrošināt piedāvāto produktu pieejamību un panākt, ka patērētāji piedāvātos produktus saņem par samērīgām cenām. Saskaņā ar Līguma 39. panta 2. punktu, veidojot KLP un īpašās metodes tās piemērošanai, jāņem vērā:
- (a) lauksaimniecības īpatnības, ko rada lauksaimniecības sociālā struktūra un dažādu lauksaimniecības reģionu struktūras un dabas apstākļu atšķirības;
- (b) vajadzība attiecīgos pielāgojumus īstenot pakāpeniski;
- (c) tas, ka daļibvalstīs lauksaimniecības nozare ir cieši saistīta ar visu tautsaimniecību.
- (10) KLP nolūks ir panākt, ka lauksaimniecības, pārtikas un lauku apvidu attīstība kļūst vēl ilgtspējīgāka, tāpēc KLP mērķi pēc 2020. gada ir vērsti uz viedu, konkurētspējīgu, noturīgu un dažādotu lauksaimniecības nozari, kas ilgtermiņā garantē nodrošinātību ar pārtiku, uz vides aizsardzības un klimatiētības atbalstu un pastiprināšanu, vidisko un ar klimatu saistīto Savienības mērķu sasniegšanu un lauku apvidu sociālekonomiskās struktūras nostiprināšanu. Minētos vispārīgos mērķus papildina horizontālais mērķis modernizēt nozari, lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un lauku apvidos sekmējot un kopīgojot zināšanas, inovāciju un digitalizāciju un mudinot uz to ieviešanu. Vispārīgo KLP mērķu sasniegšanu tuvina ar šādu konkrētu mērķu starpniecību:
- a) atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un lauksaimniecības nozares izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī Savienībā nodrošinātu lauksaimnieciskās ražošanas ekonomisko ilgtspēju;
- b) pastiprināt orientēšanos uz tirgu un gan īstermiņā, gan ilgtermiņā uzlabot lauku saimniecību konkurētspēju, arī vairāk akcentējot pētniecību, tehnoloģijas un digitalizāciju;
- c) uzlabot lauksaimnieku stāvokli vērtības veidošanas ķēdē;

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 228/2013 (2013. gada 13. marts), ar ko ievieš īpašus pasākumus lauksaimniecības jomā attālākajiem Eiropas Savienības reģioniem un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 247/2006 (OV L 78, 20.3.2013., 23. lpp.).

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 229/2013 (2013. gada 13. marts), ar ko nosaka īpašus pasākumus lauksaimniecībā par labu Egejas jūras nelielajām salām un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1405/2006 (OV L 78, 20.3.2013., 41. lpp.).

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/2115 (2021. gada 2. decembris), ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri daļibvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1305/2013 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1307/2013 (OV L 435, 6.12.2021., 1. lpp.).

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/2116 (2021. gada 2. decembris) par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 1306/2013 (OV L 435, 6.12.2021., 187. lpp.).

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1308/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007 (OV L 347, 20.12.2013., 671. lpp.).

- d) palīdzēt mīkstināt klimata pārmaiņas un pielāgoties tām, arī samazinot siltumnīcefekta gāzu emisijas un veicinot oglekļa sekvēstrēšanu, kā arī sekmēt ilgtspējīgu enerģētiku;
- e) veicināt dabas resursu, piemēram, ūdens, augsnes un gaisa, ilgtspējīgu attīstību un efektīvu pārvaldību, arī samazinot atkarību no ķīmikālijām;
- f) palīdzēt apturēt un pavērst pretējā virzienā biodaudzveidības zudumu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas;
- g) piesaistīt un noturēt gadus jaunus lauksaimniekus un citus nozares jaunpieņācējus un veicināt ilgtspējīgu darījumdarbības attīstību lauku apvidos;
- h) veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, kā arī sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, veicināt arī aprites bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību;
- i) uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, arī uz prasību pēc kvalitatīvas, nekaitīgas un uzturvielām bagātas pārtikas, kas ražota ilgtspējīgā veidā, un prasību samazināt pārtikas izšķērdēšanu, uzlabot dzīvnieku labturību un apkarot rezistenci pret antimikrobiāliem līdzekļiem.

2. NODAĻA

Piemērošanas joma un definīcijas

2.1. **KLP ietekme uz piemērošanas jomu**

- (11) Saskaņā ar Līguma 42. pantu Līguma 107., 108. un 109. pantā paredzētie noteikumi par valsts atbalstu uz Līguma I pielikumā uzskaitītajiem lauksaimniecības produktiem attiecas tikai tiktāl, cik to noteicis Eiropas Parlaments un Padome, ņemot vērā Līguma 39. pantā noteiktos kopējās lauksaimniecības politikas mērķus.
- (12) Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/2115 145. panta 1. punktu un Regulas (ES) Nr. 1308/2013 211. panta 1. punktu noteikumi par valsts atbalstu ir piemērojami lauksaimniecības produktu ražošanai un tirdzniecībai. Tomēr no šā vispārīgā principa pastāv dažādas atkāpes, kuras cita starpā noteiktas Regulas (ES) Nr. 228/2013 23. pantā, Regulas (ES) Nr. 229/2013 17. pantā, Regulas (ES) 2021/2115 145. panta 2. punktā, Regulas (ES) Nr. 1308/2013 211. panta 2. punktā un Regulas (ES) Nr. 1144/2014 27. pantā.
- (13) Attiecībā uz atbalstu, ko piešķir saskaņā ar Regulu (ES) 2021/2115, minētās regulas 145. panta 2. punkts paredz, ka valsts atbalsta noteikumus nepiemēro ne atbalstam, ko dalībvalstis sniedz, ievērojot šo regulu un saskaņā ar to, ne valsts papildfinansējumam, kas ietilpst Līguma 42. panta darbības jomā.
- (14) Tāpēc valsts atbalsta noteikumus nepiemēro ne lauku attīstības atbalsta līdzfinansējumam (ne ELFLA daļai, ne valsts daļai), ne šādam atbalstam piešķirtam valsts papildfinansējumam, ja attiecīgā intervence ir saistīta ar lauksaimniecisku darbību, kas ietilpst Līguma 42. panta darbības jomā, un ir daļa no KLP stratēģiskā plāna.
- (15) Tomēr valsts atbalsta noteikumus pilnībā piemēro visām līdzfinansētām intervencēm (gan ELFLA daļai, gan valsts daļai) un valsts papildfinansējumam, ko piešķir šādām intervencēm, kuras Līguma 42. panta darbības jomā neietilpst, bet ietilpst Regulas (ES) 2021/2115 darbības jomā, proti, a) intervencēm, kas atbalsta darbības lauku apvidos, un b) intervencēm mežsaimniecības nozarē.
- (16) Valsts atbalsta noteikumus piemēro, ja pasākumu, kas lielā mērā izstrādāts saskaņā ar konkrētas lauku attīstības intervences nosacījumiem ("lauku attīstības pasākumam līdzīgs pasākums"), dalībvalsts plāno finansēt tikai no nacionālajiem līdzekļiem (proti, bez ELFLA līdzfinansējuma) neatkarīgi no tā, vai pasākums ietilpst Līguma 42. panta darbības jomā vai ne.

2.2. Piemērošanas joma

- (17) Komisija šīs pamatnostādnes piemēros atbalsta shēmām un individuālam atbalstam.
- (18) Komisija šīs pamatnostādnes piemēros valsts atbalstam primārajai lauksaimnieciskajai ražošanai, lauksaimniecības produktu pārstrādei, kuras rezultātā iegūst citu lauksaimniecības produktu, un lauksaimniecības produktu tirdzniecībai.
- (19) Pamatojoties uz vispārīgajiem apsvērumiem, kas izklāstīti šīs daļas 2.1. iedaļā, un tiecoties nodrošināt saskaņību ar lauku attīstības politiku un palīdzēt ievērot valsts atbalsta noteikumus, ir lietderīgi iekļaut arī dažas lauku attīstības intervences, kas Līguma 42. panta darbības jomā neietilpst un ko līdzfinansē no ELFLA vai ar valsts papildfinansējumu, kā arī lauku attīstības pasākumiem līdzīgus pasākumus, ko finansē tikai no nacionālajiem līdzekļiem. Tāpēc papildus lauksaimniecības nozarei šajās pamatnostādnēs ir noteikti saderības kritēriji attiecībā uz valsts atbalstu, kas Līguma 42. panta darbības jomā neietilpst, proti, atbalstu mežsaimniecības nozarei un atbalstu uzņēmumiem, kuri darbojas lauku apvidos.
- (20) Kad Komisija analizēs valsts atbalstu un tā saderību ar iekšējo tirgu saskaņā ar valsts atbalsta vispārīgajiem principiem, kas noteikti šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļā, tā, ciktāl iespējams, ņems vērā nosacījumus, kas izklāstīti Regulā (ES) 2021/2115 un tās deleģētajos un īstenošanas aktos.
- (21) Pamatnostādņu piemērošanas jomā ietilpst šādu kategoriju atbalsts:
- (a) lauksaimniecības nozarei paredzēti pasākumi, kurus finansē tikai no nacionālajiem līdzekļiem un kurus īsteno vienā no šādiem veidiem:
 - i) lauku attīstības pasākumiem līdzīgi pasākumi, kas KLP stratēģisko plānu satvarā neietilpst (II daļas 1.1. iedaļā),
 - ii) citi pasākumi, kas i) punktā nav minēti un Regulas (ES) 2021/2115 darbības jomā neietilpst, tādi kā daži riska pārvaldības un krīzes pārvarēšanas pasākumi, atbalsts lopkopības nozarei un daži noieta veicināšanas pasākumi (II daļas 1.2. un 1.3. iedaļā);
 - (b) mežsaimniecības nozarei paredzēts atbalsts (II daļas 2. nodaļa), ko īsteno vienā no šādiem veidiem:
 - i) piešķir saskaņā ar KLP stratēģisko plānu vai kā šādai lauku attīstības intervencei domātu valsts papildfinansējumu,
 - ii) finansē tikai no nacionālajiem līdzekļiem;
 - (c) atbalsts, kas paredzēts uzņēmumiem, kuri darbojas lauku apvidos, un ko īsteno vienā no šādiem veidiem:
 - i) intervence, kas iekļauta KLP stratēģiskajā plānā un ko līdzfinansē no ELFLA, ievērojot Regulu (ES) 2021/2115 un saskaņā ar to, ja paziņojamais valsts atbalsta pasākums ir identisks ar KLP stratēģiskajā plānā iekļauto intervenci (II daļas 3. nodaļa),
 - ii) valsts papildfinansējums, kas saistīts ar intervenci, ko īsteno KLP stratēģiskā plāna satvarā (II daļas 3. nodaļa).
- (22) Šīs pamatnostādnes piemēro atbalstam, ko piešķir maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) un principā arī lieliem uzņēmumiem. Tomēr lielus uzņēmumus tirgus nepilnības parasti ietekmē mazākā mērā nekā MVU. Turklāt lieli uzņēmumi lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos drīzāk būs nozīmīgi tirgus dalībnieki, un tāpēc atsevišķos gadījumos lieliem uzņēmumiem piešķirtais atbalsts var īpaši kropļot konkurenci un tirdzniecību iekšējā tirgū. Tā kā atbalsts lieliem uzņēmumiem, kas darbojas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos, un citiem lieliem uzņēmumiem var potenciāli izraisīt līdzīgus konkurences izkropļojumus, šajās pamatnostādnēs iekļautie valsts atbalsta noteikumi, kas piemērojami lieliem uzņēmumiem, ir saskaņoti ar vispārīgajiem valsts atbalsta noteikumiem un uz tiem ir attiecināms šīs daļas 3. nodaļā aprakstītais saderības novērtējums, ko veic, ievērojot Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu. Attiecībā uz lopkopības nozarei paredzētiem atbalsta pasākumiem, ko īsteno, ievērojot šo pamatnostādņu II daļas 1.3.1. iedaļu, un kas Regulas (ES) 2021/2115 darbības jomā neietilpst, Komisija paliek pie līdzšinējā uzskata, ka lieliem uzņēmumiem pašiem vajadzētu būt spējīgiem finansēt šādu pasākumu izmaksas. Tāpēc atbalsts lopkopības nozarē arī turpmāk būtu jāpiešķir tikai MVU.

- (23) Grūtībās nonākuši uzņēmumi no šo pamatnostādņu darbības jomas ir izslēgti, ievērojot šajā punktā noteiktos izņēmumus. Komisija uzskata: ja uzņēmums ir nonācis finansiālās grūtībās un tā pastāvēšana ir apdraudēta, to nevar uzskatīt par piemērotu instrumentu citu sabiedriskās politikas mērķu veicināšanai, kamēr nav nodrošināta tā dzīvotspēja. Tāpēc gadījumos, kad atbalsta labuma guvējs ir grūtībās nonācis uzņēmums, kas definēts (33) punkta 63. apakšpunktā, atbalstu novērtēs saskaņā ar Pamatnostādnēm par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai (⁽⁷⁾). Tomēr principu, ka finansiālās grūtībās nonākušiem uzņēmumiem valsts atbalstu nepiešķir, nepiemēro II daļas 1.2.1.1. un 2.1.3. iedaļā minētajam atbalstam, kura mērķis ir kompensēt dabas katastrofu un ārkārtēju notikumu nodarītu kaitējumu, ar noteikumu, ka šāds atbalsts ir saderīgs ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu. Ja uzņēmumam, kas darbojas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē, finansiālās grūtības ir radījis riska gadījums, kas minēts II daļas 1.2.1.2., 1.2.1.3., 1.2.1.5., 2.1.3., 2.8.1. vai 2.8.5. iedaļā, saskaņā ar šīm pamatnostādnēm kā saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu var piešķirt atbalstu, kura mērķis ir kompensēt šādu riska gadījumu nodarītos zaudējumus vai kaitējumu un segt augiem kaitīgo organismu izskaušanas izmaksas. Turklāt attiecībā uz kritušo dzīvnieku iznīcināšanai un aizvākšanai paredzētu atbalstu, kas minēts II daļas 1.2.1.4. iedaļā, un attiecībā uz dzīvnieku slimību un augiem kaitīgo organismu profilakses, kontroles un izskaušanas pasākumiem paredzētu atbalstu, kas minēts II daļas 1.2.1.3. iedaļas (370) un (371) punktā, sabiedrības veselības aizsardzības apsvērumu dēļ un sakarā ar ārkārtas situāciju, kas saistīta ar šāda veida atbalstu, uzņēmuma ekonomiskais stāvoklis nebūtu jāņem vērā. Turklāt šo principu nepiemēro nedz II daļas 1.1.10.1. un 2.4. iedaļā minētajām informēšanas darbībām, nedz II daļas 1.3.4. iedaļā aprakstītajiem noieta veicināšanas pasākumiem, kas būtībā ir vispārīgi.
- (24) Atbalsts, ko piešķir par labu lauksaimniecības produktiem PTO Lauksaimniecības nolīguma 1. pielikuma nozīmē un kas ir minētajā nolīgumā definētā eksporta subsīdija, no šo pamatnostādņu piemērošanas jomas ir izslēgts. Arī šādiem produktiem domāts atbalsts, kas ir eksporta finansēšanas atbalsts, kuru valdība vai jebkāda publiska struktūra sniedz saskaņā ar PTO 2015. gada 19. decembra ministru lēmumu par konkurenci eksporta jomā (⁽⁸⁾), no šo pamatnostādņu piemērošanas jomas ir izslēgts, ja tas neatbilst minētā lēmuma 15. punkta relevantajām prasībām par maksimālo atmaksas termiņu un pašfinansējumu.
- (25) Kad Komisija novērtēs atbalstu, kas piešķirts uzņēmumam, uz kuru attiecas neizpildīts atgūšanas rīkojums, kas izdots pēc Komisijas iepriekš pieņemta lēmuma, ar kuru atbalsts ir atzīts par nelikumīgu un nesaderīgu ar iekšējo tirgu, tā ņems vērā vēl atgūstamā atbalsta summu (⁽⁹⁾). Tas neattiecas uz atbalstu, kura mērķis ir atļūdināt dabas katastrofu un ārkārtēju notikumu nodarītu kaitējumu saskaņā ar Līguma 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu, un II daļas 1.2.1.3. iedaļas (370) un (371) punktā minēto atbalstu, kas palīdz segt dzīvnieku slimību profilakses, kontroles un izskaušanas izmaksas.
- (26) Dalībvalstīm tiek atgādināts, ka jāpaziņo finansēšanas sistēma, piemēram, ar parafiskālām nodevām, ja minētā sistēma ir atbalsta pasākuma neatņemama daļa (⁽¹⁰⁾).
- (27) Visus atbalsta pasākumus, uz kuriem šīs pamatnostādnes vai jebkādi citi relevanti valsts atbalsta noteikumi neattiecas, Komisija novērtēs, katru gadījumu izskatot atsevišķi, tieši pamatojoties uz Līguma 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu un 107. panta 3. punktu un ņemot vērā Līguma 107., 108. un 109. pantā, KLP un pēc analogijas šajās pamatnostādnēs izklāstītos noteikumus, kur tas iespējams. Dalībvalstīm, kas paziņos valsts atbalstu, kas šo pamatnostādņu piemērošanas jomā neietilpst, būs jāpierāda šāda valsts atbalsta saderība ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, kā noteikts šīs pamatnostādņu daļas 3. nodaļā. Komisija šādus pasākumus apstiprinās tikai tad, ja pozitīvais devums nozares attīstībā acīm redzami atsvērs risku, ka tiks kropļota konkurence iekšējā tirgū un ietekmēta tirdzniecība starp dalībvalstīm.

(⁽⁷⁾) Komisijas paziņojums "Pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai" (OV C 249, 31.7.2014., 1. lpp.).

(⁽⁸⁾) WT/MIN(15)/45 — WT/L/980.

(⁽⁹⁾) Sk. 1995. gada 13. septembra spriedumu apvienotajās lietās T-244/93 un T-486/93 TWD/Komisija, EU:T:1995:160, 56. punkts.

(⁽¹⁰⁾) Sk. 2005. gada 13. janvāra spriedumu lietā C-174/02 *Streekgewest*, EU:C:2005:10, 26. punkts; 2008. gada 17. jūlija spriedumu lietā C-206/06 *Essent Netwerk Noord un citi*, EU:C:2008:413, 90. punkts; 2013. gada 16. oktobra spriedumu lietā T-275/11 *TF1/Komisija*, EU:T:2013:535, 41.–44. punkts; 2014. gada 11. jūlija spriedumu lietā T-533/10 *DTS Distribuidora de Televisión Digital/Komisija*, EU:T:2014:629, 50.–52. punkts.

- (28) Attiecībā uz atbalstu, kas piešķirams Ziemeļīrijai: ja pasākums prasa ievērot Regulā (ES) 2021/2115 noteiktos nosacījumus, līdzvērtīga informācija jāiekļauj paziņojumā, kas Komisijai iesniedzams, ievērojot Līguma 108. panta 3. punktu.

2.3. **Horizontālie noteikumi un atbalsta instrumenti, kas piemērojami lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarei un lauku apvidiem**

- (29) Principā, lai racionalizētu valsts atbalsta noteikumus, un tāpēc, ka starp uzņēmumiem, kas darbojas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos, un citiem uzņēmumiem, pastāv līdzība, šo pamatnostādņu aptvertajām nozarēm ir piemērojami vispārīgie valsts atbalsta instrumenti, kuros noteikti atbalsta saderības kritēriji. Pie šādiem instrumentiem jo īpaši pieder Pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai⁽¹¹⁾, Nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, attīstībai un inovācijai⁽¹²⁾, "Pamatnostādnes par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem (2022)"⁽¹³⁾, Komisijas paziņojums "ES pamatnostādnes valsts atbalsta noteikumu piemērošanai attiecībā uz platjoslas tīklu ātru izvēršanu"⁽¹⁴⁾, Pamatnostādnes par valsts atbalstu, lai veicinātu riska finansējuma ieguldījumus⁽¹⁵⁾, Komisijas paziņojums "Kritēriji saderīguma analīzei attiecībā uz valsts atbalstu mācībām gadījumos, uz kuriem attiecas prasība par paziņošanu"⁽¹⁶⁾, Komisijas paziņojums "Saderīguma novērtējuma kritēriji valsts atbalstam, ko piešķir nelabvēlīgākā situācijā esošiem darba ņēmējiem un strādājošām personām ar invaliditāti un par ko atsevišķi jāpaziņo"⁽¹⁷⁾, un instrumenti, kas saistīti ar pakalpojumiem ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi⁽¹⁸⁾.

- (30) Horizontālie instrumenti, kas minēti (29) punktā, ir piemērojami lauksaimniecības produktu ražošanai, pārstrādei un tirdzniecībai, ja vien šajās pamatnostādnēs nav paredzēti īpaši noteikumi. Šīs pamatnostādnes paredz īpašus noteikumus, kas attiecas uz vidiskiem atbalsta pasākumiem, tādiem kā atbalsts par agrovides un klimata saistībām un par dzīvnieku labturības saistībām (II daļas 1.1.4. un 1.1.5. iedaļa), atbalsts par platībatkarīgiem traucēkļiem, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām (II daļas 1.1.6. iedaļa), un atbalsts bioloģiskajai lauksaimniecībai (II daļas 1.1.8. iedaļa). Atbalsts investīcijām vidisku mērķu īstenošanai primārās lauksaimnieciskās ražošanas jomā tiek izvērtēts saskaņā ar II daļas 1.1.1.1. iedaļā izklāstītajiem noteikumiem. Vides aizsardzībai domātu atbalstu, ko piešķir uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar lauksaimniecības produktu pārstrādi un lauksaimniecības produktu tirdzniecību, var atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst visiem nosacījumiem, kuri paredzēti "Pamatnostādnēs par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem (2022)". Atbalsts investīcijām energoefektivitātē, biodegvielā un atjaunīgo energoresursu enerģijā no II daļas 2. un 3. nodaļas darbības jomas ir izslēgts, jo šādam atbalstam ir jāatbilst "Pamatnostādņēm par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem (2022)", ja vien tas nav atbrīvots no paziņošanas pienākuma. Tomēr atbalsts ar primāro lauksaimniecisko ražošanu saistītām investīcijām, kuras attiecas uz enerģijas ražošanu no atjaunīgiem energoresursiem vai biodegvielu ražošanu saimniecībās, var ietilpt šo pamatnostādņu piemērošanas jomā, ja produkcija nepārsniedz attiecīgās lauku saimniecības gada vidējo degvielas vai enerģijas patēriņu (II daļas 1.1.1.1. iedaļa).

- (31) Reģionālā atbalsta pamatnostādnes⁽¹⁹⁾ primāro lauksaimniecības produktu ražošanai domātam atbalstam nepiemēro nozares specifikas dēļ. Tomēr lauksaimniecības produktu pārstrādei un lauksaimniecības produktu tirdzniecībai tās piemēro tādā mērā, kā noteikts šajās pamatnostādnēs.

⁽¹¹⁾ OV C 249, 31.7.2014., 1. lpp.

⁽¹²⁾ OV C 198, 27.6.2014., 1. lpp.

⁽¹³⁾ OV C 80, 18.2.2022., 1. lpp.

⁽¹⁴⁾ OV C 25, 26.1.2013., 1. lpp.

⁽¹⁵⁾ OV C 508, 16.12.2021., 1. lpp.

⁽¹⁶⁾ OV C 188, 11.8.2009., 1. lpp.

⁽¹⁷⁾ OV C 188, 11.8.2009., 6. lpp.

⁽¹⁸⁾ Sk. Komisijas lēmumu (2011. gada 20. decembris) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 106. panta 2. punkta piemērošanu valsts atbalstam attiecībā uz kompensāciju par sabiedriskajiem pakalpojumiem dažiem uzņēmumiem, kuriem uzticēts sniegt pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi (OV L 7, 11.1.2012., 3. lpp.), un Komisijas paziņojumu "Eiropas Savienības nostādnes par valsts atbalstu, ko piešķir kā kompensāciju par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu" (OV C 8, 11.1.2012., 15. lpp.).

⁽¹⁹⁾ OV C 153, 29.4.2021., 1. lpp.

- (32) Uzņēmumiem, kas darbojas mežsaimniecības nozarē vai lauku apvidos, var tikt piemēroti gan vispārīgie valsts atbalsta noteikumi, gan specifiskāki noteikumi, kas paredzēti šajās pamatnostādņēs. Attiecīgā gadījumā atbalsts uzņēmumiem, kas darbojas mežsaimniecības nozarē vai lauku apvidos, var tikt atzīts par saderīgu ar Savienības vispārīgajiem noteikumiem par valsts atbalstu (proti, Reģionālā atbalsta pamatnostādņēm, Nostādņēm par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai un Pamatnostādņēm par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem (2022)) un tiem atbilstīgu.

2.4. Definīcijas

- (33) Šajās pamatnostādņēs:

- (1) “aktīvs lauksaimnieks” ir lauksaimnieks, ko dalībvalsts KLP stratēģiskajā plānā ⁽²⁰⁾ noteikusi saskaņā ar Regulas (ES) 2021/2115 4. panta 5. punktu;
- (2) “*ad hoc* atbalsts” ir atbalsts, ko piešķir, neizmantojot atbalsta shēmu;
- (3) “dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi” ir tādi nelabvēlīgi laikapstākļi kā sals, vētras un krusa, ledus, spēcīgs vai ilgstošs lietus vai ilgstošs sausums, kas lauksaimniecības nozarē iznīcina vairāk nekā 30 % no vidējās produkcijas, ko aprēķina, pamatojoties uz iepriekšējo trīs gadu vai četru gadu periodu, vai no trīs gadu vidējās produkcijas, ko aprēķina, pamatojoties uz iepriekšējo piecu gadu vai astoņu gadu periodu un izslēdzot augstāko un zemāko rādītāju, un mežsaimniecības nozarē – vairāk nekā 20 % mežsaimnieciskā potenciāla;
- (4) “konsultācijas” ir visas konsultācijas, kas sniegtas saskaņā ar vienu un to pašu līgumu;
- (5) “lauksaimnieciska darbība” ir darbība, ko dalībvalsts KLP stratēģiskajā plānā noteikusi saskaņā ar Regulas (ES) 2021/2115 4. panta 2. punktu;
- (6) “lauksaimniecības platība” ir platība, ko dalībvalsts KLP stratēģiskajā plānā noteikusi saskaņā ar Regulas (ES) 2021/2115 4. panta 3. punktu;
- (7) “lauku saimniecība” ir vienība, kas sastāv no zemes, telpām un objektiem, kurus izmanto primārajai lauksaimnieciskajai ražošanai;
- (8) “lauksaimniecības produkts” ir Līguma I pielikumā minēts produkts, izņemot zvejas un akvakultūras produktus, kas uzskaitīti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1379/2013 ⁽²¹⁾ I pielikumā;
- (9) “lauksaimniecības nozare” ir visi uzņēmumi, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu, lauksaimniecības produktu pārstrādi un tirdzniecību;
- (10) “agromežsaimniecības sistēmas” ir zemes izmantošanas sistēmas, kurās koki tiek audzēti zemē, ko vienlaikus izmanto lauksaimniecībā;
- (11) “atbalsts” ir ikviens pasākums, kas atbilst visiem Līguma 107. panta 1. punktā noteiktajiem kritērijiem;
- (12) “atbalsta intensitāte” ir atbalsta bruto summa pirms nodokļu un citu maksu atskaitīšanas, izteikta procentos no attiecināmajām izmaksām;
- (13) “atbalsta shēma” ir ikviens dokuments, uz kura pamata bez turpmākiem īstenošanas pasākumiem var piešķirt individuālu atbalstu uzņēmumiem, kas vispārīgā un abstraktā veidā ir noteikti attiecīgajā dokumentā, un ikviens dokuments, uz kura pamata vienam vai vairākiem uzņēmumiem uz nenoteiktu laiku un/vai nenoteiktā apmērā var piešķirt atbalstu, kas nav saistīts ar konkrētu projektu;

⁽²⁰⁾ Šo pamatnostādņu piemērošanas vajadzībām: ja dalībvalstīm daži termini (tādi kā “aktīvs lauksaimnieks”) ir jādefinē attiecīgajos KLP stratēģiskajos plānos, Ziemeļīrijai tie saskaņā ar šo pamatnostādņu piemērojamiem noteikumiem jādefinē atbilstīgi Līguma 108. panta 3. punktam iesniedzamajā paziņojumā Komisijai.

⁽²¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1379/2013 (2013. gada 11. decembris) par zvejas un akvakultūras produktu tirgu kopīgo organizāciju un ar ko groza Padomes Regulas (EK) Nr. 1184/2006 un (EK) Nr. 1224/2009 un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 104/2000 (OV L 354, 28.12.2013., 1. lpp.).

- (14) “godīga konkurence” ir apstākļi, kuros līgumslēdzēju pušu darījuma nosacījumi neatšķiras no tiem, kas būtu paredzēti, slēdzot darījumu starp neatkarīgiem uzņēmumiem, un nesatur slepenas vienošanās elementus. Par godīgas konkurences principam atbilstoši uzskata darījumus, kas noslēgti atklātas, pārredzamas un beznosacījumu procedūras rezultātā;
- (15) “biodrošības pasākumi” ir pārvaldības pasākumi un fiziskie pasākumi, kuru nolūks ir samazināt risku, ka dzīvnieku slimības ievazāsies, izvērsīsies un izplatīsies a) dzīvnieku populācijā vai b) uzņēmumā, zonā, nodalījumā, transportlīdzeklī vai jebkādos citos objektos, telpās vai vietās;
- (16) “ciltsgrāmata” ir ciltsgrāmata, kas definēta Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/1012 ⁽²²⁾ 2. panta 12. punktā;
- (17) “KLP stratēģiskais plāns” ir KLP stratēģiskais plāns, kas minēts Regulas (ES) 2021/2115 1. panta 1. punkta c) apakšpunktā;
- (18) “kapitalizētie darbi” ir darbi, kurus lauku saimniecībā veic pats lauksaimnieks vai viņa strādnieki un kuru rezultātā tiek radīts aktīvs;
- (19) “oglekļa saistīgas lauksaimniecības shēmas” ir atbalsta shēmas, kas saistītas ar zemes apsaimniekošanas praksēm, kuru rezultātā, uzlabojot oglekļa uztveršanu un/vai samazinot atmosfērā izdalītā oglekļa daudzumu, palielinās dzīvajā biomasā, atmirušajā organiskajā vielā un augsnēs uzglabātā oglekļa daudzums;
- (20) “katastrofāls notikums” ir neparedzēts biotisks vai abiotisks notikums, kuru izraisījis cilvēka darbība un kurš noved pie būtiskiem meža struktūru iztraucējumiem, galu galā nodarot būtisku ekonomisku kaitējumu meža nozarei;
- (21) “kopa” ir neatkarīgu uzņēmumu – to vidū jaunuzņēmumu, mazo, vidējo un lielo uzņēmumu, kā arī konsultatīvo struktūru vai pētniecības organizāciju – grupējums, kas izveidots, lai, stimulējot intensīvu mijiedarbību, aprikojuma koplietošanu un zināšanu un pieredzes apmaiņu, kā arī sniegtot faktisku ieguldījumu zināšanu pārnesē, tīklošanā un informācijas izplatīšanā starp kopas uzņēmumiem, veicinātu saimniecisko/inovatīvo darbību;
- (22) “kontroles un izskaušanas pasākumi” ir pasākumi, ko veic sakarā ar dzīvnieku slimībām, kuru uzliesmojumu dalībvalsts kompetentā iestāde ir oficiāli atzinusi, vai attiecībā uz augiem kaitīgiem organismiem vai invazīvām svešzemju sugām, kuru klātbūtni dalībvalsts kompetentā iestāde ir oficiāli atzinusi;
- (23) “atbalsta piešķiršanas diena” ir diena, kad labuma guvējam saskaņā ar piemērojamo valsts tiesisko regulējumu tiek nodotas likumīgās tiesības saņemt atbalstu;
- (24) “vides incidents” ir konkrēts piesārņojuma, kontaminācijas vai vides kvalitātes pasliktināšanās gadījums, kurš saistīts ar konkrētu notikumu, kuram ir ierobežots ģeogrāfiskais aptverums un kurš iznīcina vairāk nekā 30 % no lauksaimniecības nozarē aktīva uzņēmuma gada vidējās produkcijas iepriekšējo trīs gadu periodā vai no trīs gadu vidējās produkcijas, ko aprēķina, pamatojoties uz iepriekšējo piecu gadu periodu un izslēdzot augstāko un zemāko rādītāju, un mežsaimniecības nozarē – vairāk nekā 20 % mežsaimnieciskā potenciāla; tas neietver parastos vidiskus riskus, kas nav saistīti ar konkrētu notikumu, piemēram, klimata pārmaiņas vai gaisa piesārņojumu;
- (25) “izvērtēšanas plāns” ir dokuments, kas attiecas uz vienu vai vairākām atbalsta shēmām un satur vismaz šādus elementus: izvērtējamie mērķi, izvērtēšanas jautājumi, rezultātu rādītāji, izvērtējuma veikšanai paredzētā metode, datu vākšanas prasības, ierosinātais izvērtēšanas grafiks, arī starpposma un galīgā izvērtējuma ziņojuma iesniegšanas datums, apraksts par neatkarīgo struktūru, kas veiks izvērtēšanu, vai tās atļaušanai izmantojamo kritēriju uzskaitījums un kārtība, kādā izvērtējums tiks publicēts;

⁽²²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/1012 (2016. gada 8. jūnijs) par zootehniskajiem un ģeoloģiskajiem nosacījumiem dzīvnieku audzēšanai, tīršķirnes vaislas dzīvnieku, krustojuma vaislas cūku un to reproduktīvo produktu tirdzniecībai Savienībā un ievēšanai tajā, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 652/2014, Padomes Direktīvas 89/608/EEK un 90/425/EEK un atceļ konkrētus aktus dzīvnieku audzēšanas jomā (“Dzīvnieku audzēšanas regula”) (OV L 171, 29.6.2016., 66. lpp.).

- (26) “kritušie dzīvnieki” ir dzīvnieki, kas ir eitanazēti ar noteiktu diagnozi vai bez tās vai ir miruši (ieskaitot nedzīvi dzimušus un nedzimušus dzīvniekus) lauku saimniecībā, jebkurās telpās vai transportēšanas laikā, bet nav nokauti lietošanai pārtikā;
- (27) “ātraudzīgi koki” ir īscirtmeta mežs, kurā minimālais laiks līdz koku gāšanai nav mazāks par 8 gadiem un maksimālais laiks līdz koku gāšanai nepārsniedz 20 gadus;
- (28) “pēctecīga fiskālā shēma” ir nodokļu atvieglojumu shēma, kas ir iepriekš pastāvējušas nodokļu atvieglojumu shēmas grozīta versija un aizstāj iepriekšējo shēmu;
- (29) “biodegviela, kas ražota no pārtikas un barības kultūraugiem” ir no pārtikas un barības kultūraugiem ražota biodegviela, kas definēta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2018/2001 ⁽²³⁾;
- (30) “pārtikas produkti” ir pārtikas produkti, kas nav lauksaimniecības produkti un ir minēti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1151/2012 ⁽²⁴⁾ I pielikumā;
- (31) “mežs” ir zeme, kura aizņem vairāk nekā 0,5 ha un kurā koku augstums pārsniedz 5 m un vainagu projekcija ir lielāka par 10 %, vai kurā augošie koki var sasniegt šīs robežvērtības *in situ*, bet kura neietver zemi, ko galvenokārt izmanto par lauksaimniecības vai urbānu teritoriju zemi, vai arī mežs, kas atbilst definīcijai, kuru dalībvalsts vai reģions izstrādājis un piemēro, pamatojoties uz nacionālajiem tiesību aktiem vai inventarizācijas sistēmu, un kura Komisijai darīta zināma paziņojumā, bet – ja tas ir saistīts ar lauku attīstības intervenci – noteikta KLP stratēģiskajā plānā;
- (32) “dotācijas bruto ekvivalents” ir atbalsta summa, kāda tā būtu bijusi, ja atbalsts labuma guvējam būtu piešķirts dotācijas veidā, pirms nodokļu vai citu maksu atskaitīšanas;
- (33) “individuāls atbalsts” ir *ad hoc* atbalsts un atbalsts, ko saskaņā ar atbalsta shēmu piešķir individuāliem labuma guvējiem;
- (34) “nemateriālie aktīvi” ir aktīvi, kam nav fiziska vai finansiāla iemiesojuma, piemēram, patenti, licences, zinātība vai cits intelektuālais īpašums;
- (35) “invazīva svešzemju suga” ir Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1143/2014 ⁽²⁵⁾ 3. panta 3. punktā definētā invazīvā svešzemju suga, kas rada bažas Savienībai, un 3. panta 4. punktā definētā invazīvā svešzemju suga, kas rada bažas dalībvalstij;
- (36) “lieli uzņēmumi” ir uzņēmumi, kas neatbilst Komisijas Regulas (ES) 2022/2472 ⁽²⁶⁾ I pielikumā noteiktajiem kritērijiem;
- (37) “vietējie tirgi” ir vieni no šādiem tirgiem:
- (a) tirgi, kas ap produkta izcelsmes lauku saimniecību atrodas 75 km rādiusā, kurā veicama pārstrāde un pārdošana galapatērētājam,
- (b) tirgi, kuriem dalībvalstis nosaka pārlicinošu alternatīvu definīciju un kuru rādiuss nepārsniedz 100 km;
- (38) “lauksaimniecības produktu tirdzniecība” ir turēšana vai izlikšana pārdošanai, piedāvāšana pārdošanai, piegāde vai jebkāda cita veida laišana tirgū, izņemot lauksaimnieka veiktu pirmo pārdošanu tālākpārdevējiem vai pārstrādātājiem un visas darbības, kurās produktu sagatavo šādai pirmajai pārdošanai; primārā ražotāja veiktu pārdošanu galapatērētājiem par lauksaimniecības produktu tirdzniecību uzskata tad, ja tā notiek šim nolūkam rezervētās atsevišķās telpās vai objektos;

⁽²³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (OV L 328, 21.12.2018., 82. lpp.).

⁽²⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1151/2012 (2012. gada 21. novembris) par lauksaimniecības produktu un pārtikas produktu kvalitātes shēmām (OV L 343, 14.12.2012., 1. lpp.).

⁽²⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1143/2014 (2014. gada 22. oktobris) par invazīvu svešzemju sugu introdukcijas un izplatīšanās profilaksi un pārvaldību (OV L 317, 4.11.2014., 35. lpp.).

⁽²⁶⁾ Komisijas Regula (ES) 2022/2472 (2022. gada 14. decembris), ar kuru, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu, dažu kategoriju atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos atzīst par saderīgu ar iekšējo tirgu (OV L 327, 21.12.2022., 1 lpp.).

- (39) “kopfonds” ir shēma, ko dalībvalsts akreditējusi saskaņā ar saviem tiesību aktiem un kas paredz iesaistīto lauksaimnieku, meža tiesisko valdītāju un meža apsaimniekotāju apdrošināšanos un kompensāciju izmaksāšanu iesaistītajiem lauksaimniekiem, meža tiesiskajiem valdītājiem un meža apsaimniekotājiem, kuri cieš ekonomiskus zaudējumus;
- (40) “neienesīga investīcija” ir investīcija, kas nerada saimniecības vērtības vai ienesīguma būtisku pieaugumu;
- (41) “operācijas, ko veic pirms rūpnieciskās pārstrādes” ir koku gāšana, atzarošana, mizošana, sagarumošana, uzglabāšana, aizsargapstrāde un žāvēšana, kā arī visas citas darba operācijas, ko veic pirms koku rūpnieciskas sazāģēšanas kokzāģētavā, kā arī sazāģēšana, ja kokzāģētavas maksimālā jauda, izteikta ar apaļkoku ielaidi, ir 20 000 m³ gadā;
- (42) “citi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi” ir nelabvēlīgi laikapstākļi, kas nav dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi;
- (43) “tālākie reģioni” ir reģioni, kas minēti Līguma 349. panta pirmajā daļā;
- (44) “augiem kaitīgs organisms” ir jebkādas sugas, celma vai biotipa augs, dzīvnieks vai patogēns, kas nodara kaitējumu augiem vai augu produktiem;
- (45) “profilakses pasākumi” ir pasākumi, ko attiecībā uz dzīvnieku slimību, augiem kaitīgo organismu vai invazīvu svešzemju sugu veic pirms to parādīšanās;
- (46) “primārā lauksaimnieciskā ražošana” ir Līguma I pielikumā minēto zemkopības un lopkopības produktu ražošana, kurā neveic nekādas papildu darbības, kas izmainītu šādu produktu iedabu;
- (47) “lauksaimniecības produktu pārstrāde” ir ikviena darbība ar lauksaimniecības produktu, kuras rezultātā tiek iegūts produkts, kas arī ir lauksaimniecības produkts, izņemot lauku saimniecībā veiktas darbības, kas vajadzīgas, lai dzīvnieku vai augu produktu sagatavotu pirmajai pārdošanai;
- (48) “ražotāju grupa vai organizācija” ir grupa vai organizācija, kas izveidota ar vismaz vienu no šādiem mērķiem:
- (a) pielāgot ražotāju, kas ir grupas vai organizācijas dalībnieki, ražošanu un izlaidi tirgus prasībām;
 - (b) kopīgi laist preces tirgū, arī sagatavot pārdošanai, centralizēt pārdošanu un piegādi vairumpircējiem;
 - (c) izveidot kopīgus noteikumus par ražošanas informāciju, jo īpaši attiecībā uz ražas novākšanu un pieejamību;
 - (d) veikt citas darbības, ko var veikt ražotāju grupas vai organizācijas, piemēram, darījumdarbības un tirgvedības prasmju attīstīšana un inovācijas procesu organizēšana un veicināšana, dalībnieku zemes kopīga apsaimniekošana, videi nekaitīgu audzēšanas prakšu un ražošanas metožu izmantošana, labu dzīvnieku labturības prakšu un tehnisko paņēmienu izmantošana;
- (49) “aizsargājams dzīvnieks” ir jebkurš dzīvnieks, kas aizsargājams saskaņā ar Savienības vai valsts tiesību aktiem, arī tādu sugu dzīvnieki, attiecībā uz kurām valsts tiesību aktos ir paredzēti īpaši noteikumi par populācijas saglabāšanu;
- (50) “atmaksājams avanss” ir projektam domāts aizdevums, kuru izmaksā vienā vai vairākās daļās un kura atlīdzināšanas nosacījumi ir atkarīgi no projekta iznākuma;
- (51) “pētniecības un zināšanu izplatīšanas organizācija” ir tāds subjekts (piemēram, universitāte vai pētniecības institūts, tehnoloģiju pārneses aģentūra, inovācijas starpnieks, uz pētniecību orientēts fiziskas un/vai virtuālas sadarbības subjekts) neatkarīgi no tā juridiskā statusa vai finansēšanas veida, kura galvenais mērķis ir neatkarīgi veikt fundamentālos pētījumus, rūpnieciskos pētījumus vai eksperimentālo izstrādi, kā noteikts Nostādņēs par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai, vai plaši izplatīt šādu darbību rezultātus, izmantojot mācīšanu, publikācijas vai zināšanu pārnesi; ja šāds subjekts veic arī saimniecisko darbību, saimnieciskās darbības finansējums, izmaksas un ieņēmumi ir jāuzskaita atsevišķi. Uzņēmumi, kas var izšķiroši ietekmēt šādu subjektu, piemēram, tā kvalitāti, tādi kā akcionāri vai dalībnieki, nedrīkst iegūt prioritāru piekļuvi tā pētnieciskajām jaudām vai radītajiem rezultātiem;

- (52) "īsa piegādes ķēde" ir piegādes ķēde, kurā iesaistīts neliels skaits ekonomikas dalībnieku, kas apņēmušies sadarboties, attīstīt vietējo ekonomiku un uzturēt ciešas ģeogrāfiskās un sociālās attiecības starp ražotājiem, pārstrādātājiem un patērētājiem;
- (53) "maza mēroga infrastruktūra" ir infrastruktūra, kuras attiecināmās izmaksas nepārsniedz 2 miljonus EUR;
- (54) "mazais ekonomikas dalībnieks" ir mikrouzņēmums, kas definēts Komisijas Ieteikumā 2003/361/EK ⁽²⁷⁾, vai fiziska persona, kas atbalsta pieteikuma iesniegšanas brīdī neveic saimniecisko darbību;
- (55) "Egejas jūras nelielās salas" ir nelielās salas, kas minētas Regulas (ES) Nr. 229/2013 1. panta 2. punktā;
- (56) "MVU" jeb "mikrouzņēmumi, mazie un vidējie uzņēmumi" ir uzņēmumi, kas atbilst Komisijas Regulas (ES) 2022/2472 I pielikumā izklāstītajiem kritērijiem;
- (57) "projekta darbu vai darbības sākums" ir ar investīciju saistītu darbību vai būvdarbu faktiskais sākums vai pirmā juridiski saistošā apņemšanās pasūtīt aprīkojumu vai izmantot pakalpojumus, vai citas saistības, kas projektu vai darbību padara neatgriezenisku, – atkarībā no tā, kas sākas pirmais; zemes pirkšanu un tādas sagatavošanas darbus kā atļauju iegūšana un priekšizpētes veikšana par darbu vai darbības sākumu neuzskata; ja zemes iegādes attiecināmās izmaksas ir vienādas ar 100 % no investīcijas attiecināmajām izmaksām, (153) punkta a) apakšpunktā un (502) punkta c) apakšpunktā minēto zemes iegādi uzskata par projekta vai darbības sākumu;
- (58) "meža ilgtspējīga apsaimniekošana" ir meža zemju uzraudzība un izmantošana tādā veidā un intensitātē, kas ļauj saglabāt to biodaudzveidību, produktivitāti, atjaunošanās spēju, vitalitāti un potenciālu gan tagad, gan nākotnē pildīt attiecīgas ekoloģiskas, ekonomiskas un sociālas funkcijas vietējā, valsts un pasaules mērogā un kas nenodara kaitējumu citām ekosistēmām;
- (59) "materiālie aktīvi" ir tādi aktīvi kā zeme, ēkas un ražotnes, tehnika un aprīkojums;
- (60) "darījumu izmaksas" ir papildu izmaksas, kas saistītas ar saistību izpildi, bet nav tieši attiecināmas uz to īstenošanu vai nav iekļautas tieši kompensējamās izmaksās vai negūtajos ienākumos, un ko var aprēķināt uz standarta izmaksu bāzes;
- (61) "transmisīvās sūkļveida encefalopātijas (TSE) un govju sūkļveida encefalopātijas (GSE) testu izmaksas" ir visas izmaksas, ieskaitot testu komplektu izmaksas un paraugu ņemšanai un laboratoriskai testēšanai vajadzīgo paraugu ņemšanas, transportēšanas, testēšanas, uzglabāšanas un iznīcināšanas izmaksas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 999/2001 ⁽²⁸⁾ X pielikuma C nodaļu;
- (62) "iscirtmeta atvasājais audzējami koki" ir dalībvalstu noteiktu sugu koki ar KN kodu 06 02 9041, kas veido daudzgadīgu kokaugu stādījumus, kuros saknes vai celmi pēc mežizstrādes paliek zemē un nākamajā sezonā dzen jaunas atvases un kuru maksimālais cirtes aprites laiks ir jānosaka dalībvalstīm;
- (63) "grūtības nonācis uzņēmums" ir uzņēmums, kas atbilst kritērijiem, kuri noteikti 2.2. iedaļā Komisijas pamatnostādņēs par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai;
- (64) "Savienības standarts" ir obligāts standarts, kas noteikts Savienības tiesību aktos un nosaka līmeni, kurš jāsasniedz uzņēmumiem individuāli, jo īpaši attiecībā uz vidi, higiēnu un dzīvnieku labturību; attiecīgi standartus vai mērķrādītājus, kas noteikti Savienības līmenī un ir saistoši dalībvalstīm, bet ne uzņēmumiem individuāli, par Savienības standartiem neuzskata;

⁽²⁷⁾ Komisijas Ieteikums (2003. gada 6. maijs) par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.).

⁽²⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 999/2001 (2001. gada 22. maijs), ar ko paredz noteikumus dažu transmisīvo sūkļveida encefalopātiju profilaksei, kontrolei un apkarošanai (OV L 147, 31.5.2001., 1. lpp.).

- (65) "gados jauns lauksaimnieks" ir lauksaimnieks, ko dalībvalsts KLP stratēģiskajā plānā noteikusi saskaņā ar Regulas (ES) 2021/2115 4. panta 6. punktu;
- (66) attiecībā uz ģenētisko resursu saglabāšanu lauksaimniecībā un mežsaimniecībā:
- a) "saglabāšana *in situ*" lauksaimniecībā ir ģenētiskā materiāla saglabāšana ekosistēmās un dabiskajās dzīvotnēs un dzīvotspējīgas sugas vai savvaļā pārgājušas šķirnes populācijas uzturēšana un atkopšanās tās dabiskajā vidē un – attiecībā uz domesticētu dzīvnieku šķirnēm vai kultivētām augu sugām – lauksaimnieciskajā vidē, kurā izveidojušās to atšķirīgās īpašības;
 - b) "saglabāšana *in situ*" mežsaimniecībā ir ģenētiskā materiāla saglabāšana ekosistēmās un dabiskajās dzīvotnēs un dzīvotspējīgas sugas populācijas uzturēšana un atkopšanās tās dabiskajā vidē;
 - c) "saglabāšana lauku saimniecībā vai meža saimniecībā" ir *in situ* saglabāšana un attīstīšana lauku saimniecības vai meža saimniecības mērogā;
 - d) "saglabāšana *ex situ*" ir lauksaimniecības vai mežsaimniecības ģenētiskā materiāla saglabāšana ārpus tā dabiskās dzīvotnes;
 - e) "*ex situ* kolekcija" ir lauksaimniecības vai mežsaimniecības ģenētiskā materiāla kolekcija, ko uztur ārpus tā dabiskās dzīvotnes.

2.5. Paziņojamais atbalsts

- (34) Ja Līguma 107. panta 1. punkta nosacījumi ir izpildīti, dalībvalstīm, ievērojot Līguma 108. panta 3. punktu, atbalsts lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos jāpaziņo Komisijai. Dalībvalstis nedrīkst īstenot ierosināto pasākumu, kamēr Līguma 108. panta 2. punktā noteiktajā paziņošanas procedūrā nav pieņemts galīgs lēmums, izņemot pasākumus, kas atbilst nosacījumiem, kuri noteikti Regulā (ES) 2022/2472.
- (35) Līguma 108. panta 3. punktā noteiktais paziņošanas pienākums attiecas uz individuālu atbalstu, kas piešķirts uz atbalsta shēmas pamata, ja atbalsts pārsniedz šādas paziņošanas robežvērtības:
- (a) attiecībā uz investīcijām lauksaimniecības produktu pārstrādē un lauksaimniecības produktu tirdzniecībā domātu individuālo atbalstu, kas paredzēts II daļas 1.1.1.3. iedaļā, – attiecināmās izmaksas, kas pārsniedz 25 miljonus EUR, vai dotācijas bruto ekvivalents, kas pārsniedz 12 miljonus EUR;
 - (b) attiecībā uz noieta veicināšanas kampaņām domātu atbalstu, kas paredzēts II daļas 1.3.4. iedaļā, – noieta veicināšanas kampaņas, kuru gada budžets pārsniedz 5 miljonus EUR.

3. NODAĻA

Saderības novērtējums, ko veic, ievērojot Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu

- (36) Pamatojoties uz Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, Komisija par saderīgu ar iekšējo tirgu var uzskatīt valsts atbalstu, kurš veicina konkrētu saimniecisko darbību attīstību, ja šādam atbalstam nav tāda nelabvēlīga iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm.
- (37) Tātad, lai novērtētu, vai valsts atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos var uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu, Komisija noteiks, vai attiecīgais atbalsta pasākums veicina konkrētas saimnieciskās darbības attīstību (pirmais nosacījums) un vai tam nav tāda nelabvēlīga iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm (otrais nosacījums).
- (38) Šajā iedaļā Komisija konkretizē, kā tā veiks saderības novērtējumu. Tā nosaka vispārīgus saderības novērtēšanas nosacījumus un vajadzības gadījumā īpašus nosacījumus attiecībā uz atbalsta shēmām un papildu nosacījumus attiecībā uz individuālo atbalstu, uz kuru attiecas paziņošanas pienākums.

- (39) Lai veiktu (37) punktā minēto novērtēšanu, Komisija ņems vērā tālāk aprakstītos aspektus.
- (a) *Pirmais nosacījums – atbalsts veicina saimnieciskās darbības attīstību:*
- i) attiecīgās saimnieciskās darbības identificēšana (3.1.1. iedaļa),
 - ii) stimulējoša ietekme: atbalstam jāmaina attiecīgā uzņēmuma vai uzņēmumu rīcība tādējādi, ka tas iesaistās papildu darbībā, kuru tas bez atbalsta neveiktu vai veiktu ierobežoti vai atšķirīgi (3.1.2. iedaļa),
 - iii) atbalsts nav pretrunā Savienības tiesību aktu relevantajiem noteikumiem un vispārīgajiem principiem (3.1.3. iedaļa).
- (b) *Otrais nosacījums – atbalsts nerada tādu pārmērīgu iespaidu uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm:*
- i) vajadzība pēc valsts iejaukšanās: atbalsta pasākumam jāspēj panākt būtisku uzlabojumu, ko tirgus pats nespētu nodrošināt, piemēram, vajadzības gadījumā novēršot tirgus nepilnību vai risinot taisnīguma vai kohēzijas problēmu (3.2.1. iedaļa),
 - ii) atbalsta pasākuma piemērotība: ierosinātajam atbalsta pasākumam jābūt rīcībpolitiskam instrumentam, kas piemērots saimnieciskās darbības attīstības veicināšanai (3.2.2. iedaļa),
 - iii) atbalsta samērīgums (līdz nepieciešamajam minimumam ierobežots atbalsts): atbalsta summai un atbalsta intensitātei jāaprobežojas ar minimumu, kas vajadzīgs, lai stimulētu attiecīgā uzņēmuma vai uzņēmumu papildu investīcijas vai darbību (3.2.3. iedaļa),
 - iv) atbalsta pārredzamība: dalībvalstīm, Komisijai, ekonomikas dalībniekiem un sabiedrībai jāvar viegli piekļūt visiem relevantajiem aktiem un informācijai par atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar tiem (3.2.4. iedaļa),
 - v) vairīšanās no negatīvas atbalsta ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību (3.2.5. iedaļa),
 - vi) tās pozitīvās un negatīvās ietekmes izsvēršana, kāda atbalstam var būt uz konkurenci un tirdzniecību starp dalībvalstīm (samēra pārbaude) (3.2.6. iedaļa).
- (40) Turklāt attiecībā uz konkrētu shēmu kategoriju kopējo bilanci var noteikt prasību veikt *ex post* izvērtējumu, kas aprakstīts (639)–(645) punktā. Šādos gadījumos Komisija minēto shēmu darbības ilgumu var ierobežot (parasti uz četriem gadiem vai īsāku laiku) ar iespēju pēc tam atkal paziņot par to darbības ilguma pagarināšanu.
- (41) Šos vispārīgos saderības kritērijus piemēro visam atbalstam, uz ko attiecas šīs pamatnostādnes, ja vien šīs daļas 3.1. un 3.2. iedaļā nav paredzētas atkāpes īpašu lauksaimniecības nozarē piemērojamu apsvērumu dēļ.

3.1. **Pirmais nosacījums: atbalsts veicina saimnieciskās darbības attīstību**

3.1.1. *Atbalstāmā saimnieciskā darbība*

- (42) Pamatojoties uz dalībvalstu sniegto informāciju, Komisija identificēs saimniecisko darbību, kas jāatbalsta ar paziņoto pasākumu.
- (43) Dalībvalstij ir jāpierāda, ka atbalsta mērķis ir veicināt identificētās saimnieciskās darbības attīstību.
- (44) Dalībvalstij arī jāapraksta, vai – un ja jā – kā atbalsts palīdzēs sasniegt KLP mērķus un šīs rīcībpolitikas ietvaros Regulas (ES) 2021/2115 mērķus, un detalizētāk jāapraksta paredzamie ieguvumi no atbalsta.
- (45) Komisija uzskata, ka atbalsts, kas saskaņā ar šo pamatnostādņu II daļas 1.2. iedaļu piešķirts riska pārvaldības un krīzes pārvarēšanas pasākumiem, var veicināt identificētās saimnieciskās darbības vai tautsaimniecības jomas attīstību, jo bez atbalsta šāda attīstība varētu nenotikt tādā pašā apmērā.

Papildu nosacījumi attiecībā uz individuāli paziņojamu atbalstu, kas pamatojas uz shēmu

(46) Kad tiek piešķirts atbalsts (35) punktā minētajiem investīciju projektiem, kas pamatojas uz shēmu un paziņojami atsevišķi, piešķirējiestādei ir jāpierāda, ka atlasītais projekts palīdzēs sasniegt shēmas mērķi un tāpat arī lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarei un lauku apvidiem domātā atbalsta mērķus. Tālab dalībvalstīm gadījumā, kad jāapraksta investīcijas pozitīvā ietekme, būtu jāatsaucas uz atbalsta pieteikuma iesniedzēja sniegto informāciju.

3.1.2. Stimulējoša ietekme

(47) Atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos var uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu tikai tad, ja tam ir stimulējoša ietekme. Stimulējoša ietekme rodas, ja atbalsts maina uzņēmuma rīcību tā, lai tas iesaistītos nozares attīstību veicinošā papildu darbībā, kuru tas bez šāda atbalsta neveiktu vai veiktu ierobežotā vai atšķirīgā veidā. Tomēr atbalsts nedrīkst subsidēt darbības izmaksas, kas uzņēmumam rastos jebkurā gadījumā, un tas nedrīkst kompensēt saimnieciskās darbības parastu darījumdarbības risku.

(48) Ja vien Savienības tiesību aktos vai šajās pamatnostādņēs nav skaidri paredzēti izņēmumi, valsts atbalsta pasākumi, kuru mērķis ir tikai uzlabot uzņēmumu finansiālo stāvokli, nevis veicināt nozares attīstību, un jo īpaši atbalsts, ko piešķir, pamatojoties tikai uz cenu, daudzumu, produkcijas vienību vai ražošanas līdzekļu vienību, ir uzskatāms par darbības atbalstu, kas ar iekšējo tirgu nav saderīgs. Turklāt šāds atbalsts pats par sevi var kaitēt mehānismiem, kas regulē iekšējā tirgus organizāciju.

(49) Atbalstam, ko piešķir saskaņā ar II daļas 1.2. un 2.8.5. iedaļu, būtu jāaprobežojas ar palīdzību uzņēmumiem, kas darbojas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un ar dažādām grūtībām saskaras, neraugoties uz to, ka ir veikuši atbilstošus pasākumus, lai šādus riskus minimalizētu. Valsts atbalsts nedrīkstētu rosināt uzņēmumus uzņemties nevajadzīgu risku. Uzņēmumiem, kas darbojas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē, pašiem būtu jāuzņemas atbildība par sekām, kuras radījusi neapdomīga ražošanas metožu vai produktu izvēle.

(50) Iepriekš (47) punktā paskaidroto iemeslu dēļ Komisija uzskata, ka atbalstam nav stimulējošas ietekmes uz labuma guvēju, ja darbs pie attiecīgā projekta vai darbības sācies, pirms labuma guvējs valsts iestādēm iesniedzis pieteikumu uz atbalstu.

(51) Atbalsta pieteikumā jānorāda vismaz pieteikuma iesniedzēja vārds/nosaukums un uzņēmuma lielums, projekta apraksts, arī projekta īstenošanas vieta, sākuma un beigu datumi, projekta īstenošanai vajadzīgā atbalsta summa un attiecināmās izmaksas.

(52) Turklāt lieliem uzņēmumiem pieteikumā jāapraksta situācija bez atbalsta piešķiršanas, ko sauc par hipotētisko scenāriju vai alternatīvu projektu vai darbību, un jāiesniedz dokumentāri pierādījumi, kas apliecina pieteikumā aprakstīto hipotētisko scenāriju. Šo prasību nepiemēro pašvaldībām, kas ir autonomas vietējās pašvaldības, kuru gada budžets ir mazāks par 10 miljoniem EUR un iedzīvotāju skaits mazāks par 5 000.

(53) Kad piešķirējiestāde saņem pieteikumu, tai jāveic hipotētiskā scenārija ticamības pārbaude un jāapstiprina, ka atbalstam ir vajadzīgā stimulējošā ietekme. Hipotētisks scenārijs ir ticams tad, ja tas ir patiesi atspoguļo lēmuma pieņemšanas faktoros, kuri dominē laikā, kad labuma guvējs pieņem lēmumu par attiecīgo projektu vai darbību.

(54) Atbalstu nodokļu atvieglojumu veidā uzskata par tādu, kam ir stimulējoša ietekme, ja atbalsta shēmā tiesības uz atbalstu ir noteiktas saskaņā ar objektīviem kritērijiem un dalībvalsts savu rīcības brīvību neīsteno nekādā citā veidā, un ja atbalsta shēma ir pieņemta un stājusies spēkā, pirms sācies darbs pie atbalstāmā projekta vai darbība. Pēdējo minēto prasību nepiemēro pēctecīgu fiskālo shēmu gadījumā, ja uz darbību jau agrāk ir attiekušās iepriekšējās shēmas nodokļu atvieglojumu veidā.

- (55) Atkāpjoties no (50)–(54) punkta, stimulējoša ietekme netiek prasīta vai tiek uzskatīta par piemērošu šādu kategoriju atbalstam:
- (a) ar II daļas 1.3.6. un 2.9.2. iedaļu saskaņīgas atbalsta shēmas zemes konsolidācijai un ar II daļas 2.8. iedaļu saskaņīgas atbalsta shēmas ar ekoloģiskiem, aizsardzības un rekreatīviem mērķiem, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:
 - i) atbalsta shēmā tiesības uz atbalstu ir noteiktas saskaņā ar objektīviem kritērijiem un dalībvalsts savu rīcības brīvību neīsteno nekādā citā veidā,
 - ii) atbalsta shēma ir pieņemta un ir spēkā, pirms labuma guvējam ir radušās attiecināmās izmaksas saskaņā ar II daļas 1.3.6., 2.8. un 2.9.2. iedaļu,
 - iii) atbalsta shēma attiecas tikai uz MVU;
 - (b) ar II daļas 1.1.6. iedaļu saskaņīgs atbalsts par platībatkarīgiem traucēkļiem, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām;
 - (c) ar II daļas 1.1.7. iedaļu saskaņīgs atbalsts apgabaliem, kuros ir dabas radīti vai citi specifiski ierobežojumi;
 - (d) ar II daļas 1.1.10.1. iedaļu saskaņīgs atbalsts informēšanas darbībām lauksaimniecības nozarē, kuru nolūks ir informāciju darīt pieejamu nenoteiktam skaitam labuma guvēju;
 - (e) ar II daļas 1.2.1.1. iedaļu saskaņīgs atbalsts, kura mērķis ir atlīdzināt dabas katastrofu vai ārkārtēju notikumu nodarītu kaitējumu;
 - (f) ar II daļas 1.2.1.2. iedaļu saskaņīgs atbalsts, kura mērķis ir kompensēt dabas katastrofai pielīdzināmu nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarītu kaitējumu;
 - (g) ar II daļas 1.2.1.3. iedaļu saskaņīgs atbalsts, kura mērķis ir kompensēt dzīvnieku slimību un augiem kaitīgo organismu profilakses, kontroles un izskaušanas izmaksas un minēto dzīvnieku slimību un augiem kaitīgo organismu nodarītus zaudējumus;
 - (h) ar II daļas 1.2.1.4. iedaļu saskaņīgs atbalsts, kura mērķis ir segt kritušo dzīvnieku aizvākšanas un iznīcināšanas izmaksas;
 - (i) ar II daļas 1.2.1.5. iedaļu saskaņīgs atbalsts, kura mērķis ir kompensēt aizsargājamo dzīvnieku nodarītu kaitējumu;
 - (j) ar II daļas 2.8.5. iedaļu saskaņīgs atbalsts, kura mērķis ir atlīdzināt kaitējumu, ko mežos nodarījuši ar tiesību aktiem reglamentēti dzīvnieki;
 - (k) ar II daļas 2.4. iedaļu saskaņīgs atbalsts informēšanas darbībām mežsaimniecības nozarē, kuru nolūks ir informāciju darīt pieejamu nenoteiktam skaitam labuma guvēju;
 - (l) ar II daļas 1.1.1.2. iedaļu saskaņīgs atbalsts lauku saimniecībā esoša kultūras un dabas mantojuma saglabāšanai paredzētām investīcijām, izņemot individuālo atbalstu, kas pārsniedz 500 000 EUR vienam uzņēmumam vienā investīciju projektā;
 - (m) ar (468) punkta b), c) un d) apakšpunktu saskaņīgs atbalsts noieta veicināšanas pasākumiem;
 - (n) ar (480) un (481) punktu saskaņīgs atbalsts, kura mērķis ir kompensēt papildu transporta izmaksas;
 - (o) ar II daļas 1.3.7. un 2.9.1. iedaļu saskaņīgs atbalsts pētniecībai un izstrādei lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē;
 - (p) ar II daļas 2.1.3. iedaļu saskaņīgs atbalsts, kas paredzēts meža atjaunošanai pēc ugunsgrēku, dabas katastrofu, nelabvēlīgu klimatisko apstākļu, augiem kaitīgo organismu, dzīvnieku slimību, katastrofālu notikumu un ar klimata pārmaiņām saistītu notikumu nodarītiem postījumiem;
 - (q) ar II daļas 2.8.1. iedaļu saskaņīgs atbalsts, kura mērķis ir segt augiem kaitīgo organismu un koku slimību apkarošanas un izplatīšanās profilakses izmaksas, un atbalsts, kura mērķis ir atlīdzināt augiem kaitīgo organismu un koku slimību nodarītu kaitējumu.

Papildu nosacījumi attiecībā uz individuāli paziņojamu investīciju atbalstu

- (56) Papildus šajā iedaļā noteiktajām prasībām attiecībā uz individuāli paziņojamu investīciju atbalstu dalībvalstij ir jāsniedz skaidri pierādījumi, ka atbalstam patiešām ir ietekme uz investīciju izvēli. Lai varētu sagatavot visaptverošu novērtējumu, dalībvalstij ir jāsniedz ne tikai informācija par atbalstāmo projektu, bet arī vispusīgi jāapraksta hipotētiskais scenārijs gadījumā, kad neviena publiskā iestāde atbalstu labuma guvējam nepiešķir.
- (57) Dalībvalstis tiek aicinātas balstīties uz autentiskiem un oficiāliem uzņēmuma vadības dokumentiem, risku, tai skaitā atrašanās vietai specifisko risku, novērtējumiem, finanšu pārskatiem, iekšējiem darījumdarbības plāniem, ekspertu atzinumiem un citiem pētījumiem, kas attiecas uz novērtējamo investīciju projektu. Minētajiem dokumentiem jābūt no tā paša perioda, kad tika pieņemts lēmums par investīciju vai tās atrašanās vietu. Pierādīt stimulējošo ietekmi dalībvalstīm varētu palīdzēt dokumenti, kuros ir informācija par pieprasījuma prognozēm, izmaksu prognozēm, finanšu prognozēm, dokumenti, kuri iesniegti investīciju komitejai un kuros izstrādāti dažādi investīciju scenāriji, vai dokumenti, kas sagatavoti finanšu iestādēm.
- (58) Šajā kontekstā rentabilitātes līmeni var izvērtēt, izmantojot metodes, kas ir standarta prakse attiecīgajā nozarē un var ietvert metodes, ar kurām izvērtē projekta neto pašreizējo vērtību (NPV) ⁽²⁹⁾, iekšējo atdeves koeficientu (IRR) ⁽³⁰⁾ vai vidējo izmantotā kapitāla atdevi (ROCE). Projekta rentabilitāte ir jāsalīdzina ar parastajiem atdeves koeficientiem, kuru labuma guvējs piemērojis citos līdzīgos investīciju projektos. Ja šie koeficienti nav zināmi, projekta rentabilitāte jāsalīdzina ar uzņēmuma kapitāla izmaksām kopumā vai ar atdeves koeficientiem, ko parasti novēro attiecīgajā nozarē.
- (59) Ja konkrēts hipotētiskais scenārijs nav zināms, var pieņemt, ka stimulējoša ietekme pastāv finansējuma deficīta gadījumā. Tas ir tad, kad investīcijas izmaksas, pamatojoties uz *ex ante* darījumdarbības plānu, pārsniedz investīcijas gaidāmās darbības peļņas NPV.
- (60) Ja atbalsts nemaina labuma guvēja rīcību, veicinot papildu investīcijas, tam nav pozitīvas ietekmes uz attiecīgās nozares attīstību. Tātad, ja būs pamats domāt, ka tā pati investīcija varētu tikt veikta arī bez atbalsta, atbalsts netiks uzskatīts par saderīgu ar iekšējo tirgu.

3.1.3. Savienības tiesību aktu relevanto noteikumu un vispārīgo principu nepārkāpšana

- (61) Ja valsts atbalsta pasākums, tā nosacījumi, to vidū finansēšanas metode, ja tā ir valsts atbalsta pasākuma neatņemama daļa, vai ar to finansētā darbība nozīmētu relevanto Savienības tiesību aktu pārkāpumu, šādu atbalstu nevar atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu ⁽³¹⁾.
- (62) Lai gan valsts atbalsta noteikumi ir vispārēji piemērojami lauksaimniecības nozarei, šīs nozares specifikas dēļ ⁽³²⁾ to piemērošana tomēr ir pakārtota KLP pirmā pīlāra regulās izklāstītajiem noteikumiem. Citiem vārdiem sakot, dalībvalstu īstenotie valsts atbalsta pasākumi nevar prevalēt pār Regulu (ES) Nr. 1308/2013 ⁽³³⁾. Tāpēc Komisija neatļaus valsts atbalstu, kas nav saderīgs ar noteikumiem, kuri reglamentē tirgus kopīgo organizāciju, vai kas traucētu kopīgās organizācijas pareizu darbību.

⁽²⁹⁾ Projekta NPV ir starpība starp pozitīvajām un negatīvajām naudas plūsmām visā investīcijas darbības laikā, diskontēta līdz to pašreizējai vērtībai (parasti izmantojot kapitāla izmaksas).

⁽³⁰⁾ IRR nebalstās uz grāmatvedības peļņu konkrētā gadā, bet tajā ir ņemtas vērā nākotnes naudas plūsmas, ko investors cer saņemt visā investīcijas termiņā. To definē kā diskonta likmi, kurai naudas plūsmas NPV ir vienāda ar nulli.

⁽³¹⁾ Sk., piemēram, 2000. gada 19. septembra spriedumu lietā C-156/98 *Vācija / Komisija*, EU:C:2000:467, 78. punkts; 2002. gada 12. decembra spriedumu lietā C-456/00 *Francija / Komisija*, EU:C:2002:753, 30. punkts; 2008. gada 22. decembra spriedumu lietā C-333/07 *Regie Networks*, EU:C:2008:764, 94.–116. punkts; 2010. gada 14. oktobra spriedumu lietā C-67/09 P *Nuova Agricast / Komisija*, EU:C:2010:607, 51. punkts; 2020. gada 22. septembra spriedumu lietā C-594/18 P *Austrija / Komisija*, EU:C:2020:742, 44. punkts.

⁽³²⁾ Sk. šo pamatnostādņu 6.–10. punktu.

⁽³³⁾ 1979. gada 26. jūnija spriedums lietā 177/78 *Pigs and Bacon Commission / McCarren*, EU:C:1979:164, 11. punkts; 2002. gada 12. decembra spriedums lietā C-456/00 *Francija / Komisija*, EU:C:2002:753, 30. punkts; 2017. gada 14. novembra spriedums lietā C-671/15 *Président de l'Autorité de la concurrence / Association des producteurs vendeurs d'endives (APVE) un citi*, EU:C:2017:860, 37. punkts.

(63) Turklāt valsts atbalstu nevar atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu, ja atbalstu piešķir ar nosacījumu, ka labuma guvējam ir pienākums izmantot savas valsts produktus vai pakalpojumus, kā arī tad, ja atbalsts ierobežo labuma guvēja uzņēmuma iespējas pētniecības, izstrādes un inovācijas rezultātus izmantot citās dalībvalstīs.

(64) Komisija neatļaus piešķirt atbalstu, kas paredzēts ar eksportu uz trešām valstīm vai dalībvalstīm saistītām darbībām un kas būtu tieši saistīts ar eksportētajiem daudzumiem, atbalstu, kuru piešķir ar nosacījumu, ka importa preču vietā tiek izmantotas vietējās preces, vai atbalstu, kas paredzēts izplatīšanas tīkla izveidei un darbībai vai jebkādu citu ar eksportu saistītu izdevumu segšanai. Atbalsts, kas palīdz segt izmaksas par dalību tirdzniecības izstādēs vai par pētījumiem vai konsultāciju pakalpojumiem, kuri vajadzīgi jauna vai jau esoša produkta laišanai jaunā tirgū, par eksporta atbalstu principā neuzskata.

3.2. **Otrais nosacījums: atbalsts nerada tādu pārmērīgu iespaidu uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm**

(65) Ievērojot Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, atbalstu, kas veicina konkrētu saimniecisko darbību vai konkrētu tautsaimniecības jomu attīstību, var atzīt par saderīgu, taču tikai tad, “ja šādam atbalstam nav tāds nelabvēlīgs iespauks uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm”.

(66) Šajā iedaļā izklāstīts, kā Komisija izmanto savas tiesības brīvi veikt novērtējumu saskaņā ar saderības novērtējuma otro nosacījumu, kas minēts (39) punkta b) apakšpunktā.

(67) Ikviens atbalsta pasākums pēc savas būtības rada konkurences izkropļojumus un ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm. Taču, lai noteiktu, vai atbalsta kropļojošā ietekme ir samazināta līdz minimumam, Komisija pārlicināsies par to, vai atbalsts ir vajadzīgs, piemērots, samērīgs un pārredzams.

(68) Pēc tam Komisija novērtēs attiecīgā atbalsta kropļojošo ietekmi uz konkurenci un tirdzniecības apstākļiem. Tad Komisija atbalsta pozitīvo ietekmi samēros ar tā negatīvo ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību. Ja pozitīva ietekme atsvērs negatīvo ietekmi, Komisija atbalstu atzīs par saderīgu.

(69) Atbalsta atbilstība šīs nodaļas 3.2.1.–3.2.5. iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem ir jāskata KLP īpašajā kontekstā.

3.2.1. *Vajadzība pēc valsts iejaukšanās*

(70) Lai novērtētu, vai iecerētā iznākuma sasniegšanai ir vajadzīgs valsts atbalsts, vispirms jākonstatē problēma. Valsts atbalstam jābūt vērstam uz situācijām, kurās atbalsts var panākt ar attiecīgo atbalstāmo darbību vai investīciju saistītu būtisku attīstību, kādu tirgus nespēj nodrošināt, piemēram, novērst tirgus nepilnību. Konkrētos apstākļos valsts atbalsts patiešām var labot tirgus nepilnības, tādējādi veicinot tirgu efektīvu darbību un uzlabojot konkurētspēju.

(71) Šo pamatnostādņu piemērošanas nolūkā Komisija uzskata, ka tirgus bez valsts iejaukšanās nenodrošina iecerēto mērķu sasniegšanu attiecībā uz atbalsta pasākumiem, kas atbilst I daļā izklāstītajiem īpašajiem nosacījumiem. Tāpēc šāds atbalsts būtu jāuzskata par vajadzīgu.

3.2.2. Atbalsta piemērotība

- (72) Ierosinātajam atbalsta pasākumam jābūt attiecīgā politiskā mērķa sasniegšanai piemērotam politikas instrumentam. Ir svarīgi paturēt prātā, ka darījumdarbības vidē ir iespējami citi minēto mērķu sasniegšanai piemērotāki instrumenti, piemēram, regulējums, tirgus instrumenti, infrastruktūras attīstīšana un uzlabošana. Tālab attiecīgajai dalībvalstij ir jāpierāda, ka atbalsts un tā koncepcija ir piemērota, lai sasniegtu tā pasākuma mērķi, uz kuru vērsts atbalsts.

Piemērotība salīdzinājumā ar alternatīviem politikas instrumentiem

- (73) Komisija uzskata, ka atbalsts, kas piešķirts lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un atbilst šo pamatnostādņu II daļas attiecīgajās iedaļās izklāstītajiem konkrētajiem nosacījumiem, ir piemērots politikas instruments.
- (74) Ja dalībvalsts nolemj īstenot lauku attīstības pasākumam līdzīgu atbalsta pasākumu, ko finansē tikai no valsts līdzekļiem, un ja tajā pašā laikā tā pati intervence ir paredzēta attiecīgajā KLP stratēģiskajā plānā, dalībvalstij būtu jāpierāda šāda valsts atbalsta instrumenta priekšrocības salīdzinājumā ar attiecīgo KLP stratēģiskā plāna intervenci.

Dažādu atbalsta instrumentu piemērotības salīdzinājums

- (75) Atbalstu var piešķirt dažādos veidos. Tomēr dalībvalstij būtu jāpārlicinās, ka atbalsts tiek piešķirts veidā, kas radītu vismazākos tirdzniecības un konkurences izkropļojumus.
- (76) Ja atbalsta pasākumu ir paredzēts piešķirt kādā no konkrētajiem veidiem, kas aprakstīti II daļā, šo pamatnostādņu vajadzībām šādu veidu uzskata par piemērotu atbalsta instrumentu.
- (77) Ja atbalstu galīgajam labuma guvējam piešķir subsidētu pakalpojumu veidā, t. i., netieši, natūrā, un to izmaksā attiecīgā pakalpojuma sniedzējam vai pasākuma nodrošinātājam, šajā nodaļā izklāstīto saderības novērtējumu, ko veic, ievērojot Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, un šo pamatnostādņu īpašos nosacījumus piemēro galīgajam labuma guvējam.
- (78) Komisija uzskata, ka atbalsts, ko piešķir attiecīgajās lauku attīstības intervencēs paredzētajā veidā, līdzfinansē ELFLA vai piešķir kā šādu līdzfinansētu lauku attīstības intervencu papildfinansējumu, ir piemērots atbalsta instruments.
- (79) Attiecībā uz investīciju atbalstu, kas KLP stratēģiskajā plānā nav iekļauts vai kas ir šādas lauku attīstības intervences papildfinansējums, ja atbalsts ir piešķirts veidos, kas sniedz tiešas finansiālas priekšrocības (piemēram, tiešas dotācijas, atbrīvojums no nodokļiem vai to samazinājums, atbrīvojums no sociālās apdrošināšanas iemaksām vai citiem obligātiem maksājumiem u. c.), dalībvalstij ir jāpierāda, kāpēc nav piemēroti citi, iespējams, mazāk kropļojoši atbalsta veidi, piemēram, atmaksājams avanss vai atbalsta veidi, kuru pamatā ir parāda vai pašu kapitāla instrumenti (piemēram, aizdevumi ar zemām procentu likmēm vai procentu atlaides, valsts garantijas vai alternatīvs kapitāla nodrošinājums ar izdevīgiem nosacījumiem).
- (80) Attiecībā uz mežsaimniecības pasākumiem, kas minēti II daļas 2.8. iedaļā, dalībvalstīm jāpierāda, ka ekoloģiskie, aizsardzības un rekreatīvie mērķi, ko tās tiecas sasniegt, nav sasniedzami ar lauku attīstībai līdzīgiem mežsaimniecības pasākumiem, kas minēti šo pamatnostādņu II daļas 2.1.–2.7. iedaļā.
- (81) Attiecībā uz vairākām atbalsta kategorijām, piemēram, atbalstu, kura mērķis ir segt izmaksas par tirgus izpēti, produktu koncepciju un izstrādi un kvalitātes shēmu atzišanas pieteikumu sagatavošanu, atbalstu zināšanu pārneses un informēšanas darbībām, atbalstu konsultāciju pakalpojumiem, atbalstu lauksaimnieku aizvietošanas pakalpojumiem, atbalstu noieta veicināšanas pasākumiem, atbalstu, kura mērķis ir kompensēt dzīvnieku slimību, augiem kaitīgo organismu un invazīvu svešzemju sugu profilakses un izskausanas izmaksas, un atbalstu lopkopības nozarei, atbalsts galīgajiem labuma guvējiem jāpiešķir, izmantojot subsidētus pakalpojumus. Šādos gadījumos atbalstu izmaksā attiecīgā pakalpojuma sniedzējam vai pasākuma nodrošinātājam.

(82) Novērtējums par atbalsta pasākuma saderību ar iekšējo tirgu neskar piemērojamos publiskā iepirkuma noteikumus, pārredzamības un atvērtības principus un nediskriminējošu attieksmi pakalpojuma sniedzēja atlases procesā.

3.2.3. *Atbalsta samērīgums*

(83) Atbalstu uzskata par samērīgu, ja atbalsta summa vienam labuma guvējam ir ierobežota līdz atbalstāmās darbības veikšanai vajadzīgajam minimumam.

Atbalsta maksimālā intensitāte un atbalsta maksimālās summas

(84) Lai atbalsts būtu samērīgs, Komisija principā uzskata, ka atbalsta summa nedrīkstētu pārsniegt attiecināmās izmaksas. Tas neskar noteikumus par vidiskiem vai citiem publiskiem stimuliem, kas ir skaidri paredzēti II daļas 1.2.2., 2.1.4. un 2.3. iedaļā.

(85) Lai nodrošinātu paredzamību un vienlīdzīgus konkurences apstākļus, Komisija atbalstam piemēro atbalsta maksimālo intensitāti. Ja atbalsta maksimālo intensitāti nevar noteikt, piemēram, gadījumā, kad piešķir darbības uzsākšanas atbalstu gados jauniem lauksaimniekiem un mazo lauku saimniecību attīstībai, tad, lai nodrošinātu atbalsta samērīgumu, atbalsta maksimālās summas tiek noteiktas nominālā izteiksmē.

(86) Ja attiecināmās izmaksas ir aprēķinātas pareizi un II daļā noteiktā atbalsta maksimālā intensitāte vai atbalsta maksimālās summas ir ievērotas, samērīguma kritēriju uzskata par izpildītu.

(87) Kad piešķirējiestāde piešķir atbalstu, tai jāaprēķina atbalsta maksimālā intensitāte un atbalsta summa. Attiecināmās izmaksas ir jāpamato ar dokumentāriem pierādījumiem, kam jābūt skaidriem, konkrētiem un aktuāliem. Atbalsta intensitātes un attiecināmo izmaksu aprēķināšanā ir jāizmanto lielumi, no kuriem nav atskaitīti nodokļi vai citas maksas.

(88) Par pievienotās vērtības nodokli (PVN) atbalstu saņemt nevar, izņemot gadījumus, kad tas nav atgūstams saskaņā ar valsts tiesību aktiem par PVN.

(89) Ja atbalstu piešķir citā veidā, nevis kā dotāciju, atbalsta summa ir atbalsta dotācijas bruto ekvivalents.

(90) Atbalstu, kas izmaksājams vairākās daļās, diskontē atbilstoši tā vērtībai atbalsta piešķiršanas brīdī. Attiecināmās izmaksas diskontē atbilstoši to vērtībai atbalsta piešķiršanas brīdī. Procentu likme, kas izmantojama diskontēšanai, ir atbalsta piešķiršanas dienā piemērojamā diskonta likme.

(91) Atbalstu, kas izmaksājams nākotnē, arī atbalstu, kas izmaksājams vairākās daļās, diskontē atbilstoši tā vērtībai piešķiršanas brīdī.

(92) Ja atbalstu piešķir nodokļu atvieglojumu veidā, atbalsta daļu diskontēšanu veic, pamatojoties uz diskonta likmēm, kas piemērojamas attiecīgajās dienās, kad nodokļu atvieglojumi stājas spēkā.

(93) Atbalsta summu pasākumiem vai darbību veidiem, kas minēti II daļas 1.1.4., 1.1.5., 1.1.6., 1.1.7., 1.1.8., 2.1.1., 2.1.2., 2.1.4., 2.2. un 2.3. iedaļā, dalībvalstis drīkst noteikt, pamatojoties uz standarta pieņēmumiem par papildu izmaksām un negūtajiem ienākumiem. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka aprēķini un atbilstošais atbalsts:

- a) ietver tikai tādu elementus, kas ir verificējami,
- b) pamatojas uz lielumiem, ko noteikuši attiecīgi eksperti,
- c) skaidri norāda izmantoto lielumu avotus,

- d) ir diferencēti, lai attiecīgā gadījumā ņemtu vērā reģionālos vai vietējos apstākļus un faktisko zemes izmantojumu,
- e) neietver elementus, kas saistīti ar investīciju izmaksām.
- (94) Neskarot (93) punktu, atbalstu, izņemot II daļas 1.2. un 2.8.5. iedaļas aptverto atbalstu, drīkst piešķirt saskaņā ar šādām vienkāršotu izmaksu iespējām:
- (a) vienības izmaksas;
- (b) fiksētas summas;
- (c) vienotas likmes finansējums.
- (95) Iepriekš (94) punktā minētā atbalsta summa jānosaka vienā no šiem veidiem:
- (a) izmantojot taisnīgu, objektīvu un verificējamu aprēķina metodi, kuras pamatā ir viens vai vairāki no šādiem elementiem:
- i) statistikas dati, cita objektīva informācija vai ekspertu slēdziens,
- ii) verificēti individuālo labuma guvēju vēsturiskie dati,
- iii) individuālo labuma guvēju parastā izmaksu uzskaites prakse;
- (b) saskaņā ar noteikumiem, ar kādiem piemēro atbilstošās vienības izmaksas, fiksētās summas un vienotās likmes, kas Savienības rīcībpolitikās piemērojamas līdzīga veida darbībai.
- (96) Līdzfinansētu pasākumu gadījumā attiecināmo izmaksu summas var aprēķināt saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/1060 ⁽³⁴⁾ un Regulā (ES) 2021/2115 noteiktajām vienkāršotu izmaksu iespējām.
- (97) Kad Komisija novērtēs atbalsta saderību, tā ņems vērā jebkādu apdrošināšanu, kuru labuma guvējs ir izmantojis vai būtu varējis izmantot. Lai novērstu konkurences izkropļojumu risku, attiecībā uz atbalstu, kura mērķis ir kompensēt dabas katastrofai pielīdzināmu nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarītos zaudējumus, atbalsts ar maksimālo atbalsta intensitāti būtu jāpiešķir tikai uzņēmumam, kas nevar apdrošināties pret šādiem zaudējumiem. Tamdēļ riska pārvaldības uzlabošanas nolūkā labuma guvēji ir jānudina noslēgt apdrošināšanas līgumus, kad vien tas iespējams.
- Papildu nosacījumi attiecībā uz individuāli paziņojamu investīciju atbalstu un investīciju atbalstu, ko saskaņā ar paziņotām shēmām piešķir lieliem uzņēmumiem*
- (98) Individuāli paziņojamu investīciju atbalstu parasti uzskata par ierobežotu līdz minimumam, ja atbalsta summa atbilst investīciju īstenošanas neto papildu izmaksām attiecīgajā apgabalā, salīdzinot ar hipotētisko scenāriju, kurā atbalsts netiek sniegts ⁽³⁵⁾, un atbalsta maksimālā intensitāte ir maksimālā robeža. Tāpat arī attiecībā uz investīciju atbalstu, kuru saskaņā ar paziņotām shēmām piešķir lieliem uzņēmumiem, dalībvalstīm jānodrošina, ka atbalsta summa nepārsniedz minimumu, kas izriet no "neto papildu izmaksu pieejas", un atbalsta maksimālā intensitāte ir maksimālā robeža.
- (99) Atbalsta summa nedrīkstētu pārsniegt minimumu, kas nepieciešams, lai projekts būtu pietiekami ienesīgs. Piemēram, atbalsta summa nedrīkstētu palielināt projekta IRR virs parastajiem atdeves koeficientiem, ko attiecīgais uzņēmums piemērojis citos līdzīgos investīciju projektos, vai – ja šie koeficienti nav zināmi – palielināt projekta IRR virs uzņēmuma kopējām kapitāla izmaksām vai atdeves koeficientiem, ko parasti novēro attiecīgajā nozarē.

⁽³⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1060 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp.).

⁽³⁵⁾ Salīdzinot hipotētiskos scenārijus, atbalsts jādiskontē ar to pašu koeficientu, kuru attiecīgo investīciju diskontēšanai izmanto hipotētiskajos scenārijos.

- (100) Attiecībā uz investīciju atbalstu, ko saskaņā ar paziņotām shēmām piešķir lieliem uzņēmumiem, dalībvalstij jāpārlicinās par to, vai atbalsta summa atbilst investīciju īstenošanas neto papildu izmaksām attiecīgajā jomā, salīdzinot ar hipotētisko scenāriju gadījumā, kad atbalsts netiek sniegts. (99) punktā noteiktā metode jāizmanto kopā ar atbalsta maksimālo intensitāti kā maksimālo robežu.
- (101) Attiecībā uz individuāli paziņojamu investīciju atbalstu Komisija, izmantojot (99) punktā izklāstīto metodi, pārlicināsies par to, vai atbalsta summa pārsniedz minimumu, kas vajadzīgs, lai projekts būtu pietiekami ienesīgs. Aprēķinus, kurus izmanto stimulējošās ietekmes analizē, var izmantot arī tam, lai novērtētu, vai atbalsts ir samērīgs. Dalībvalstij samērīgums jāpierāda, pamatojoties uz attiecīgu dokumentāciju, kas minēta (57) punktā.
- (102) Šo pamatnostādņu (98)–(101) punktu nepiemēro pašvaldībām, kas ir autonomas vietējās pašvaldības, kuru gada budžets ir mazāks par 10 miljoniem EUR un iedzīvotāju skaits mazāks par 5 000.
- Atbalsta kumulēšana*
- (103) Atbalstu drīkst piešķirt līdztekus no dažādām shēmām vai kumulēt ar *ad hoc* atbalstu, ja valsts atbalsta kopsumma darbībai vai projektam nepārsniedz šajās pamatnostādnēs noteikto atbalsta maksimālo apjomu.
- (104) Atbalstu, kura attiecināmās izmaksas ir nosakāmas, drīkst kumulēt ar jebkādu citu valsts atbalstu, ciktāl minētie atbalsti attiecas uz dažādām nosakāmām attiecināmajām izmaksām. Atbalstu, kura attiecināmās izmaksas ir nosakāmas, ar jebkādu citu valsts atbalstu attiecībā uz tām pašām attiecināmajām izmaksām, kas daļēji vai pilnībā pārklājas, drīkst kumulēt tikai tad, ja šādas kumulēšanas rezultātā netiek pārsniegta lielākā atbalsta intensitāte vai atbalsta summa, kas šāda veida atbalstam piemērojama saskaņā ar šīm pamatnostādnēm.
- (105) Šo pamatnostādņu II daļas 1.1.2. iedaļā paredzētu atbalstu, kura attiecināmās izmaksas nav nosakāmas, drīkst kumulēt ar jebkādu citu valsts atbalsta pasākumu, kura attiecināmās izmaksas ir nosakāmas. Atbalstu, kura attiecināmās izmaksas nav nosakāmas, drīkst kumulēt ar citu valsts atbalstu, kura attiecināmās izmaksas nav nosakāmas, ja netiek pārsniegta lielākā attiecīgā kopējā finansiālā robežvērtība, kas katram konkrētajam gadījumam noteikta šajās pamatnostādnēs vai citās valsts atbalsta pamatnostādnēs, vai Komisijas pieņemtā grupu atbrīvojuma regulā vai lēmumā.
- (106) Valsts atbalstu lauksaimniecības nozarē nedrīkstētu kumulēt ar Regulas (ES) 2021/2115 145. un 146. pantā minētajiem maksājumiem attiecībā uz tām pašām attiecināmajām izmaksām, ja šādas kumulēšanas rezultātā atbalsta intensitāte vai atbalsta summa pārsniegtu šajās pamatnostādnēs noteikto.
- (107) Valsts atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar II daļas 1.1.4., 1.1.5. un 1.1.8. iedaļu, nedrīkstētu kumulēt ar Regulas (ES) 2021/2115 31. pantā minētajiem maksājumiem attiecībā uz tām pašām attiecināmajām izmaksām, ja šādas kumulēšanas rezultātā atbalsta intensitāte vai atbalsta summa pārsniegtu šajās pamatnostādnēs noteikto.
- (108) Ja Savienības finansējums, ko centralizēti pārvalda Savienības iestādes, aģentūras, kopuzņēmumi vai citas struktūras un kas nav dalībvalsts tiesā vai netiešā kontrolē, tiek kombinēts ar valsts atbalstu, tad, nosakot, vai paziņošanas robežvērtības un atbalsta maksimālā intensitāte un maksimālais apjoms ir ievēroti, ņems vērā tikai valsts atbalstu, ar nosacījumu, ka publiskā finansējuma kopsumma, kas piešķirta attiecībā uz tām pašām attiecināmajām izmaksām, nepārsniedz visizdevīgāko finansējuma likmi vai likmes, kas noteiktas piemērojamajos Savienības tiesību aktos.
- (109) Saskaņā ar šīm pamatnostādnēm atļautu atbalstu nedrīkstētu kumulēt ar *de minimis* atbalstu attiecībā uz tām pašām attiecināmajām izmaksām, ja šādas kumulēšanas rezultātā atbalsta intensitāte vai atbalsta summa pārsniegtu šajās pamatnostādnēs noteikto.

(110) Šo pamatnostādņu (152) punkta d) apakšpunktā minēto atbalstu lauksaimnieciskās ražošanas potenciāla atjaunošanai paredzētām investīcijām nedrīkstētu kumulēt ar mantiskā kaitējuma atlīdzināšanai domātu atbalstu, kas minēts II daļas 1.2.1.1., 1.2.1.2. un 1.2.1.3. iedaļā.

(111) Darbības uzsākšanas atbalstu lauksaimniecības nozares ražotāju grupām un organizācijām, kas minēts II daļas 1.1.3. iedaļā, nedrīkstētu kumulēt ar atbilstošo atbalstu lauksaimniecības nozares ražotāju grupu un organizāciju izveidei, kas minēts Regulas (ES) 2021/2115 77. pantā. Gados jauniem lauksaimniekiem un mazo lauku saimniecību attīstībai paredzētu darbības uzsākšanas atbalstu un lauksaimniecisku darbību uzsākšanai paredzētu atbalstu, kas minēts II daļas 1.1.2. iedaļā, nedrīkstētu kumulēt ar atbilstošo atbalstu, kas minēts Regulas (ES) 2021/2115 75. pantā, ja šādas kumulēšanas rezultātā atbalsta summa pārsniegtu šajās pamatnostādnēs noteikto.

3.2.4. Pārredzamība

(112) Dalībvalstīm Eiropas Komisijas Atbalsta pārredzamības modulī ⁽³⁶⁾ vai visaptverošā valsts atbalsta tīmekļvietnē valsts vai reģionālā līmenī ir jānodrošina šādas informācijas publicēšana:

(a) atbalsta shēmas un tās īstenošanas noteikumu pilns teksts vai individuālā atbalsta juridiskais pamats, vai saite uz šādu informāciju;

(b) piešķirējiestādes vai piešķirējiestāžu identitāte;

(c) individuālo labuma guvēju identitāte ⁽³⁷⁾, katram labuma guvējam piešķirtā atbalsta veids un summa, piešķiršanas datums, uzņēmuma veids (MVU/liels uzņēmums), labuma guvēja atrašanās vietas reģions (NUTS II līmenī) un labuma guvēja darbības galvenā ekonomikas nozare (NACE grupas līmenī). No šīs prasības var atkāpties attiecībā uz individuālā atbalsta piešķirumiem, kas nepārsniedz:

i) 10 000 EUR labuma guvējiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu,

ii) 100 000 EUR labuma guvējiem, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu pārstrādi, lauksaimniecības produktu tirdzniecību, mežsaimniecību vai veic darbības, kas neietilpst Līguma 42. panta darbības jomā.

(113) Attiecībā uz shēmām nodokļu atvieglojumu veidā informāciju par individuālā atbalsta summu var norādīt šādos diapazonos (miljonos EUR): 0,01–0,1 tikai primārās lauksaimnieciskās ražošanas jomā; 0,1–0,5; 0,5–1; 1–2; 2–5; 5–10; 10–30; vairāk par 30.

(114) Šāda informācija jāpublicē pēc tam, kad pieņemts lēmums par atbalsta piešķiršanu, tā jāglabā vismaz 10 gadus, un tai bez ierobežojumiem jābūt pieejamai plašai sabiedrībai ⁽³⁸⁾.

(115) Lai nodrošinātu pārredzamību, dalībvalstīm jāveic III daļas 2. nodaļā prasītā ziņošana un pārskatīšana.

⁽³⁶⁾ Valsts atbalsta pārredzamības datubāzes publiskās meklēšanas vietne: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=ens>

⁽³⁷⁾ Ņemot vērā likumīgo ieinteresētību pārredzamībā ar mērķi sniegt informāciju sabiedrībai un vajadzību pēc pārredzamības izsvērusi pret datu aizsardzības noteikumos paredzētajām tiesībām, Komisija secina, ka atbalsta labuma guvēja vārda/nosaukuma publicēšana, ja atbalsta labuma guvējs ir fiziska persona vai juridiska persona, kuras nosaukumā ir fizisku personu vārdi, ir pamatota (sk. C-92/09 *Volker und Markus Schecke un Eifert* 53. punktu), ņemot vērā Regulas 2016/679 49. panta 1. punkta g) apakšpunktu. Pārredzamības noteikumu mērķis ir panākt labāku atbilstību, lielāku pārskatatbildību, salīdzinošo izvērtēšanu un galu galā rezultatīvākus publiskos tēriņus. Šis mērķis prevalē pār publisko atbalstu saņemošo fizisko personu datu aizsardzības tiesībām.

⁽³⁸⁾ Šī informācija jāpublicē sešu mēnešu laikā no atbalsta piešķiršanas dienas (ja atbalsts piešķirts nodokļu atvieglojumu veidā – viena gada laikā no nodokļu deklarācijas datuma). Nelikumīga atbalsta gadījumā dalībvalstīm būs jānodrošina, ka šī informācija tiek publicēta *ex post* vismaz sešu mēnešu laikā no Komisijas lēmuma datuma. Informācijai jābūt pieejamai tādā formātā, kas nodrošina iespēju datus meklēt, izgūt un viegli publicēt internetā, piemēram, CSV vai XML formātā.

3.2.5. *Vairīšanās no negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību*

- (116) Atbalsts lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarei un lauku apvidiem var izraisīt produktu tirgus izkropļojumus. Lai atbalsts būtu saderīgs, atbalsta pasākumu negatīvajai ietekmei, kas izpaužas kā konkurences izkropļojumi, un ietekmei uz tirdzniecību starp dalībvalstīm jābūt ierobežotai līdz minimumam.
- (117) Komisija atbalsta ietekmēto tirgu vai tirgus identificēs, ņemot vērā dalībvalstu sniegto informāciju par attiecīgo produktu tirgu vai tirgiem, proti, tiem, ko ietekmē izmaiņas atbalsta labuma guvēja rīcībā. Kad Komisija novērtēs atbalsta pasākuma negatīvo ietekmi, tā konkurences izkropļojumu analīzē galveno uzmanību pievērsīs paredzamajai ietekmei, kāda atbalstam lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos būs uz konkurenci starp uzņēmumiem ietekmētajā produktu tirgū vai tirgos ⁽³⁹⁾.
- (118) Pirmkārt, ja atbalsts ir labi mērķorientēts, samērīgs un sedz tikai neto papildu izmaksas, atbalsta negatīvā ietekme ir mīkstināta un risks, ka atbalsts nelabvēlīgi izkropļos konkurenci, būs mazāks. Otrkārt, Komisija nosaka atbalsta maksimālo intensitāti vai maksimālās summas. Mērķis ir nepieļaut valsts atbalsta izmantošanu projektos, kuros attiecība starp atbalsta summu un attiecināmajām izmaksām tiek uzskatīta par ļoti augstu un tādu, kura varētu būt īpaši kropļojoša. Parasti, jo lielāka ir pozitīvā ietekme, ko atbalstāmais projekts varētu radīt, un jo lielāka ir iespējamā vajadzība pēc atbalsta, jo lielāka ir arī atbalsta intensitātes maksimālā robeža.
- (119) Tomēr arī tad, ja atbalsts ir nepieciešams un samērīgs, labuma guvēju rīcība atbalsta rezultātā var mainīties un kropļot konkurenci. Tas vairāk attiecas uz lauksaimniecības nozari, kura no citiem tirgiem atšķiras ar primārās lauksaimnieciskās ražošanas īpašo struktūru, kam ir raksturīgs liels skaits iesaistītu mazo uzņēmumu. Šādos tirgos konkurences izkropļojumu risks ir liels pat tad, ja tiek piešķirtas tikai nelielas atbalsta summas.

Investīciju atbalsta shēmas lauksaimniecības produktu pārstrādei un lauksaimniecības produktu tirdzniecībai un mežsaimniecības nozarē

- (120) Tā kā investīciju atbalstam uzņēmumiem, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu pārstrādi un lauksaimniecības produktu tirdzniecību, un uzņēmumiem, kas darbojas citās nozarēs, piemēram, pārtikas pārstrādes nozarē, mēdz būt līdzīga kropļojoša ietekme uz konkurenci un tirdzniecību, vispārīgie konkurences politikas apsvērumi par ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību būtu jāpiemēro vienādi visām minētajām nozarēm. Tāpēc attiecībā uz investīciju atbalstu lauksaimniecības produktu pārstrādei, lauksaimniecības produktu tirdzniecībai un mežsaimniecības nozarē ir jāievēro (121)–(133) punktā aprakstītie nosacījumi.
- (121) Atbalsta shēmas nedrīkst radīt būtiskus konkurences un tirdzniecības izkropļojumus. Proti, pat tajos gadījumos, kad atsevišķa atbalsta radītos izkropļojumus var uzskatīt par nelieliem (ja visi nosacījumi par investīciju atbalstu ir izpildīti), kumulatīvi shēmas joprojām var radīt lielus izkropļojumus. Ja investīciju atbalsta shēma ir vērsta uz konkrētām nozarēm, šādu izkropļojumu risks ir vēl izteiktāks.
- (122) Tāpēc attiecīgajai dalībvalstij ir jāpierāda, ka jebkāda negatīva ietekme tiks ierobežota līdz minimumam, ņemot vērā, piemēram, attiecīgo projektu lielumu, atbalsta individuālās un kumulatīvās summas, paredzamos labuma guvējus, kā arī mērķnozaru specifiku. Lai Komisija varētu novērtēt iespējamo negatīvo ietekmi, dalībvalsts ir aicināta iesniegt jebkuru tās rīcībā esošu ietekmes novērtējumu, kā arī *ex post* izvērtējumus, kas veikti par līdzīgām shēmām.

Individuāli paziņojams investīciju atbalsts lauksaimniecības produktu pārstrādei un lauksaimniecības produktu tirdzniecībai un mežsaimniecības nozarē

⁽³⁹⁾ Atbalsts var skart vairākus tirgus, jo atbalsta ietekme var skart ne tikai tirgu, kas atbilst atbalstāmajai darbībai, bet papildus var skart arī citus tirgus, kuri ar minēto tirgu ir saistīti vai nu tāpēc, ka tie ir iepriekšējā posma, nākamā posma vai papildu tirgi, vai arī tāpēc, ka labuma guvējs tajos jau darbojas vai darbosies drīzā nākotnē.

- (123) Individuāla investīciju atbalsta negatīvās ietekmes izsvēršanā Komisija īpaši ņem vērā negatīvo ietekmi, kas saistīta ar jaudas pārpalikuma radīšanu lejupslīdes fāzē esošos tirgos, aizkavēšanu iziet no tirgus un būtisku tirgus varu. Šī negatīvā ietekme ir aprakstīta (124)–(133) punktā, un tā jāatsver ar atbalsta pozitīvo ietekmi.
- (124) Lai apzinātu un novērtētu iespējamās konkurences un tirdzniecības izkropļojumus, dalībvalstīm būtu jāsniedz pierādījumi, kas ļauj Komisijai identificēt attiecīgos produktu tirgus (tas ir, produktus, ko iespaido labuma guvēja rīcības maiņa) un identificēt skartos konkurentus un klientus/patērētājus. Attiecīgais produkts parasti ir produkts, uz kuru attiecas investīciju projekts⁽⁴⁰⁾. Ja projekts attiecas uz starpproduktu un vērā ņemama izlaides daļa netiek pārdota tirgū, attiecīgais produkts var būt lejupējais produkts. Relevantais produktu tirgus aptver attiecīgo produktu un tā aizstājējus, kurus par tādiem uzskata vai nu patērētājs (ņemot vērā produkta īpašības, cenu vai paredzēto izmantojumu), vai arī ražotājs (ņemot vērā ražošanas iekārtu elastību).
- (125) Lai novērtētu minētos iespējamās izkropļojumus, Komisija izmanto dažādus kritērijus, tādus kā attiecīgā produkta tirgus struktūra, tirgus sniegums (tirgus izaugsmes vai lejupslīdes fāzē), labuma guvēju atlases process, šķēršļi, ar kuriem jāsakaras, ienākot tirgū un aizejot no tā, produktu diferenciacija.
- (126) Ja uzņēmums sistemātiski izmanto valsts atbalstu, tas varētu liecināt par to, ka šis uzņēmums paša spēkiem nav spējīgs izturēt konkurenci vai ka tas saņem pārmērīgas priekšrocības salīdzinājumā ar konkurentiem.
- (127) Komisija izšķir divus galvenos iemeslus, kas var radīt negatīvu ietekmi uz produktu tirgiem:
- (a) ražošanas jaudas paplašināšana, kas noved pie jaudas pārpalikuma vai pasliktina pastāvošo jaudas pārpalikuma situāciju, jo īpaši lejupslīdes fāzē esošā tirgū,
 - (b) gadījumi, kad labuma guvējam ir būtiska tirgus vara.
- (128) Lai izvērtētu, vai atbalsta rezultātā tiktu radītas vai uzturētas neefektīvas tirgus struktūras, Komisija ņems vērā papildu ražošanas jaudu, kuru radītu projekts, un to, vai tirgus sniegums ir zems.
- (129) Ja attiecīgais tirgus ir izaugsmes fāzē, pamats bažām, ka atbalsts varētu negatīvi ietekmēt dinamiskos stimulus vai pārmērīgi kavēt ienākšanu tirgū vai aiziešanu no tā, parasti ir mazāks.
- (130) Ja tirgus ir lejupslīdes fāzē, pamats bažām ir lielāks. Gadījumus, kad tirgus lejupslīde ilgtermiņa perspektīvā ir strukturāla (t. i., tirgus sarūk), Komisija nošķir no gadījumiem, kad tirgus lejupslīde ir relatīva (t. i., tirgus joprojām aug, bet izaugsme ir mazāka par izaugsmes atsaucies rādītāju).
- (131) To, vai tirgus sniegums ir zems, parasti nosaka, salīdzinot ar Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) IKP trijos gados pirms projekta sākšanas (atsauces rādītājs). To var noteikt arī, balstoties uz prognozētajiem izaugsmes rādītājiem nākamajos trijos līdz piecos gados. Var ņemt vērā tādus rādītājus kā attiecīgā tirgus paredzamā izaugsme nākotnē, no tās izrietošais paredzamais jaudas izmantojuma līmenis un jaudas pieauguma iespējamā ietekme uz konkurentiem cenu un peļņas normu ziņā.

⁽⁴⁰⁾ Ja investīciju projekts paredz vairāku atšķirīgu produktu ražošanu, jānovērtē katrs no produktiem.

(132) Dažos gadījumos produktu tirgus izaugsmes novērtējums EEZ līmenī var neaptvert visu attiecīgā atbalsta ietekmi, jo īpaši globāla ģeogrāfiskā tirgus gadījumā. Tādos gadījumos Komisija vērtēs atbalsta ietekmi uz attiecīgajām tirgus struktūrām, jo īpaši, vai atbalsta ietekmē EEZ darbojošies ražotāji varētu tikt izspiesti no tirgus.

(133) Lai izvērtētu to, vai labuma guvējam ir būtiska tirgus vara, Komisija ņems vērā labuma guvēja stāvokli tirgū noteiktā periodā pirms atbalsta saņemšanas un sagaidāmo stāvokli pēc investīcijas pabeigšanas. Komisija ņems vērā labuma guvēja tirgus daļas, kā arī tā konkurentu tirgus daļas un citus relevantus faktorus. Piemēram, tirgus struktūru tā novērtēs, analizējot tirgus koncentrāciju, potenciālos šķēršļus ieešanai tirgū ⁽⁴¹⁾, pircēja varu ⁽⁴²⁾ un šķēršļus, kas kavē paplašināšanos vai aiziešanu no tirgus.

3.2.6. Atbalsta pozitīvās un negatīvās ietekmes izsvērsana (samēra pārbaude)

(134) Komisija novērtē, vai atbalsta pasākuma pozitīvā ietekme atsvēr konstatēto negatīvo atbalsta ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību. Secināt, ka atbalsta pasākums ir saderīgs ar iekšējo tirgu, Komisija var tikai tad, ja atbalsta pozitīvā ietekme atsvēr negatīvo.

(135) Gadījumos, kad ierosinātais atbalsta pasākums nespēj pienācīgi un samērīgi novērst konstatēto tirgus nepilnību, negatīvā kropļojošā ietekme uz konkurenci būs lielāka nekā pasākuma pozitīvā ietekme, tāpēc Komisija, visticamāk, secinās, ka ierosinātais atbalsta pasākums nav saderīgs ar iekšējo tirgu.

(136) Atbalsta pozitīvās un negatīvās ietekmes novērtēšanā Komisija ņems vērā to, kā atbalsts palīdz sasniegt Regulas (ES) 2021/2115 5. un 6. pantā izklāstītos KLP vispārīgos un konkrētos mērķus, ar kuriem tiecas veicināt viedu, konkurētspējīgu, noturīgu un dažādotu lauksaimniecības nozari, atbalstīt un pastiprināt vides aizsardzību, arī biodaudzveidību, un klimatrīcību, palīdzēt sasniegt Savienības mērķus vides un klimata jomā un stiprināt lauku apvidu sociālekonomisko struktūru.

(137) Tā kā atbalsts nozares attīstību ietekmē pozitīvi, Komisija principā uzskata, ka tad, ja atbalsts atbilst nosacījumiem un nepārsniedz relevanto atbalsta maksimālo intensitāti vai maksimālās summas, kas noteiktas II daļas piemērojamajās iedaļās, atbalsta negatīvā ietekme uz konkurenci un tirdzniecību ir samazināta līdz minimumam.

(138) Attiecībā uz valsts atbalstu, ko līdzfinansē saskaņā ar Regulu (ES) 2021/2115 vai ko finansē Savienība, Komisija uzskatīs, ka saistītā pozitīvā ietekme ir konstatēta.

⁽⁴¹⁾ Šķēršļi ieešanai tirgū ietver juridiskos šķēršļus (jo īpaši intelektuālā īpašuma tiesības), apjomradītos un diversifikācijas radītos ietaupījumus un šķēršļus, kas kavē piekļuvi tīkliem un infrastruktūrai. Ja atbalsts attiecas uz tirgu, kurā atbalsta labuma guvējs darbojas jau sen, iespējamie šķēršļi ienākšanai tirgū var pastiprināt atbalsta labuma guvēja iespējamo būtisko tirgus varu un tādējādi palielināt minētās tirgus varas iespējamo negatīvo ietekmi.

⁽⁴²⁾ Ja tirgū ir spēcīgi pircēji, mazāk ticams, ka atbalsta labuma guvējs varētu pacelt cenas šiem spēcīgajiem pircējiem.

- (139) Visos valsts atbalsta paziņojumos būtu jāietver novērtējums, kurā analizēts, vai atbalstāmajai darbībai ir paredzama ietekme uz vidi un/vai klimatu, un kurā ņemti vērā tiesību akti par vides aizsardzību⁽⁴³⁾ un laba lauksaimnieciskā un vidiskā stāvokļa (LLVS) standarti, kas noteikti Regulā (ES) 2021/2115. Ja tiek pierādīts, ka atbalstam ir pozitīva ietekme uz vidi un klimatu, Komisija uzskatīs, ka šāda atbalsta pozitīvā ietekme ir konstatēta. Līguma 11. pantā noteikts, ka “nosakot un īstenojot Savienības politiku un darbības, tajās jāparedz vides aizsardzības prasības, lai veicinātu noturīgu attīstību”. Savienības centienos sasniegt Līguma 11. pantā noteikto mērķi aizsargāt un uzlabot vidi ir ņemts vērā arī princips “maksā piesārņotājs”. Tāpēc vides un klimata jautājumiem valsts atbalsta paziņojumos jāpievērš īpaša uzmanība.
- (140) Turklāt Komisija attiecīgā gadījumā var ņemt vērā arī to, vai atbalsts rada citu pozitīvu vai negatīvu ietekmi. Ja šāda pozitīvā ietekme atbilst ietekmei, ko iemieso tādas Savienības rīcībpolitikas kā Eiropas zaļais kurss⁽⁴⁴⁾, stratēģija “No lauka līdz galdam”⁽⁴⁵⁾, Stratēģija par pielāgošanos klimata pārmaiņām⁽⁴⁶⁾, paziņojums par ilgtspējīgu oglekļa aprites ciklu atjaunošanu⁽⁴⁷⁾, Meža stratēģija⁽⁴⁸⁾ un Biodaudzveidības stratēģija⁽⁴⁹⁾, tad var pieņemt, ka atbalsts, kas salāgots ar šādām Savienības rīcībpolitikām, nodrošina šādu plašāku pozitīvu ietekmi.

⁽⁴³⁾ Jo īpaši [ar noteikumu, ka šis saraksts ir orientējošs un nav izsmelošs] Padomes Direktīva 91/676/EEK (1991. gada 12. decembris) attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskās izcelsmes nitrāti (OV L 375, 31.12.1991., 1. lpp.); Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV L 206, 22.7.1992., 7. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (OV L 327, 22.12.2000., 1. lpp.); attiecīgā gadījumā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/42/EK (2001. gada 27. jūnijs) par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 197, 21.7.2001., 30. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/118/EK (2006. gada 12. decembris) par gruntsūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu un pasliktināšanos (OV L 372, 27.12.2006., 19. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/128/EK (2009. gada 21. oktobris), ar kuru nosaka Kopienas sistēmu pesticīdu ilgtspējīgas lietošanas nodrošināšanai (OV L 309, 24.11.2009., 71. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību (OV L 20, 26.1.2010., 7. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1107/2009 (2009. gada 21. oktobris) par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK (OV L 309, 24.11.2009., 1. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/92/ES (2011. gada 13. decembris) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 26, 28.1.2012., 1. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1119 (2021. gada 30. jūnijs), ar ko izveido klimatneitralitātes panākšanas satvaru un groza Regulas (EK) Nr. 401/2009 un (ES) 2018/1999 (“Eiropas Klimata akts”) (OV L 243, 9.7.2021., 1. lpp.).

⁽⁴⁴⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas zaļais kurss” (COM(2019) 640 final).

⁽⁴⁵⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Stratēģija “No lauka līdz galdam”. Taisnīgas, veselīgas un videi draudzīgas pārtikas sistēmas vārdā” (COM(2020) 381 final).

⁽⁴⁶⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Pielāgošanās klimata pārmaiņām: ES stratēģija” (COM(2013) 216 final).

⁽⁴⁷⁾ Komisijas 2021. gada 15. decembra paziņojums “Ilgtspējīgi oglekļa aprites cikli” (COM(2021) 800 final).

⁽⁴⁸⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Jauna ES Meža stratēģija 2030. gadam” (COM(2021) 572 final).

⁽⁴⁹⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “ES Biodaudzveidības stratēģija 2030. gadam. Atgriezīsim savā dzīvē dabu” (COM(2020) 380 final).

- (141) Ja atbalsts saskaņā ar šīm pamatnostādņēm tiek piešķirts investīcijām, Komisija uzmanību pievērš arī Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2020/852 ⁽⁵⁰⁾ 3. pantam, kā arī principam “nenodari būtisku kaitējumu” vai citām salīdzināmām metodikām.

II DAĻA

ATBALSTA KATEGORIJAS

1. NODAĻA

Atbalsts uzņēmumiem, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu, pārstrādi un tirdzniecību

1.1. Lauku attīstības pasākumiem līdzīgi pasākumi

1.1.1. Investīciju atbalsts

- (142) Šo iedaļu piemēro ar primāro lauksaimniecisko ražošanu saistītām investīcijām lauku saimniecībās, ar lauksaimniecības produktu pārstrādi un ar lauksaimniecības produktu tirdzniecību saistītām investīcijām.

- (143) Nekādu šīs daļas 1.1.1.1., 1.1.1.2. un 1.1.1.3. iedaļā paredzētu investīciju atbalstu nedrīkst piešķirt, pārkāpjot Regulā (ES) Nr. 1308/2013 noteiktu aizliegumu vai ierobežojumu, pat ja šādi aizliegumi un ierobežojumi attiecas tikai uz minētajā regulā paredzēto Savienības atbalstu.

1.1.1.1. Atbalsts ar primāro lauksaimniecisko ražošanu saistītām investīcijām lauku saimniecībās

- (144) Atbalstu ar primāro lauksaimniecisko ražošanu saistītām investīcijām lauku saimniecībās Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai, 134. punktā paredzētajam vispārīgajam nosacījumam par investīciju atbalstu un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

- (145) Šo iedaļu piemēro investīcijām materiālajos un nemateriālajos lauku saimniecību aktīvos, kas saistīti ar primāro lauksaimniecisko ražošanu. Investīcijas veic viens vai vairāki labuma guvēji, vai arī tās ir saistītas ar materiālajiem vai nemateriālajiem aktīviem, kurus izmanto viens vai vairāki labuma guvēji.

- (146) Šo iedaļu piemēro arī investīcijām materiālajos un nemateriālajos aktīvos, kas saistīti ar biodegvielu ražošanu vai enerģijas ražošanu no atjaunīgajiem energoresursiem saimniecībās, ja ir izpildīts viens no šādiem nosacījumiem:

(a) ja investīciju veic, lai lauku saimniecībās ražotu biodegvielas, kas definētas Direktīvas (ES) 2018/2001 2. panta 33. punktā, atjaunīgās enerģijas ražošanas kompleksi ir atbalsttiesīgi tikai tad, ja to gada ražošanas jauda nav lielāka par to, kas atbilst gada vidējam degvielas patēriņam lauku saimniecībā; sarazoto biodegvielu nedrīkstētu pārdot tirgū;

(b) ja lauku saimniecībās veic investīcijas siltumenerģijas un/vai elektroenerģijas ražošanā no atjaunīgiem energoresursiem, atjaunīgās enerģijas ražošanas kompleksi ir atbalsttiesīgi tikai tad, ja mērķis ir nodrošināt tikai pašpatēriņam vajadzīgo enerģiju un ja to gada ražošanas jauda nepārsniedz siltumenerģijas un elektroenerģijas kopējo gada vidējo patēriņu attiecīgajā lauku saimniecībā, ieskaitot tās mājsaimniecību; elektroenerģiju ir atļauts pārdot elektrotīklam, ja tiek ievērots gada vidējais pašpatēriņa limits.

⁽⁵⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/852 (2020. gada 18. jūnijs) par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2019/2088 (OV L 198, 22.6.2020., 13. lpp.).

- (147) Ja vairākas lauku saimniecības veic investīciju enerģijas ražošanā no atjaunīgajiem energoresursiem ar mērķi apmierināt savas enerģijas vajadzības vai investīciju biodegvielu ražošanā saimniecībās, gada vidējais patēriņš ir līdzvērtīgs visu labuma guvēju gada vidējam patēriņam kopā.
- (148) Dalībvalstīm jāprasa, lai investīcijas atjaunīgās enerģijas infrastruktūrā, kura patērē vai ražo enerģiju, atbilstu minimālajiem energoefektivitātes standartiem, ja valsts līmenī šādi standarti pastāv.
- (149) Investīcijas iekārtās, kuru galvenais mērķis ir elektroenerģijas ražošana no biomasas, nav atbalsttiesīgas, ja vien netiek izmantota saražotās siltumenerģijas minimālā procentuālā daļa, kas jānosaka dalībvalstīm.
- (150) Dalībvalstīm saskaņā ar Direktīvas (ES) 2018/2001 26. pantu dažādiem iekārtu veidiem jānosaka maksimālās proporcijas robežvērtības, ko piemēro labībai un citiem cieti saturošiem kultūraugiem, cukura un eļļas kultūraugiem, no kuriem ražo bioenerģiju, arī biodegvielas. Bioenerģijas projektiem domātam atbalstam jāaprobežojas ar bioenerģiju, kas atbilst piemērojamiem ilgtspējas un siltumnīcefekta gāzu emisiju aiztaupījuma kritērijiem, kas noteikti Savienības tiesību aktos, tai skaitā Direktīvas (ES) 2018/2001 29. pantā.
- (151) Ja iekārtas ražošanas jauda pārsniedz labuma guvēja vai guvēju gada vidējo patēriņu, uz ko norādīts (146) un (147) punktā, dalībvalstīm ir jāievēro nosacījumi, kas izklāstīti "Pamatnostādnēs par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem (2022)", ja vien šāds atbalsts nav atbrīvots no paziņošanas pienākuma.
- (152) Ar investīcijām jātiecas sasniegt vismaz vienu no šādiem mērķiem:
- (a) lauku saimniecības vispārējā snieguma un ilgtspējas uzlabošana, kādu jo īpaši panāk, samazinot ražošanas izmaksas vai uzlabojot un pārkārtojot ražošanu;
 - (b) dabiskās vides, higiēnas vai dzīvnieku labturības standartu uzlabošana;
 - (c) ar lauksaimniecības attīstīšanu, pielāgošanu un modernizēšanu saistītas infrastruktūras izveide un uzlabošana, kas ietver piekļuvi lauku saimniecības zemei, zemes konsolidāciju un zemes uzlabošanu, ilgtspējīgas enerģijas piegādi, energoefektivitāti, ūdensapgādi un ūdens taupīšanu;
 - (d) tāda lauksaimnieciskās ražošanas potenciāla atjaunošana, kuram kaitējumu nodarījušas dabas katastrofas, ārkārtēji notikumi vai dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, dzīvnieku slimības, augiem kaitīgie organismi, aizsargājami dzīvnieki, un iepriekš minēto notikumu un faktoru nodarīta kaitējuma profilakse un riska mazināšana;
 - (e) ieguldījums klimata pārmaiņu mīkstināšanā un klimatadaptācijā, kas ietver siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu un oglekļa sekvēstresāšanas uzlabošanu, kā arī ilgtspējīgas enerģijas un energoefektivitātes veicināšanu;
 - (f) aprites bioekonomikas sekmēšana un dabas resursu, piemēram, ūdens, augsnes un gaisa, ilgtspējīgas attīstības un efektīvas apsaimniekošanas veicināšana, arī mazinot atkarību no ķīmikālijām;
 - (g) biodaudzveidības zuduma apturēšanas un apvēršanas veicināšana, ekosistēmu pakalpojumu uzlabošana un dzīvotņu un ainavu saglabāšana.

(153) Atbalsts sedz šādas attiecināmās izmaksas:

- (a) izmaksas par nekustamā īpašuma celtniecību, iegādi, ieskaitot izpirkumnomu, vai labiekārtošanu, tai skaitā investīcijas pasīvo iekšējo instalāciju ierīkošanā vai strukturēto kabeļu ievilkšanā datu tīklu vajadzībām un, ja vajadzīgs, pasīvā tīkla palīgdaļā privātīpašumā ārpus ēkas; turklāt zemes iegādes izmaksas ir attiecināmas tikai tādā apmērā, kas nepārsniedz 10 % no attiecīgās darbības kopējām attiecināmajām izmaksām; attiecībā uz darbībām, kas saistītas ar vides saglabāšanu un ar oglekli bagātas augsnes saglabāšanu, vai zemes iegādi, ko gados jauni lauksaimnieki veic ar finanšu instrumentu starpniecību, izņēmuma un pienācīgi pamatotos gadījumos var atļaut lielāku attiecināmo izmaksu procentuālo daļu;
- (b) izmaksas par tehnikas un aprīkojuma iegādi vai iegādi uz nomaksu, nepārsniedzot aktīvu tirgus vērtību;
- (c) vispārīgās izmaksas, kas saistītas ar a) un b) apakšpunktā minētajiem izdevumiem, piemēram, maksa par arhitektu, inženieru un konsultāciju pakalpojumiem, maksas saistībā ar konsultācijām par vidisko un ekonomisko ilgtspēju, ieskaitot priekšizpētes izmaksas; priekšizpētes izmaksas ir attiecināmas izmaksas arī tad, ja, pamatojoties uz tās rezultātiem, a) un b) apakšpunktam atbilstīgi izdevumi nerodas;
- (d) datoru programmatūras, mākoņa un līdzīgu risinājumu iegādes, izstrādes vai izmantošanas maksas un patenti, licenču, autortiesību un preču zīmju iegādes izmaksas;
- (e) izdevumi par neienesīgām investīcijām, kas saistītas ar (152) punkta e), f) un g) apakšpunktā minētajiem mērķiem;
- (f) attiecībā uz investīcijām, kuru mērķis ir atjaunot lauksaimnieciskās ražošanas potenciālu, kam kaitējumu nodarījušas dabas katastrofas, ārkārtēji notikumi vai dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, dzīvnieku slimības vai augiem kaitīgie organismi un aizsargājami dzīvnieki, attiecināmās izmaksas var ietvert izmaksas, kas radušās par ražošanas potenciāla atjaunošanu, arī veicot kapitalizētos darbus, līdz līmenim, kāds tas bija pirms minētajiem notikumiem; labuma guvējiem attiecīgā gadījumā būtu jācensas atjaunošanā iekļaut klimatadaptācijas pasākumus;
- (g) attiecībā uz investīcijām, kuru mērķis dabas katastrofu, ārkārtēju notikumu vai dabas katastrofai pielīdzināmu nelabvēlīgu klimatisko apstākļu, dzīvnieku slimību, augiem kaitīgo organismu un aizsargājamo dzīvnieku nodarītā kaitējuma profilakse, attiecināmās izmaksas var ietvert izmaksas par īpašiem profilakses pasākumiem, kuru mērķis ir mazināt šādu iespējamu notikumu sekas. Ja kaitējumu nodarījuši dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi vai augiem kaitīgie organismi, labuma guvējiem attiecīgā gadījumā būtu jācensas atjaunošanas pasākumos iekļaut klimatadaptācijas pasākumus, lai minimalizētu kaitējumu un zaudējumus, ko līdzīgi notikumi varētu nodarīt nākotnē.

(154) Atbalstu nedrīkst piešķirt par:

- (a) lauksaimnieciskās ražošanas tiesību un maksājumtiesību iegādi;
- (b) viengadīgu augu iegādi un stādīšanu;
- (c) dzīvnieku iegādi;
- (d) investīcijām, kuru mērķis ir panākt atbilstību spēkā esošiem valsts vai Savienības standartiem;
- (e) izmaksām, kas nav (153) punktā minētās izmaksas un ir saistītas ar izpirkumnomas līgumiem, tādām kā iznomātāja peļņa, procentu refinansēšanas izmaksas, pieskaitāmās izmaksas un apdrošināšanas izmaksas;
- (f) apgrozāmo kapitālu;
- (g) instalāciju ierīkošanu vai kabeļu ievilkšanu datu tīklu vajadzībām ārpus privātīpašuma.

(155) Atkāpjoties no (154) punkta b) apakšpunkta, drīkst piešķirt atbalstu viengadīgu augu iegādei un stādīšanai, ko veic, lai sasniegtu (152) punkta d) apakšpunktā minēto mērķi, un viengadīgu augu iegādei un stādīšanai, ko (210) punktā minēto saistību satvarā veic, lai saglabātu ģenētiskās erozijas apdraudētas augu šķirnes.

- (156) Atkāpjoties no (154) punkta c) apakšpunkta, atbalstu drīkst piešķirt par šādām izmaksām:
- (a) dzīvnieku iegāde, ko veic, lai sasniegtu (152) punkta d) apakšpunktā minēto mērķi;
 - (b) Regulas (ES) 2016/1012 2. panta 24. punktā definēto apdraudēto šķirņu dzīvnieku iegādi (207) punktā minēto saistību satvarā;
 - (c) tādu ganu suņu iegādi, kas ganāmpulku sargā no lielajiem plēsējiem.
- (157) Attiecībā uz apūdeņošanu jaunās un esošās apūdeņojamās platībās par attiecināmajām izmaksām tiks uzskatītas tikai tādu investīciju izmaksas, kas atbilst šādiem nosacījumiem:
- (a) saskaņā ar Direktīvas 2000/60/EK noteikumiem Komisijai ir paziņots upes baseina apsaimniekošanas plāns par visu teritoriju, kurā jāveic investīcija, kā arī par visām citām teritorijām, kuru vidi investīcija varētu ietekmēt; pasākumiem, ko saskaņā ar minētās direktīvas 11. pantu veic saskaņā ar upes baseina apsaimniekošanas plānu un kas ir lauksaimniecības nozarei relevanti, jābūt norādītiem attiecīgajā pasākumu programmā;
 - (b) ir ieviesta vai kā daļa no investīcijām ir jāievieš ūdens patēriņa mērīšanas sistēma, kas dod iespēju mērīt ūdens patēriņu atbalstāmās investīcijas līmenī;
 - (c) investīcija esošās apūdeņošanas iekārtas vai apūdeņošanas infrastruktūras elementa uzlabošanā ir atbalsttiesīga tikai tad, ja:
 - i) *ex ante* novērtējumā tā atzīta par tādu, kas dod iespēju potenciāli ietaupīt ūdeni, ņemot vērā esošās iekārtas vai infrastruktūras tehniskos parametrus;
 - ii) ja investīcija ietekmē pazemes vai virszemes ūdensobjektus, kuriem attiecīgajā upes baseina apsaimniekošanas plānā ar ūdens daudzumu saistītu iemeslu dēļ noteiktais stāvoklis ir sliktāks par labu, vai ja jaunākajos neaizsargātības un riska novērtējumos konstatēts, ka ietekmētie ūdensobjekti, kuriem ir labs stāvoklis, šo stāvokli varētu zaudēt klimata pārmaiņu ietekmes izraisītu, ar ūdens daudzumu saistītu iemeslu dēļ, ir jāpanāk faktiskais ūdens patēriņa samazinājums, kas palīdz sasniegt un uzturēt šo ūdensobjektu labu stāvokli, kā noteikts Direktīvas 2000/60/EK 4. panta 1. punktā;
 - iii) dalībvalstīm par attiecināmības nosacījumu jānosaka procentos izteikti potenciālie ūdens ietaupījumi un ūdens patēriņa faktiskais samazinājums, lai nodrošinātu, ka:
 - 1. potenciālie ūdens ietaupījumi, izteikti procentos, ir vismaz 5 %, ja esošās iekārtas vai infrastruktūras tehniskie parametri jau nodrošina augstu efektivitātes pakāpi, un vismaz 25 %, ja pašreizējā efektivitātes pakāpe (pirms investīcijas) ir zema un/vai ja investīcijas tiek veiktas apgabalos, kuros ūdens ietaupījumi ir visvairāk vajadzīgi, lai sasniegtu labu ūdeņu stāvokli (kur tas vēl nav sasniegts) un nepieļautu ūdensobjektu stāvokļa pasliktināšanos,
 - 2. ūdens patēriņa faktiskais samazinājums investīcijas līmenī ir vismaz 50 % no potenciālā ūdens ietaupījuma, kuru iespējams panākt ar investīciju esošā apūdeņošanas iekārtā vai infrastruktūras elementā.
- Šā punkta c) apakšpunktā izklāstītie nosacījumi nebūtu jāpiemēro tādai investīcijai esošā iekārtā, kas ietekmē tikai energoefektivitāti, vai tādai investīcijai rezervuāra izveidē vai investīcijai reciklēta ūdens izmantošanā, kura neietekmē pazemes vai virszemes ūdensobjektu;
- (d) atbalstu investīcijām pārgūta ūdens izmantošanā par alternatīvu ūdensapgādi drīkst piešķirt tikai tad, ja šāda ūdens piegāde un izmantošana atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) 2020/741 ⁽⁵¹⁾;

⁽⁵¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/741 (2020. gada 25. maijs) par ūdens atkalizmantošanas minimālajām prasībām (OV L 177, 5.6.2020., 32. lpp.).

- (e) investīcijas, kuru rezultātā rodas apūdeņotās platības neto pieaugums un kuras ietekmē konkrētu pazemes vai virszemes ūdensobjektu, ir atbalsttiesīgas tikai tad, ja ir izpildīti šādi divi nosacījumi:
- i) attiecīgajā upes baseina apsaimniekošanas plānā noteiktais ūdensobjekta stāvoklis ar ūdens kvantitāti saistītu iemeslu dēļ nav sliktāks par labu,
 - ii) vidiskā analīze liecina, ka investīcija būtisku negatīvu ietekmi uz vidi neradīs. Šāda vides ietekmējuma analīze jāveic vai jāapstiprina dalībvalsts kompetentajai iestādei, un tā var aptvert arī saimniecību grupas.
- (158) Investīcijas apūdeņošanai domāta rezervuāra izveidē vai paplašināšanā ir atbalsttiesīgas tikai tad, ja tās nerada būtisku negatīvu ietekmi uz vidi.
- Atbalsta intensitāte*
- (159) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 65 % no attiecināmajām izmaksām.
- (160) Atbalsta intensitāti, kas minēta (159) punktā, drīkst palielināt līdz ne vairāk kā 80 % attiecībā uz šādām investīcijām:
- (a) investīcijas, kas saistītas ar vienu vai vairākiem konkrētajiem vides un klimata mērķiem, kuri minēti (152) punkta e), f) un g) apakšpunktā, vai ar dzīvnieku labturību;
 - (b) gados jaunu lauksaimnieku veiktas investīcijas;
 - (c) investīcijas tālākajos reģionos vai Egejas jūras nelielajās salās.
- (161) Atbalsta intensitāti, kas minēta (159) punktā, drīkst palielināt līdz ne vairāk kā 85 % gadījumos, kad investīcijas veic mazie lauksaimnieki Regulas (ES) 2021/2115 28. panta nozīmē.
- (162) Atbalsta intensitāti, kas minēta (159) punktā, drīkst palielināt līdz ne vairāk kā 100 % attiecībā uz šādām investīcijām:
- (a) neienesīgas investīcijas, kas saistītas ar vienu vai vairākiem konkrētajiem vides un klimata mērķiem, kuri minēti (152) punkta e), f) un g) apakšpunktā;
 - (b) investīcijas, kas domātas (152) punkta d) apakšpunktā minētajai ražošanas potenciāla atjaunošanai, un investīcijas, kas saistītas ar dabas katastrofu, ārkārtēju notikumu, dabas katastrofai pielīdzināmu nelabvēlīgu klimatisko apstākļu vai aizsargājamo dzīvnieku nodarīta kaitējuma profilaksi un riska mazināšanu.
- (163) Apūdeņošanas gadījumā atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt:
- (a) 80 % no attiecināmajām izmaksām, kas rodas par investīcijām apūdeņošanā, kuras lauku saimniecībā veic atbilstoši (157) punkta c) apakšpunktam;
 - (b) 100 % no attiecināmajām izmaksām, kas rodas par investīcijām ārpus lauku saimniecības esošā infrastruktūrā, kas izmantojama apūdeņošanai;
 - (c) 65 % no attiecināmajām izmaksām, kas rodas par citām investīcijām apūdeņošanā, kuras veic lauku saimniecībā.

1.1.1.2. Atbalsts lauku saimniecībā esoša kultūras un dabas mantojuma saglabāšanai paredzētām investīcijām

- (164) Atbalstu lauku saimniecībā esoša kultūras un dabas mantojuma saglabāšanai paredzētām investīcijām Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta d) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai, (143) punktā paredzētajam vispārīgajam nosacījumam par investīciju atbalstu un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.
- (165) Atbalsts būtu jāpiesūkst par tāda dabas ainavu un ēku veidolā pastāvoša kultūras un dabas mantojuma saglabāšanu, kuru dalībvalsts kompetentā iestāde ir oficiāli atzinusi par kultūras vai dabas mantojumu.

Attiecināmās izmaksas

- (166) Attiecināmas ir šādas kultūras un dabas mantojuma saglabāšanai paredzētas izmaksas:
- (a) izmaksas par investīcijām materiālajos aktīvos;
 - (b) kapitalizētie darbi.
- Atbalsta intensitāte*
- (167) Atbalsts nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.
- (168) Atbalsts kapitalizētajiem darbiem nedrīkst pārsniegt 10 000 EUR gadā.
- 1.1.1.3. Atbalsts ar lauksaimniecības produktu pārstrādi vai lauksaimniecības produktu tirdzniecību saistītām investīcijām
- (169) Atbalstu ar lauksaimniecības produktu pārstrādi vai lauksaimniecības produktu tirdzniecību saistītām investīcijām Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai, (143) punktā paredzētajam vispārīgajam nosacījumam par investīciju atbalstu un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.
- (170) Lai stimulētu pāreju uz modernāku veidu biodegvielu ražošanu, kā tas paredzēts "Pamatnostādņēs par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem (2022)", atbalstu saskaņā ar šo iedaļu nedrīkstētu piešķirt par biodegvielām, kas ražotas no pārtikas un barības kultūraugiem.
- (171) Šo iedaļu piemēro atbalstam investīcijām materiālos un nemateriālos aktīvos, kas saistīti ar (33) punkta 47. apakšpunktā definēto lauksaimniecības produktu pārstrādi un (33) punkta 38. apakšpunktā definēto lauksaimniecības produktu tirdzniecību.
- (172) Atbalstu ar lauksaimniecības produktu pārstrādi vai lauksaimniecības produktu tirdzniecību saistītām investīcijām dalībvalstis drīkst piešķirt, ja atbalsts atbilst visiem nosacījumiem, kas izklāstīti vienā no šādiem dokumentiem:
- (a) Komisijas Regula (ES) Nr. 651/2014 ⁽⁵²⁾;
 - (b) Reģionālā valsts atbalsta pamatnostādnes;
 - (c) šī iedaļa.
- Attiecināmās izmaksas*
- (173) Atbalsts var segt šādas attiecināmās izmaksas:
- a) izmaksas par nekustamā īpašuma celtniecību, iegādi, ieskaitot izpirkumnomu, vai labiekārtošanu, tai skaitā investīcijas pasīvo iekšējo instalāciju ierīkošanā vai strukturēto kabeļu ievilkšanā datu tīklu vajadzībām un, ja vajadzīgs, pasīva tīkla palīgdaļā privātipašumā ārpus ēkas; turklāt zemes iegādes izmaksas ir attiecināmas tikai tādā apmērā, kas nepārsniedz 10 % no attiecīgās darbības kopējām attiecināmajām izmaksām;
 - b) izmaksas par tehnikas un aprīkojuma iegādi vai iegādi uz nomaksu, nepārsniedzot aktīva tirgus vērtību;
 - c) vispārīgās izmaksas, kas saistītas ar a) un b) apakšpunktā minētajiem izdevumiem, piemēram, maksa par arhitektu, inženieru un konsultāciju pakalpojumiem, maksas saistībā ar konsultācijām par vidisko un ekonomisko ilgtspēju, ieskaitot priekšizpētes izmaksas; priekšizpētes izmaksas ir attiecināmās izmaksas arī tad, ja, pamatojoties uz tās rezultātiem, a) un b) apakšpunktam atbilstīgi izdevumi nerodas;
 - d) datoru programmatūras, mākoņa un līdzīgu risinājumu iegādes, izstrādes vai izmantošanas maksas un patenti, licenču, autortiesību un preču zīmju iegādes izmaksas.

⁽⁵²⁾ Komisijas Regula (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (OV L 187, 26.6.2014., 1. lpp.).

- (174) Šādas izmaksas nav attiecināmas:
- (a) izmaksas, kas nav (173) punktā minētās izmaksas un ir saistītas ar izpirkumnomas līgumiem, piemēram, iznomātāja peļņa, procentu refinansēšanas izmaksas, pieskaitāmās izmaksas un apdrošināšanas izmaksas;
 - (b) apgrozāmais kapitāls;
 - (c) instalāciju ierīkošana vai kabeļu ievilkšana datu tīklu vajadzībām ārpus privātīpašuma;
 - (d) izmaksas, kas saistītas ar investīcijām, kuru mērķis ir panākt atbilstību spēkā esošiem valsts un Savienības standartiem.

Atbalsta intensitāte

- (175) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 65 %.
- (176) Atbalsta intensitāti drīkst palielināt līdz ne vairāk kā 80 % šādu investīciju gadījumā:
- (a) investīcijas, kas saistītas ar vienu vai vairākiem konkrētajiem vides un klimata mērķiem, kuri minēti (152) punkta e), f) un g) apakšpunktā, vai investīcijas, kas saistītas ar atbalstu lauksaimniecības produktu pārstrādei vai ar dzīvnieku labturības uzlabojumu;
 - (b) gados jaunu lauksaimnieku veiktas investīcijas;
 - (c) investīcijas tālākajos reģionos vai Egejas jūras nelielajās salās.
- (177) Individuāls atbalsts, kas pārsniedz (35) punkta a) apakšpunktā minēto paziņošanas robežvērtību, jāpaziņo Komisijai saskaņā ar Līguma 108. panta 3. punktu.

1.1.2. *Darbības uzsākšanas atbalsts gados jauniem lauksaimniekiem un atbalsts lauksaimniecisku darbību uzsākšanai*

- (178) Darbības uzsākšanas atbalstu Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbildīs šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.
- (179) Šo iedaļu piemēro uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.
- (180) Saskaņā ar šo iedaļu atbalstu drīkst piešķirt tikai:
- (a) gados jaunu lauksaimnieku darbības uzsākšanai;
 - (b) lauksaimniecisko darbību uzsākšanai.
- (181) Gados jauniem lauksaimniekiem paredzēto darbības uzsākšanas atbalstu piešķir gados jauniem lauksaimniekiem, kas definēti (33) punkta 65. apakšpunktā. Saskaņā ar šo iedaļu atbalsts jāpiešķir tikai MVU.

- (182) Atbalsts jāpiešķir ar nosacījumu, ka attiecīgās dalībvalsts kompetentajai iestādei ir iesniegts darījumdarbības plāns.

Atbalsta summa

- (183) Atbalsts nedrīkst pārsniegt 100 000 EUR.

1.1.3. *Darbības uzsākšanas atbalsts lauksaimniecības nozares ražotāju grupām un organizācijām*

- (184) Komisijas viedoklis par ražotāju grupām un ražotāju organizācijām domātu darbības uzsākšanas atbalstu ir labvēlīgs, jo tas stimulē lauksaimnieku apvienošanu. Tāpēc ražotāju grupām un ražotāju organizācijām paredzētu darbības uzsākšanas atbalstu tā uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbildīs šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

- (185) Šo iedaļu piemēro visai lauksaimniecības nozarei ⁽⁵³⁾.
- (186) Tiesīgas saņemt atbalstu ir tikai ražotāju grupas un organizācijas, kuras attiecīgās dalībvalsts kompetentā iestāde ir oficiāli atzinusi.
- (187) Noliģumiem, lēmumiem un citai rīcībai ražotāju grupas vai organizācijas satvarā jāatbilst konkurences noteikumiem, ko piemēro, pamatojoties uz Regulas (ES) Nr. 1308/2013 206.–210.a pantu.
- (188) Ražotāju grupām vai organizācijām paredzēta darbības uzsākšanas atbalsta vietā var piešķirt atbalstu, kas nepārsniedz tādu pašu kopsummu un ko var piešķirt tieši ražotājiem, lai pirmajos piecos gados pēc grupas vai organizācijas izveidošanas kompensētu to ieguldījumu grupu vai organizāciju darbības izmaksu segšanā.
- (189) Dalībvalstis drīkst darbības uzsākšanas atbalstu ražotāju grupām turpināt piešķirt pat pēc tam, kad tās ir atzītas par ražotāju organizācijām saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1308/2013 nosacījumiem.
- (190) Atbalstu drīkst piešķirt tikai tām ražotāju grupām un ražotāju organizācijām, kas atbilst MVU definīcijai. Šis iedaļas aptverto izmaksu segšanai domātu valsts atbalstu Komisija neatļaus piešķirt lieliem uzņēmumiem.
- (191) Uz atbalsta shēmām, kas atļautas saskaņā ar šo iedaļu, attieksies nosacījums, ka tās ir jākorrigē, lai ņemtu vērā visas izmaiņas regulās, kuras reglamentē lauksaimniecības tirgu kopīgo organizāciju.

Attiecināmās izmaksas

- (192) Attiecināmās izmaksas var ietvert piemērotu telpu īres, biroja aprīkojuma iegādes izmaksas, administratīvā personāla izmaksas, pieskaitāmās izmaksas, juridiskās un administratīvās maksas, datortehnikas iegādes izmaksas un programmatūras, mākoņa un līdzīgu risinājumu iegādes vai lietošanas maksas. Telpu iegādes gadījumā attiecināmās izmaksas nedrīkst pārsniegt tirgus cenām atbilstošas nomas izmaksas.
- (193) Atbalstu nedrīkst piešķirt:
- ražošanas organizācijām, subjektiem vai struktūrām, piemēram, uzņēmēj sabiedrībām vai kooperatīviem, kuru mērķis ir pārvaldīt vienu vai vairākas lauku saimniecības un kuri tāpēc ir viens ražotājs;
 - lauksaimnieku apvienībām, kuras savu biedru saimniecībās veic uzdevumus, piemēram, sniedz savstarpējo atbalstu, lauku saimniecības aizvietošanas un apsaimniekošanas pakalpojumus, taču nav iesaistītas piegāžu kopīgā pielāgošanā tirgum;
 - ražotāju grupām, organizācijām vai apvienībām, kuru mērķi nav saderīgi ar Regulas (ES) Nr. 1308/2013 152. panta 3. punktu un 156. pantu.
- (194) Atbalsts jāizmaksā kā vienotas likmes atbalsts, ko izmaksā pa ikgadējām daļām pirmajos piecos gados no dienas, kurā dalībvalsts kompetentā iestāde ražotāju grupu vai organizāciju oficiāli atzinusi, pamatojoties uz tās darījumdarbības plānu. Pēdējā daļa dalībvalstīm jāizmaksā tikai pēc tam, kad tās ir pārliecinājušās par minētā darījumdarbības plāna pareizu īstenošanu.
- (195) Atbalsts, ko ražotāju grupām vai organizācijām piešķir, lai segtu ar darbības uzsākšanas izmaksām nesaistītus izdevumus, piemēram, par investīcijām vai noieta veicināšanas pasākumiem, tiks novērtēts saskaņā ar noteikumiem, kas reglamentē šāda veida atbalstu.

Atbalsta intensitāte

- (196) Atbalsts nedrīkst pārsniegt 10 % no grupas vai organizācijas tirgotās produkcijas gada apjoma, un tā maksimālā summa ir 100 000 EUR gadā. Atbalsts pakāpeniski jāsamazina.

⁽⁵³⁾ Lauksaimniecības nozares definīciju skatīt (34) punkta 9. apakšpunktā.

1.1.4. Atbalsts par agrovides un klimata saistībām

- (197) Atbalstu par agrovides un klimata saistībām Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbildīs šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.
- (198) Šo iedaļu piemēro atbalstam uzņēmumiem un uzņēmumu grupām, kuras nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu un brīvprātīgi uzņemas veikt darbības, kas sastāv no vienām vai vairākām agrovides un klimata saistībām.
- (199) Pasākuma mērķim jābūt saglabāt lauksaimnieciskās prakses, kas nāk par labu videi un klimatam, kā arī veicināt vajadzīgās lauksaimniecisko prakšu izmaiņas, kas nāk par labu videi un klimatam.
- (200) Atbalsts var attiekties tikai uz tādām brīvprātīgām saistībām, kas pārsniedz:
- (a) relevantās tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un LLVS standartus, kuri izklāstīti Regulas (ES) 2021/2115 III sadaļas I nodaļas 2. iedaļā;
 - (b) relevantās minimālās prasības, kas noteiktas attiecībā uz mēslošanas līdzekļu un augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, kā arī citas relevantas obligātās prasības, kas noteiktas ar valsts un Savienības tiesību aktiem;
 - (c) nosacījumus, kas noteikti lauksaimniecības platības uzturēšanai saskaņā ar Regulas (ES) 2021/2115 4. panta 2. punkta b) apakšpunktu.
- (201) Visi šādi obligātie standarti un prasības jānorāda un jāapraksta Komisijai iesniedzamajā paziņojumā.
- (202) Attiecībā uz (200) punkta b) apakšpunktā minētajām saistībām, ja valsts tiesību aktos tiek noteiktas jaunas prasības, kas pārsniedz atbilstošās minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības tiesību aktos, atbalstu par saistībām, kas veicina atbilstību minētajām prasībām, drīkst piešķirt ne ilgāk kā 24 mēnešus no dienas, kad tās saimniecībai kļūst obligātas.
- (203) Lai palīdzētu lauksaimniekiem, kuri apņemas mainīt savas ražošanas sistēmas, dalībvalstīm jānodrošina, ka uzņēmumiem, kas veic darbības saskaņā ar šo iedaļu, ir piekļuve relevantajām zināšanām un informācijai, kas vajadzīga šādu darbību īstenošanai, un ka tiem, kam tā vajadzīga, tiek nodrošināta atbilstoša apmācība, kā arī piekļuve speciālajām zināšanām.
- (204) Saistības saskaņā ar šo iedaļu jāuzņemas uz laiku no pieciem līdz septiņiem gadiem. Tomēr, ja tas vajadzīgs vēlamo vidisko ieguvumu sasniegšanai vai uzturēšanai, dalībvalstis konkrētu veidu saistībām drīkst noteikt ilgāku periodu, cita starpā paredzot iespēju pēc sākotnējā perioda beigām tās katru gadu pagarināt⁽³⁴⁾. Saistībām saglabāt, ilgtspējīgi izmantot un attīstīt ģenētiskos resursus, jaunām saistībām tieši pēc sākotnējā periodā īstenotām saistībām vai citos pienācīgi pamatotos gadījumos dalībvalstis drīkst noteikt īsāku periodu, kas ilgst vismaz vienu gadu.
- (205) Citiem labuma guvējiem, kas nav uzņēmumi, kuri darbojas lauksaimniecības nozarē, atbalstu par agrovides un klimata saistībām drīkst piešķirt saskaņā ar šīs daļas 3. nodaļu.
- (206) Lopkopības ekstensificēšanas saistībām jāatbilst vismaz šādiem nosacījumiem:
- (a) visa saimniecības ganību platība jāapsaimnieko un jāuztur tā, lai nepieļautu ne pārmērīgu, ne nepietiekamu nogaišanu;

⁽³⁴⁾ Piemēram, ja apakšpasākuma mērķis ir mitrāju dzīvotņu atjaunošana un uzturēšana, atbalstu varētu piešķirt uz vairāk nekā septiņiem gadiem, ņemot vērā to, cik sarežģīta ir šādu mērķu sasniegšana.

- (b) lauksaimniecības dzīvnieku blīvums jānosaka, ņemot vērā visus saimniecībā turētos ganību dzīvniekus vai – ja saistības paredz ierobežot barības vielu noplūdi – visus saimniecībā turētos dzīvniekus, kas ir konkrēto saistību izpildei relevanti.
- (207) Saistībās audzēt vietējās šķirnes, kurām draud izzušana no izmantošanas lauksaimniecībā, vai saglabāt augu ģenētiskos resursus, kurus apdraud ģenētiskā erozija, jāparedz viena no šādām prasībām:
- (a) audzēt lauksaimniecības dzīvniekus, kas pieder pie vietējām šķirnēm, kuras ģenētiski pielāgojušās vienai vai vairākām tradicionālās audzēšanas sistēmām vai vidēm valstī un kurām draud izzušana no izmantošanas lauksaimniecībā,
- (b) saglabāt vietējiem un reģionālajiem apstākļiem dabiski pielāgojušos augu ģenētiskos resursus, kurus apdraud ģenētiskā erozija.
- (208) Atbalsttiesīgi ir šādu sugu lauksaimniecības dzīvnieki: liellopi, aitas, kazas, zirgu dzimtas dzīvnieki, cūkas, putni, truši un bites.
- (209) Vietējās šķirnes uzskata par tādām, kam draud izzušana no izmantošanas lauksaimniecībā, ja ir izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi un ja minētie nosacījumi turklāt ir aprakstīti un iekļauti Komisijai iesniedzamajā paziņojumā:
- (a) ir norādīts attiecīgo vaislas mātīšu skaits valsts līmenī;
- (b) šo skaitu un uzskaitīto šķirņu apdraudētības statusu ir apliecinājusi pienācīgi atzīta relevanta zinātniskā struktūra;
- (c) pienācīgi atzīta relevanta tehniskā struktūra kārtu un regulāri atjaunina šķirnes ciltsgrāmatu;
- (d) attiecīgajām struktūrām ir prasmes un zināšanas, kas vajadzīgas, lai identificētu apdraudēto šķirņu dzīvniekus.
- (210) Augu ģenētiskos resursus uzskatīs par ģenētiskās erozijas apdraudētiem, ja Komisijai iesniedzamajā paziņojumā būs aprakstīti un iekļauti pietiekami ģenētiskās erozijas pierādījumi, kuri pamatoti ar zinātnisko pētījumu rezultātiem vai rādītājiem, kas liecina par tradicionālo vai primitīvo vietējo šķirņu un to populācijas daudzveidības samazināšanos un attiecīgā gadījumā par izmaiņām vietējā līmenī dominējošajā lauksaimniecības praksē.
- (211) Atbalstu ģenētisko resursu saglabāšanai un to ilgtspējīgai izmantošanai un attīstībai lauksaimniecībā var piešķirt par darbībām, uz kurām (198)–(210) punkts neattiecas.
- (212) Lai mudinātu lauksaimniekus būtiski uzlabot vides kvalitāti lielākā mērogā vai izmērāmā veidā, šajā iedaļā paredzētais atbalsts var aptvert kolektīvas shēmas un rezultātorientētas maksājumu shēmas, piemēram, oglekļa saistīgas lauksaimniecības shēmas.
- Attiecināmās izmaksas*
- (213) Atbalsts, izņemot (211) punktā minēto atbalstu darbībām, kas paredzētas ģenētisko resursu saglabāšanai, labuma guvējiem pilnībā vai daļēji kompensē papildu izmaksas un negūtos ienākumus, kas izriet no saistībām, kuras tie uzņēmušies. Atbalsts jāpiešķir katru gadu.
- (214) Pienācīgi pamatotos gadījumos, piemēram, par darbībām, kas saistītas ar vides saglabāšanu, vai saistībām atteikties no platību komerciālas izmantošanas, atbalstu drīkst piešķirt kā vienreizēju maksājumu par vienību, ko aprēķina, pamatojoties uz papildu izmaksām un negūtajiem ienākumiem.
- (215) Vajadzības gadījumā atbalsts var segt arī darījumu izmaksas, kas nepārsniedz 20 % no piemaksas, kura izmaksāta par agrovīdes un klimata saistībām. Ja saistības uzņemas uzņēmumu grupas, maksimālajam apmēram jābūt 30 %.

- (216) Tomēr, ja dalībvalsts vēlas kompensēt darījumu izmaksas, kas radušās, uzņemoties agrovides un klimata saistības, tai jāsniedz šādu izmaksu pārlicinoši pierādījumi, piemēram, jāuzrāda izmaksu salīdzinājums ar uzņēmumiem, kuri šādas saistības nav uzņēmušies. Tāpēc Komisija neatļaus valsts atbalstu par darījumu izmaksām, kas saistītas ar tādu saistību turpināšanu, kuru uzņemšanās notikusi jau iepriekš, ja vien dalībvalsts nepierādīs, ka šādas izmaksas joprojām rodas vai ka ir radušās jaunas darījumu izmaksas.
- (217) Ja darījumu izmaksas aprēķina, pamatojoties uz vidējām izmaksām un/vai vidējām lauku saimniecībām, dalībvalstīm jāpierāda, ka nav izmaksāta pārmērīga kompensācija, jo īpaši lieliem uzņēmumiem. Kompensācijas aprēķināšanā dalībvalstīm jāņem vērā tas, vai attiecīgās darījumu izmaksas ir radušās vienam uzņēmumam vai par hektāru.
- (218) Saskaņā ar šo iedaļu nevar piešķirt atbalstu par saistībām, uz kurām attiecas bioloģiskās lauksaimniecības pasākums, kas noteikts šīs daļas 1.1.8. iedaļā.
- (219) Atbalsts ģenētisko resursu saglabāšanai lauksaimniecībā sedz šādu darbību izmaksas:
- (a) mērķorientētas darbības: darbības, kuras veicina ģenētisko resursu saglabāšanu *in situ* un *ex situ*, raksturošanu, kolekcionēšanu un izmantošanu lauksaimniecībā, ieskaitot tīmeklī balstītus uzskaitījumus, kas aptver patlaban *in situ* saglabātus (arī *in situ*/lauku saimniecībā saglabātus) ģenētiskos resursus un *ex situ* kolekcijas un datubāzes;
 - (b) saskaņotas darbības: darbības, kas sekmē dalībvalstu kompetento organizāciju apmainīšanos ar informācijas par ģenētisko resursu saglabāšanu, raksturošanu, kolekcionēšanu un izmantošanu Savienības lauksaimniecībā;
 - (c) pavaddarbības: informēšanas, izplatīšanas un konsultāciju darbības, kurās iesaistītas nevalstiskās organizācijas un citas attiecīgas ieinteresētās personas, mācību kursi un tehnisku ziņojumu sagatavošana.
- Atbalsta intensitāte*
- (220) Atbalsts nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.
- (221) Atbalsts jāizmaksā par hektāru. Pienācīgi pamatotos gadījumos atbalstu drīkst piešķirt kā fiksētu summu vai kā vienreizēju maksājumu par vienību.
- 1.1.5. *Atbalsts par dzīvnieku labturības saistībām*
- (222) Atbalstu par dzīvnieku labturības saistībām Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.
- (223) Šo iedaļu piemēro uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu un brīvprātīgi uzņemas veikt darbības, kas sastāv no vienām vai vairākām dzīvnieku labturības saistībām.
- (224) Atbalsts sedz tikai tās saistības, kas pārsniedz relevantos obligātos standartus, kuri noteikti, ievērojot Regulas (ES) 2021/2115 III sadaļas I nodaļas 2. iedaļu, un citas relevantas obligātās prasības, kas noteiktas ar valsts un Savienības tiesību aktiem.
- (225) Ja relevantu obligāto standartu vai prasību nav, saistībām ir jāpārsniedz valsts līmenī iedibinātā lauksaimnieciskā prakse.
- (226) Visi obligātie standarti, prasības un iedibinātās lauksaimnieciskās prakses ir jānorāda un jāapraksta Komisijai iesniedzamajā paziņojumā.

- (227) Ja valsts tiesību aktos tiek noteiktas jaunas prasības, kas pārsniedz atbilstošās minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības tiesību aktos, atbalstu par saistībām, kas veicina atbilstību minētajām prasībām, var piešķirt ne ilgāk kā 24 mēnešus no dienas, kad tās saimniecībai kļūst obligātas.
- (228) Dzīvnieku labturības saistībām, par kurām ir tiesības saņemt atbalstu, jānodrošina augstāka līmeņa ražošanas metožu standarti vienā no šīm jomām:
- (a) ūdens, barība un dzīvnieku kopšana saskaņā ar dzīvnieku dabiskajām vajadzībām;
 - (b) turēšanas apstākļi, kas uzlabo dzīvnieku komfortu un pārvietošanās brīvību, piemēram, lielāka vienam dzīvniekam atvēlētā platība, grīdas segums, dabiskais apgaismojums, mikroklimata kontrole, kā arī turēšanas apstākļi, piemēram, brīva atnešanās vai dzīvnieku turēšana grupās atkarībā no dzīvnieku dabiskajām vajadzībām;
 - (c) apstākļi, kas atļauj dabiskās uzvedības izpausmes, piemēram, dzīves vides apstākļu uzlabošana vai vēlīna atšķiršana no mātes;
 - (d) iespējas atrasties ārpus telpām un ganīties;
 - (e) prakse, kas palielina dzīvnieku izturību un ilgmūžību, arī lēnaudzīgām šķirnēm;
 - (f) prakse, kas nepieļauj dzīvnieku kropļošanu vai kastrāciju; konkrētos gadījumos, kad dzīvnieku kropļošana vai kastrācija tiek uzskatīta par vajadzīgu, jāizmanto anestēzijas līdzekļi, pretsāpju un pretiekaisuma medikamenti vai imūnkastrācija;
 - (g) sanitārie pasākumi, ko veic nepārnēsājamu slimību profilakses nolūkā un kas neprasa izmantot tādas ārstnieciskas vielas kā vakcīnas, insekticīdi vai pretparazītu zāles.
- (229) Dzīvnieku labturības saistības jāuzņemas uz laiku no viena līdz septiņiem gadiem. Ja tas vajadzīgs, lai sasniegtu vai uzturētu konkrētus dzīvnieku labturības ieguvumus, dalībvalstis konkrētu veidu saistībām var noteikt ilgāku periodu, cita starpā paredzot iespēju pēc sākotnējā perioda beigām tās katru gadu pagarināt.
- (230) Līgumu ar atbalsta labuma guvēju var atjaunot arī automātiski, ja līgumā ir paredzēti attiecīgi noteikumi. Dalībvalstīm saskaņā ar relevantajiem valsts noteikumiem jāizveido dzīvnieku labturības saistību atjaunošanas mehānisms. Par šādu mehānismu Komisijai jāpaziņo, iekļaujot šo informāciju paziņojumā par valsts atbalstu, ko piešķir atbilstīgi šai iedaļai. Saistību atjaunošanai vienmēr jānotiek saskaņā ar nosacījumiem, kurus Komisija apstiprinājusi atbalstam, ko piešķir atbilstīgi šai iedaļai.
- (231) Lai palīdzētu lauksaimniekiem, kuri apņemas mainīt savas ražošanas sistēmas, dalībvalstīm jānodrošina, ka uzņēmumiem, kas veic darbības saskaņā ar šo pasākumu, ir piekļuve relevantajām zināšanām un informācijai, kas vajadzīga šādu darbību īstenošanai, un ka tiem, kam tā vajadzīga, tiek nodrošināta atbilstoša apmācība, kā arī piekļuve speciālajām zināšanām.
- Attiecināmās izmaksas*
- (232) Atbalsts jāpiešķir katru gadu, un uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu, tas var pilnībā vai daļēji kompensēt visas papildu izmaksas un negūtos ienākumus, kas izriet no saistībām, kuras tie uzņēmušies. Pienācīgi pamatotos gadījumos dalībvalstis atbalstu drīkst piešķirt kā vienreizēju maksājumu par vienību, ko aprēķina, pamatojoties uz papildu izmaksām un negūtajiem ienākumiem.
- (233) Vajadzības gadījumā tās drīkst segt arī darījumu izmaksas, kas nepārsniedz 20 % no piemaksas, kura izmaksāta par dzīvnieku labturības saistībām. Tomēr, ja dalībvalsts vēlas kompensēt darījumu izmaksas, kas radušās, uzņemoties dzīvnieku labturības saistības, tai jāsniedz šādu izmaksu pārliecinājoši pierādījumi, piemēram, jāuzrāda izmaksu salīdzinājums ar uzņēmumiem, kuri šādas dzīvnieku labturības saistības nav uzņēmušies. Tāpēc Komisija neatļaus valsts atbalstu par darījumu izmaksām, kas saistītas ar tādu dzīvnieku labturības saistību turpināšanu, kuru uzņemšanās notikusi jau iepriekš, ja vien dalībvalsts nepierādīs, ka šādas izmaksas joprojām rodas vai ka ir radušās jaunas darījumu izmaksas.

(234) Ja darījumu izmaksas aprēķina, pamatojoties uz vidējām izmaksām un/vai vidējām lauku saimniecībām, dalībvalstīm jāpierāda, ka nav izmaksāta pārmērīga kompensācija, jo īpaši lieliem uzņēmumiem. Kompensācijas aprēķināšanā dalībvalstīm jāņem vērā tas, vai attiecīgās darījumu izmaksas ir radušās vienam uzņēmumam vai par hektāru.

Atbalsta intensitāte

(235) Atbalsts nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

(236) Atbalsts ir jāizmaksā par vienību. Pienācīgi pamatotos gadījumos dalībvalstis atbalstu drīkst piešķirt kā fiksētu summu vai kā vienreizēju maksājumu par vienību.

1.1.6. *Atbalsts par platībatkarīgiem traucēkļiem, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām*

(237) Atbalstu par platībatkarīgiem traucēkļiem, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām, Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

(238) Šo iedaļu piemēro uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.

(239) Atbalstu labuma guvējiem, kas nav uzņēmumi, kuri darbojas lauksaimniecības nozarē, drīkst piešķirt saskaņā ar šīs daļas 3. nodaļu.

Attiecināmās izmaksas

(240) Atbalsts labuma guvējiem kompensē papildu izmaksas un negūtus ienākumus, kas attiecinājās teritorijās izriet no traucēkļiem, kuri saistīti ar Direktīvas 92/43/EEK, Direktīvas 2009/147/EK un Direktīvas 2000/60/EK īstenošanu.

(241) Vajadzības gadījumā atbalsts var kompensēt arī darījumu izmaksas, kuru vērtība nepārsniedz 20 % no (240) punktā minētajām izmaksām.

(242) Ja darījumu izmaksas aprēķina, pamatojoties uz vidējām izmaksām un/vai vidējām lauku saimniecībām, dalībvalstīm jāpierāda, ka nav izmaksāta pārmērīga kompensācija, jo īpaši lieliem uzņēmumiem. Kompensācijas aprēķināšanā dalībvalstīm jāņem vērā tas, vai attiecīgās darījumu izmaksas ir radušās vienam uzņēmumam vai par hektāru.

(243) Atbalstu, kas saistīts ar Direktīvu 92/43/EEK un Direktīvu 2009/147/EK, drīkst piešķirt tikai par traucēkļiem, kas izriet no prasībām, kuras pārsniedz attiecīgos LLVS standartus, kas noteikti Regulas (ES) 2021/2115 III sadaļas I nodaļas 2. iedaļā, kā arī nosacījumus, kas noteikti lauksaimniecības platības uzturēšanai saskaņā ar Regulas (ES) 2021/2115 4. panta 2. punkta b) apakšpunktu.

(244) Atbalstu, kas saistīts ar Direktīvu 2000/60/EK, drīkst piešķirt tikai par traucēkļiem, kas izriet no prasībām, kuras pārsniedz vienu vai vairākus no šādiem elementiem:

(a) relevantās tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības, izņemot 1. TANPP, kas minēta Regulas (ES) 2021/2115 III pielikumā, un LLVS standarti, kas noteikti Regulas (ES) 2021/2115 III sadaļas I nodaļas 2. iedaļā,

(b) nosacījumi, kas noteikti lauksaimniecības platības uzturēšanai un ko dalībvalsts KLP stratēģiskajā plānā noteikusi saskaņā ar Regulas (ES) 2021/2115 4. panta 2. punkta b) apakšpunktu.

(245) Prasības, kas minētas (243) un (244) punktā, jānorāda un jāapraksta Komisijai iesniedzamajā paziņojumā.

(246) Atbalsttiesīgas ir šādas teritorijas:

(a) *Natura 2000* ietilpstošas lauksaimniecības platības, kas noteiktas, ievērojot Direktīvu 92/43/EEK un Direktīvu 2009/147/EK;

- (b) citas norobežotas dabas aizsardzības teritorijas ar vidiskiem ierobežojumiem, kuri attiecas uz lauksaimniecību un palīdz īstenot Direktīvas 92/43/EEK 10. pantu; minētās platības nedrīkst pārsniegt 5 % no noteiktajām *Natura 2000* teritorijām, kuras ietilpst attiecīgā KLP stratēģiskā plāna teritoriālajā tvērumā;
- (c) lauksaimniecības platības, kas iekļautas upju baseinu apsaimniekošanas plānos saskaņā ar Direktīvu 2000/60/EK.

Atbalsta intensitāte

- (247) Atbalsts nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.
- (248) Atbalsts jāizmaksā katru gadu un par hektāru.

1.1.7. *Atbalsts apgabaliem, kuros ir dabas radīti vai citi platībatkarīgi ierobežojumi*

- (249) Atbalstu kalnu apvidiem un citiem apgabaliem, kuros ir dabas radīti vai citi platībatkarīgi ierobežojumi, Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.
- (250) Šo iedaļu piemēro uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.
- (251) Atbalstu var piešķirt aktīviem lauksaimniekiem, kas apņemas veikt lauksaimniecisku darbību apgabalos, kas noteikti, ievērojot Regulas (ES) Nr. 1305/2013 32. pantu. Dalībvalstis var veikt precizēšanu saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti Regulas (ES) Nr. 1305/2013 32. panta 3. punkta trešajā daļā.

Attiecināmās izmaksas

- (252) Atbalsts pilnībā vai daļēji kompensē papildu izmaksas un negūtos ienākumus, kas saistīti ar dabas radītiem vai citiem platībatkarīgiem ierobežojumiem, ar kādiem lauksaimnieciskā ražošana saskaras attiecīgajā apgabalā. Dalībvalstīm jāparāda, ka attiecīgie ierobežojumi pastāv, un jāsniedz pierādījumi par to, ka izmaksājamās kompensācijas summa nepārsniedz ienākumus zaudējumu un papildu izmaksas, kas izriet no minētajiem ierobežojumiem.
- (253) Papildu izmaksas un negūtie ienākumi jāaprēķina, ņemot vērā dabas radītos vai citus platībatkarīgos ierobežojumus salīdzinājumā ar apgabaliem, ko dabas radīti vai citi platībatkarīgi ierobežojumi neietekmē.

Atbalsta intensitāte

- (254) Atbalsts nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām. Atbalsts jāpiešķir katru gadu par lauksaimniecības platības hektāru.

1.1.8. *Atbalsts bioloģiskajai lauksaimniecībai*

- (255) Atbalstu bioloģiskajai lauksaimniecībai Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.
- (256) Šo iedaļu piemēro uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.
- (257) Atbalstu drīkst piešķirt uzņēmumiem vai uzņēmumu grupām, kas uzņemas brīvprātīgi pāriet uz bioloģiskās lauksaimniecības praksēm un metodēm, kuras definētas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2018/848⁽⁵⁵⁾.

⁽⁵⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/848 (2018. gada 30. maijs) par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 834/2007 (OV L 150, 14.6.2018., 1. lpp.).

- (258) Atbalstu piešķir tikai par saistībām, kuras pārsniedz turpmāk norādītos standartus un prasības, kas jānorāda un jāapraksta Komisijai iesniedzamajā paziņojumā par valsts atbalstu:
- (a) relevantās tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un LLVS standartus, kuri izklāstīti Regulas (ES) 2021/2115 III sadaļas I nodaļas 2. iedaļā;
 - (b) relevantās minimālās prasības, kas noteiktas attiecībā uz mēslošanas līdzekļu un augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, un citas relevantas obligātās prasības, kas noteiktas ar valsts un Savienības tiesību aktiem;
 - (c) nosacījumi, kas noteikti lauksaimniecības platības uzturēšanai saskaņā ar Regulas (ES) 2021/2115 4. panta 2. punkta b) apakšpunktu.
- (259) Attiecībā uz (258) punkta b) apakšpunktā minētajām saistībām, ja valsts tiesību aktos tiek noteiktas jaunas prasības, kas pārsniedz atbilstošās minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības tiesību aktos, atbalstu par saistībām, kas veicina atbilstību minētajām prasībām, drīkst piešķirt ne ilgāk kā 24 mēnešus no dienas, kad tās saimniecībai kļūst obligātas.
- (260) Saistības ir jāsteno sākotnējā periodā, kas ilgst piecus līdz septiņus gadus. Tomēr vēlamo vidisko ieguvumu sasniegšanai vai uzturēšanai dalībvalstis drīkst noteikt ilgāku periodu, arī paredzot iespēju pēc sākotnējā perioda beigām tās katru gadu pagarināt. Ja atbalstu piešķir par pāreju uz bioloģisko lauksaimniecību, dalībvalstis drīkst noteikt īsāku periodu, kas ilgst vismaz vienu gadu. Attiecībā uz jaunām saistībām, kas attiecas uz uzturēšanu un seko uzreiz pēc sākotnējā periodā izpildītajām saistībām, dalībvalstis drīkst noteikt īsāku periodu, kas ilgst vismaz vienu gadu.
- (261) Lai palīdzētu lauksaimniekiem, kuri apņemas mainīt savas ražošanas sistēmas, dalībvalstīm jānodrošina, ka uzņēmumiem, kas veic darbības saskaņā ar šo pasākumu, ir piekļuve relevantajām zināšanām un informācijai, kas vajadzīga šādu darbību īstenošanai, un ka tiem, kam tā vajadzīga, tiek nodrošināta atbilstoša apmācība, kā arī piekļuve speciālajām zināšanām.
- Attiecināmās izmaksas*
- (262) Atbalsts labuma guvējiem pilnībā vai daļēji kompensē no šīm saistībām izrietošās papildu izmaksas un zaudētos ienākumus. Atbalsts jāpiešķir katru gadu. Pienācīgi pamatotos gadījumos dalībvalstis atbalstu drīkst piešķirt kā vienreizēju maksājumu par vienību.
- (263) Vajadzības gadījumā atbalsts var segt arī darījumu izmaksas, kuru vērtība nepārsniedz 20 % no piemaksas, kas izmaksāta par saistībām. Ja saistības uzņemas uzņēmumu grupas, maksimālais apmērs ir 30 %. Šo atbalstu piešķir katru gadu.
- (264) Tomēr, ja dalībvalsts vēlas kompensēt darījumu izmaksas, kas radušās, uzņemoties bioloģiskās lauksaimniecības saistības, tai jāsniedz šādu izmaksu pārlicinoši pierādījumi, piemēram, jāuzrāda izmaksu salīdzinājums ar uzņēmumiem, kuri šādas saistības nav uzņēmušies. Tāpēc Komisija neatļaus valsts atbalstu par darījumu izmaksām, kas saistītas ar tādu bioloģiskās lauksaimniecības saistību izpildes turpināšanu, kuru uzņemšanās notikusi jau iepriekš, ja vien dalībvalsts nepierādīs, ka šādas izmaksas joprojām rodas vai ka ir radušās jaunas darījumu izmaksas.
- (265) Ja darījumu izmaksas aprēķina, pamatojoties uz vidējām izmaksām vai vidējām lauku saimniecībām, vai abām, dalībvalstīm jāpierāda, ka nav izmaksāta pārmērīga kompensācija, jo īpaši lieliem uzņēmumiem. Kompensācijas aprēķināšanā dalībvalstīm jāņem vērā tas, vai attiecīgās darījumu izmaksas ir radušās vienam uzņēmumam vai par hektāru.
- (266) Šajā iedaļā paredzēto atbalstu nedrīkst piešķirt par saistībām, kas ietvertas agrovides un klimata pasākumā, vai par izmaksām, uz ko attiecas iedaļa par atbalstu, kura mērķis ir veicināt lauksaimniecības produktu ražotāju dalību kvalitātes shēmās.

(267) Atbalstu investīcijām bioloģisko produktu primārajā ražošanā un bioloģisko produktu pārstrādē un tirdzniecībā piešķir, ja ir izpildīti noteikumi, kas izklāstīti šīs daļas 1.1.1.1. un 1.1.1.2. iedaļā par investīciju atbalstu.

Atbalsta intensitāte

(268) Atbalsts nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

(269) Atbalsts jāizmaksā par hektāru. Pienācīgi pamatotos gadījumos atbalstu drīkst piešķirt kā fiksētu summu vai kā vienreizēju maksājumu par vienību.

1.1.9. *Atbalsts lauksaimniecības produktu ražotāju dalībai kvalitātes shēmās*

(270) Atbalstu lauksaimniecības produktu ražotāju un to grupu dalībai kvalitātes shēmās Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

(271) Šo iedaļu piemēro lauksaimniecības produktu ražotājiem.

Attiecināmās izmaksas

(272) Atbalsts sedz šādas attiecināmās izmaksas, kas saistītas ar (274) punktā minētajām kvalitātes shēmām:

- (a) izmaksas, kas izriet no jaunas dalības kvalitātes shēmās, proti, izmaksas, kas radušās, iesaistoties atbalstāmajā kvalitātes shēmā, un gada iemaksa par dalību minētajā kvalitātes shēmā, vajadzības gadījumā arī izdevumi par pārbaudēm, kas vajadzīgas, lai pārliecinātos par atbilstību kvalitātes shēmas specifikācijām;
- (b) izmaksas par obligātajiem kontroles pasākumiem, kas saistīti ar kvalitātes shēmām un ko saskaņā ar Savienības vai valstu tiesību aktiem veic dalībvalsts kompetentā iestāde vai kas tiek veikti tās vārdā;
- (c) tirgus izpētes, produktu koncepcijas un izstrādes izmaksas un kvalitātes shēmu atzīšanas pieteikumu sagatavošanas izmaksas.

(273) Atbalstu, kas minēts (272) punkta a) un b) apakšpunktā, nedrīkst piešķirt attiecībā uz pašu labuma guvēju veikto kontroļu izmaksām vai gadījumos, kad Savienības tiesību aktos noteikts, ka kontroles izmaksas jāsedz lauksaimniecības produktu ražotājiem un to grupām, bet maksu faktiskais līmenis nav norādīts.

(274) Kvalitātes shēmām, kas minētas (272) punkta a) apakšpunktā, jābūt šādām:

- (a) Savienības kvalitātes shēmas;
- (b) lauksaimniecības produktu kvalitātes shēmas, to vidū lauku saimniecību sertifikācijas shēmas, ko dalībvalstis atzinušas par atbilstošām šādiem kritērijiem:
 - i) saskaņā ar šādām kvalitātes shēmām saražotā galprodukta specifika izriet no nepārprotama pienākuma garantēt vienu no turpmākajiem:
 1. konkrētas produkta īpašības,
 2. konkrētu saimniekošanas vai ražošanas metodi,
 3. galprodukta kvalitāti, kas ievērojami pārsniedz komerciālo preču standartus attiecībā uz sabiedrības, dzīvnieku vai augu veselību, dzīvnieku labturību vai vides aizsardzību;
 - (ii) kvalitātes shēmai jābūt atvērta visiem ražotājiem;
 - iii) kvalitātes shēmā jābūt iekļautām saistošām galprodukta specifikācijām, un atbilstība minētajām specifikācijām jāverificē publiskajām iestādēm vai neatkarīgai inspekcijas struktūrai;

- iv) kvalitātes shēmai jābūt pārredzamai un jānodrošina lauksaimniecības produktu pilnīga izsekojamība;
- (c) brīvprātīgas lauksaimniecības produktu sertifikācijas shēmas, ko attiecīgā dalībvalsts ir atzinusi par atbilstošām Savienības labākās prakses pamatnostādņem, kas minētas Komisijas 2010. gada 16. decembra paziņojumā "ES labākās prakses pamatnostādnes ar lauksaimniecības produktiem un pārtikas produktiem saistītām brīvprātīgās sertifikācijas shēmām" ⁽⁵⁶⁾.
- (275) Pamatojoties uz objektīvi definētiem nosacījumiem, piekļuve atbalstam jādod visiem atbalsttiesīgajiem uzņēmumiem attiecīgajā apgabalā.
- (276) Atbalsts, kas minēts (272) punkta b) un c) apakšpunktā, jāpiešķir subsidētu pakalpojumu veidā, un tas jāizmaksā par kontroles pasākumiem atbildīgajai struktūrai, pētniecības veicējam vai konsultāciju sniedzējam.
- Atbalsta intensitāte*
- (277) Atbalsts, kas minēts (272) punkta a) apakšpunktā, jāpiešķir ne ilgāk kā septiņus gadus, tas jāizmaksā katru gadu, un tas nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.
- (278) Atbalsts, kas minēts (272) punkta b) un c) apakšpunktā, drīkst sasniegt 100 % no faktiskajām izmaksām.
- 1.1.10. *Atbalsts tehniskā atbalsta sniegšanai lauksaimniecības nozarē*
- (279) Šī iedaļa attiecas uz atbalstu tehniskā atbalsta sniegšanai lauksaimniecības nozarē, izņemot atbalstu aizvietošanas pakalpojumiem lauku saimniecībā, ko var piešķirt tikai uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.
- (280) Tehnisko atbalstu var sniegt ražotāju grupas vai citas organizācijas neatkarīgi no to lieluma.
- (281) Pamatojoties uz objektīvi definētiem nosacījumiem, piekļuve atbalstam jādod visiem, kam attiecīgajā apgabalā ir tiesības uz to pretendēt. Ja tehnisko atbalstu sniedz ražotāju grupas vai organizācijas, dalība šādās grupās vai organizācijās nedrīkst būt nosacījums tam, lai piekļūtu pakalpojumam. Ikviens tāds ieguldījums attiecīgo grupu vai organizāciju administratīvo izmaksu segšanā, kuru nesniedz grupas vai organizācijas biedrs, nedrīkst pārsniegt pakalpojuma sniegšanas izmaksas.
- 1.1.10.1. *Atbalsts zināšanu apmaiņas un informēšanas darbībām*
- (282) Atbalstu zināšanu apmaiņas un informēšanas darbībām Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai, (279), (280) un (281) punktā noteiktajiem vispārīgajiem nosacījumiem par tehniskā atbalsta sniegšanai paredzētu atbalstu un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.
- (283) Dalībvalstīm jāpārlicinās par to, vai darbības, kas tiek atbalstītas saskaņā ar šo iedaļu, atbilst Lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmas (LZIS) aprakstam, kas sniegts KLP stratēģiskajos plānos.
- (284) Atbalsts aptver profesionālo izglītību, prasmju apguves darbības, pie kurām pieder mācību kursi, darbsemināri, konferences un padomdošana, kā arī demonstrējumu pasākumus, informēšanas darbības un inovācijas veicināšanu, kas palīdz sasniegt vienu vai vairākus konkrētos mērķus, kuri noteikti Regulas (ES) 2021/2115 6. panta 1. punktā.
- (285) Atbalsts var aptvert arī īstermiņa pieredzes apmaiņu lauku saimniecību pārvaldības jomā un lauku saimniecību apmeklējumus.
- Attiecināmās izmaksas*

⁽⁵⁶⁾ OV C 341, 16.12.2010., 5. lpp.

- (286) Atbalsts sedz šādas attiecināmās izmaksas:
- (a) profesionālās apmācības, prasmju apguves darbību, to vidū mācību kursu, darbsemināru, konferenču un padomdošanas, demonstrējumu pasākumu vai informēšanas darbību organizēšanas izmaksas;
 - (b) dalībnieku ceļa, izmitināšanas un dienasnaudas izdevumi;
 - (c) aizvietošanas pakalpojumu izmaksas dalībnieku prombūtnes gadījumā;
 - (d) demonstrējumu projektu gadījumā attiecināmas ir arī šādas ar investīcijām saistītas izmaksas:
 - i) izmaksas par nekustamā īpašuma celtniecību, iegādi, ieskaitot izpirkumnomu, vai labiekārtošanu, turklāt zemes iegādes izmaksas ir attiecināmas tikai tādā apmērā, kas nepārsniedz 10 % no attiecīgās darbības kopējām attiecināmajām izmaksām, attiecībā uz darbībām, kas saistītas ar vides saglabāšanu un ar oglekli bagātas augsnes saglabāšanu, izņēmuma un pienācīgi pamatotos gadījumos var atļaut lielāku procentuālo daļu,
 - ii) izmaksas par tehnikas un aprīkojuma iegādi vai iegādi uz nomaksu, nepārsniedzot aktīva tirgus vērtību,
 - iii) vispārīgās izmaksas, kas saistītas ar i) un ii) punktā minētajiem izdevumiem, piemēram, maksa par arhitektu, inženieru un konsultāciju pakalpojumiem, maksa saistībā ar konsultācijām par vidisko un ekonomisko ilgtspēju, ieskaitot priekšizpētes izmaksas; priekšizpētes izmaksas ir attiecināmie izdevumi arī tad, ja, pamatojoties uz tās rezultātiem, i) un ii) punktam atbilstīgi izdevumi nerodas,
 - iv) datoru programmatūras, mākoņa un līdzīgu risinājumu iegādes, izstrādes vai izmantošanas maksas un patenti, licenču, autortiesību un preču zīmju iegādes izmaksas,
 - v) pienācīgi pamatotos gadījumos atbalstu maza mēroga demonstrējumu projektiem var piešķirt, lai kompensētu ar demonstrējumu projektu saistītās papildu izmaksas un negūtos ienākumus.
- (287) Izmaksas, kas minētas (286) punkta d) apakšpunkta i)–iv) punktā, ir attiecināmās izmaksas tādā apmērā un periodā, kādā tās radušās demonstrējumu projektā. Par attiecināmajām izmaksām ir uzskatāmas tikai tās amortizācijas izmaksas, kas atbilst demonstrējumu projekta ilgumam un ir aprēķinātas saskaņā ar vispārpieņemtiem grāmatvedības principiem.
- (288) Struktūrām, kas sniedz zināšanu apmaiņas un informēšanas pakalpojumus, ir šo uzdevumu veikšanai piemērotas spējas, proti, atbilstoši kvalificēts un regulāri apmācīts personāls.
- (289) Atbalsts, kas minēts (286) punkta a), c) apakšpunktā un d) apakšpunkta i)–iv) punktā, jāsniedz subsidētu pakalpojumu veidā. Atbalstu par aizvietošanas pakalpojumu izmaksām, kas minētas (286) punkta c) apakšpunktā, var izmaksāt arī tieši aizvietošanas pakalpojumu sniedzējam. Atbalsts, kas minēts (286) punkta d) apakšpunkta v) punktā, jāizmaksā tieši labuma guvējiem. Maza mēroga demonstrējumu projektiem paredzēto atbalstu, kas minēts (286) punkta d) apakšpunkta i)–iv) punktā, drīkst izmaksāt tieši labuma guvējiem.
- Atbalsta intensitāte*
- (290) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.
- (291) Pamatnostādņu (286) punkta d) apakšpunktā minēto attiecināmo izmaksu gadījumā atbalsta maksimālā summa trīs fiskālo gadu laikā nedrīkst pārsniegt 100 000 EUR.

1.1.10.2. Atbalsts konsultāciju pakalpojumiem

- (292) Atbalstu konsultāciju pakalpojumu sniegšanai Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai, (279), (280) un (281) punktā noteiktajiem vispārīgajiem nosacījumiem par tehniskā atbalsta sniegšanai paredzētu atbalstu un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

- (293) Dalībvalstīm jāpārlicinās par to, vai darbības, kas tiek atbalstītas saskaņā ar šo iedaļu, atbilst LZIS aprakstam, kas sniegts KLP stratēģiskajos plānos.
- (294) Konsultācijām jābūt saistītām ar vismaz vienu konkrēto mērķi, kas noteikts Regulas (ES) 2021/2115 6. panta 1. punktā, un jāaptver vismaz viens no šādiem elementiem:
- (a) pienākumi, kas izriet no tiesību aktos noteiktajām pārvaldības prasībām un LLVS standartiem, kuri izklāstīti Regulas (ES) 2021/2115 III sadaļas I nodaļas 2. iedaļā;
 - (b) klimatam un videi labvēlīgas lauksaimnieciskās prakses, kas minētas Regulas (ES) 2021/2115 31. pantā, un lauksaimniecības platības uzturēšana, kas minēta Regulas (ES) 2021/2115 4. panta 2. punkta b) apakšpunktā;
 - (c) prasības, ko dalībvalstis noteikušas, lai īstenotu Direktīvu 2000/60/EK, Direktīvu 92/43/EEK, Direktīvu 2009/147/EK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/50/EK⁽⁵⁷⁾, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2016/2284⁽⁵⁸⁾, Regulu (ES) 2016/2031, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/429⁽⁵⁹⁾, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1107/2009⁽⁶⁰⁾ 55. pantu un Direktīvu 2009/128/EK;
 - (d) lauksaimnieciskā prakse, kas novērš mikrobu rezistences veidošanos un ir minēta Komisijas paziņojumā "Eiropas "Viena veselība" rīcības plāns pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences (AMR) apkarošanai"⁽⁶¹⁾;
 - (e) risku novēršana un pārvaldība;
 - (f) pasākumi, kuru mērķis ir lauku saimniecības modernizācija, konkurētspējas veidošana, nozares integrācija, inovācija un orientēšanās uz tirgu, kā arī uzņēmējdarbības popularizēšana;
 - (g) Regulas (ES) 2021/2115 114. panta b) punktā minētās digitālās tehnoloģijas lauksaimniecībā;
 - (h) ilgtspējīga barības vielu pārvaldība, kas ietver prasību vēlākais no 2024. gada sākt izmantot Regulas (ES) 2021/2115 15. panta 4. punkta g) apakšpunktā minēto Lauku saimniecību ilgtspējas rīku attiecībā uz barības vielām;
 - (i) nodarbinātības apstākļi un darba devēju pienākumi, kā arī darba aizsardzība un sociālais atbalsts lauksaimniecības kopienās;
 - (j) ilgtspējīga barības ražošana, barības izvērtēšana barības vielu satura un barības vērtības ziņā, vajadzībām atbilstošas lauksaimniecības dzīvnieku ēdināšanas dokumentēšana, plānošana un kontrole.
- (295) Atbalsts jāpiešķir subsidētu pakalpojumu veidā.
- (296) Struktūrām, kas izvēlētas sniegt konsultāciju pakalpojumus, jābūt atbilstošiem resursiem, proti, regulāri apmācītam un kvalificētam personālam, konsultāciju sniegšanas pieredzei un uzticamībai jomās, kurās tās sniedz konsultācijas.
- (297) Dalībvalstīm jānodrošina, ka konsultācijas ir objektīvas un ka konsultāciju pakalpojumu sniedzējiem nav interešu konflikta.

⁽⁵⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/50/EK (2008. gada 21. maijs) par gaisa kvalitāti un tīrāku gaisu Eiropai (OV L 152, 11.6.2008., 1. lpp.).

⁽⁵⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/2284 (2016. gada 14. decembris) par dažu gaisu piesārņojošo vielu valstu emisiju samazināšanu un ar ko groza Direktīvu 2003/35/EK un atceļ Direktīvu 2001/81/EK (OV L 344, 17.12.2016., 1. lpp.).

⁽⁵⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/429 (2016. gada 9. marts) par pārnēsājamām dzīvnieku slimībām un ar ko groza un atceļ konkrētus aktus dzīvnieku veselības jomā (Dzīvnieku veselības tiesību akts) (OV L 84, 31.3.2016., 1. lpp.).

⁽⁶⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1107/2009 (2009. gada 21. oktobris) par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK (OV L 309, 24.11.2009., 1. lpp.).

⁽⁶¹⁾ Komisijas paziņojums "Eiropas "Viena veselība" rīcības plāns pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences (AMR) apkarošanai" (COM(2017) 339 final).

- (298) Ja tas ir pamatoti un lietderīgi, konsultācijas daļēji var sniegt grupai, vienlaikus ņemot vērā konsultāciju pakalpojumu individuālo klientu situāciju.

Atbalsta summa

- (299) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

- (300) Atbalsta trīs gadu periodā nedrīkst pārsniegt šādas summas:

- (a) 25 000 EUR uzņēmumam, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu,
(b) 200 000 EUR uzņēmumam, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu pārstrādi un to tirdzniecību.

1.1.10.3. Atbalsts aizvietošanas pakalpojumiem lauku saimniecībā

- (301) Atbalstu aizvietošanas pakalpojumiem lauku saimniecībā Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbildīs šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai, (279), (280) un (281) punktā noteiktajiem vispārīgajiem nosacījumiem par tehniskā atbalsta sniegšanai paredzētu atbalstu un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

- (302) Atbalsts jāpiešķir subsidētu pakalpojumu veidā.

Attiecināmās izmaksas

- (303) Atbalsts sedz faktiskās izmaksas, kas rodas par lauksaimnieka, fiziskas personas, kas ir lauku mājsaimniecības loceklis, vai laukstrādnieka aizvietošanu laikā, kamēr viņš nav darbā sakarā ar slimību, arī viņa bērna slimību vai dzīvesbiedra smagu slimību, kas prasa pastāvīgu aprūpi, sakarā ar atvaļinājumu, maternitātes un bērna kopšanas atvaļinājumu, obligāto militāro dienestu, nāves gadījumā, vai (286) punkta c) apakšpunktā aprakstītās izmaksas.

- (304) Kopējais aizvietošanas ilgums nedrīkstētu pārsniegt trīs mēnešus gadā vienam labuma guvējam, izņemot aizvietošanu maternitātes un bērna kopšanas atvaļinājuma laikā un aizvietošanu obligātā militārā dienesta pildīšanas laikā. Maternitātes un bērna kopšanas atvaļinājuma laikā aizvietošanas ilgums katrā no minētajiem gadījumiem nedrīkstētu pārsniegt sešus mēnešus. Tomēr pienācīgi pamatotos gadījumos Komisija var atļaut šos trīs mēnešus un sešus mēnešus ilgos periodus pagarināt. Obligātā militārā dienesta pildīšanas laikā aizvietošanas ilgums nedrīkstētu pārsniegt dienesta pildīšanas ilgumu.

Atbalsta intensitāte

- (305) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

1.1.11. Atbalsts sadarbībai lauksaimniecības nozarē

- (306) Atbalstu sadarbībai lauksaimniecības nozarē Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbildīs šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

- (307) Šo iedaļu piemēro visai lauksaimniecības nozarei, kas definēta (33) punkta 9. apakšpunktā.

- (308) Šajā iedaļā paredzētu atbalstu nedrīkst piešķirt sadarbībai, kurā iesaistītas tikai pētniecības struktūras.

- (309) Atbalstu drīkst piešķirt tikai tam, lai veicinātu sadarbību, kas palīdz sasniegt vienu vai vairākus Regulas (ES) 2021/2115 6. panta 1. punktā noteiktos mērķus.

- (310) Atbalsts būtu jāpiešķir, lai veicinātu tādu veidu sadarbību, kurā iesaistīti vismaz divi subjekti, – neatkarīgi no tā, vai tie darbojas lauksaimniecības nozarē, bet ar nosacījumu, ka sadarbība dod labumu galvenokārt lauksaimniecības nozarei, un jo īpaši:
- (a) sadarbību starp dažādiem lauksaimniecības nozares un pārtikas ķēdes uzņēmumiem un citiem dalībniekiem, kas darbojas lauksaimniecības nozarē, arī ražotāju grupām, kooperatīviem un starpnozaru organizācijām, kas sekmē lauku attīstības politikas mērķu un prioritāšu īstenošanu;
 - (b) kopu un tīklu veidošana.
 - (c) lauku saimniecības pēctecību, jo īpaši paaudžu maiņu lauku saimniecības līmenī (atbalstu drīkst piešķirt tikai lauksaimniekiem, kuri ir sasnieguši vai līdz darbības beigām būs sasnieguši pensionēšanās vecumu, ko attiecīgā dalībvalsts noteikusi saskaņā ar saviem tiesību aktiem).
- (311) Atbalstu drīkst piešķirt sadarbībai, kas jo īpaši attiecas uz šādām darbībām:
- (a) izmēģinājuma projekti;
 - (b) jaunu produktu, metožu, procesu un tehnoloģiju izstrāde lauksaimniecības nozarē un pārtikas nozarē tikai tiktāl, cik tas attiecas uz lauksaimniecības produktiem;
 - (c) lauksaimniecības nozarē darbojošos mazo ekonomikas dalībnieku sadarbība kopīgu darba procesu organizēšanā un iekārtu un resursu kopīgā izmantošanā;
 - (d) piegādes ķēdes dalībnieku horizontāla un vertikāla sadarbība ar mērķi izveidot un attīstīt īsas piegādes ķēdes un vietējos tirgus;
 - (e) vietējā kontekstā veikti noieta veicināšanas pasākumi, kas saistīti ar īsu piegādes ķēžu un vietējo tirgu attīstību;
 - (f) kolektīva rīcība, ko īsteno, lai mīkstinātu klimata pārmaiņas vai pielāgotos tām;
 - (g) kopīga pieeja vidiskiem projektiem un pašreizējai vidiskajai praksei, ieskaitot ūdens resursu efektīvu apsaimniekošanu, atjaunīgās enerģijas izmantošanu ⁽⁶²⁾ un lauksaimniecības ainavu saglabāšanu;
 - (h) piegādes ķēdes dalībnieku horizontāla un vertikāla sadarbība tādas biomasas ilgtspējīgā nodrošināšanā, kas paredzēta izmantošanai pārtikas ražošanā, ja tiek ražoti lauksaimniecības produkti, un enerģijas ražošanai pašpatēriņam;
 - (i) tādu vietējās attīstības stratēģiju īstenošana, kas nav Regulas (ES) 2021/1060 32. pantā definētās stratēģijas un ko īsteno publisko un privāto partneru grupas, kuras nav Regulas (ES) 2021/1060 31. panta 2. punkta b) apakšpunktā definētās grupas;
 - (j) citu veidu sadarbība.
- (312) Atbalstu drīkst piešķirt tikai jauna veida sadarbībai, pie kuras pieder arī esoša sadarbība, ja tiek uzsākta jauna darbība.
- (313) Īsu piegādes ķēžu izveidošanai un attīstīšanai paredzētais atbalsts, kas minēts (311) punkta d) un e) apakšpunktā, jāpiešķir tikai tādām piegādes ķēdēm, kurās starp lauksaimnieku un patērētāju nav vairāk kā viens starpnieks.
- (314) Īstenojamajai sadarbībai jāatbilst relevantajiem noteikumiem un prasībām, kas norādītas šo pamatnostādņu attiecīgajā iedaļā.

Attiecināmās izmaksas

⁽⁶²⁾ Tas attiecas uz sadarbību, kas saistīta ar enerģijas ražošanu no atjaunīgiem energoresursiem vai biodegvielu ražošanu saimniecībās, ja ir izpildīti II daļas 1.1.1.1. iedaļā izklāstītie nosacījumi.

- (315) Atbalsts sedz šādas attiecināmās izmaksas, ciktāl tās saistītas ar lauksaimnieciskām darbībām:
- (a) izmaksas par attiecīgā apgabala izpēti, priekšizpēti un darījumdarbības plāna izstrādi vai tādas vietējās attīstības stratēģijas izstrādi, kas nav Regulas (ES) 2021/1060 32. pantā minētā stratēģija;
 - (b) sadarbības kārtējās izmaksas, piemēram koordinatora atalgojums;
 - (c) īstenojamo darbību izmaksas;
 - (d) noieta veicināšanas pasākumu izmaksas.

- (316) Atbalstu drīkst piešķirt uz laiku, kas nepārsniedz septiņus gadus. Pienācīgi pamatotos gadījumos atbalstu attiecībā uz (311) punkta i) apakšpunktā minētajām darbībām un kolektīvu vides rīcību un klimatrīcību, ko veic, lai sasniegtu konkrētos vides un klimata mērķus, kuri noteikti Regulas (ES) 2021/2115 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā, drīkst piešķirt uz ilgāku laiku.

Atbalsta intensitāte

- (317) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.
- (318) Attiecībā uz (314) punkta c) apakšpunktā minētajām darbībām, kas sastāv no investīcijām, atbalsts nedrīkst pārsniegt investīciju atbalsta maksimālo intensitāti, kas norādīta attiecīgajā iedaļā par investīciju atbalstu.

1.2. Riska pārvaldība un krīžu pārvarēšana

- (319) Tā kā lauksaimnieciskā darbība kopumā ir īpaši pakļauta riskiem un krīzēm, valsts atbalsts var būt piemērots atbalsta līdzeklis attiecībā uz konkrēta veida riskiem lauksaimniecības nozarē. Tomēr pastāv atšķirība starp uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu, un uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar lauksaimniecības produktu pārstrādi un tirdzniecību un kuriem parasti ir labākas iespējas riskus ierobežot. Tāpēc dažu šajā iedaļā iekļauto kategoriju atbalsts ir pieejams tikai uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.

- (320) Kad tiek piešķirts valsts atbalsts darbībām, ko ietekmē riski un krīzes, Komisija ņems vērā vajadzību nepieļaut pārmērīgus konkurences izkropļojumus, nosakot prasību par ražotāju minimālo ieguldījumu, ar ko sedz zaudējumus vai izmaksas par šādiem atbalsta pasākumiem vai citiem piemērotiem pasākumiem, kas būtu jāveic, lai mazinātu konkurences izkropļojuma risku un nodrošinātu, ka valsts atbalsts ir samērīgs ar ciestajiem zaudējumiem. Lai piešķirtā atbalsta kopsummā samazinātu līdz minimumam, Komisija novērtējumā ņems vērā to, ka labuma guvējam ir jāveic piemēroti profilaktiskie pasākumi.

1.2.1. *Atbalsts lauksaimniecības produkcijai vai lauksaimnieciskās ražošanas līdzekļiem nodarītā kaitējuma kompensēšanai un kaitējuma profilaksei*

1.2.1.1. Atbalsts, kura mērķis ir atļidzināt dabas katastrofu vai ārkārtēju notikumu nodarītu kaitējumu

- (321) Atbalstu, kura mērķis ir atļidzināt dabas katastrofu vai ārkārtēju notikumu nodarītu kaitējumu, Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu, ja tas atbilst šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

- (322) Šo iedaļu piemēro lauksaimniecības nozarei, kas definēta (33) punkta 9. apakšpunktā.

- (323) Komisija ir konsekventi paudusi šādu viedokli: tā kā Līguma 107. panta 2. punkta b) apakšpunktā iekļautie jēdzieni “dabas katastrofa” un “ārkārtējs notikums” ir izņēmumi no Līguma 107. panta 1. punktā minētā valsts atbalsta vispārējā aizlieguma iekšējā tirgū, tie ir jāinterpretē šauri. Eiropas Savienības Tiesa to ir apstiprinājusi⁽⁶³⁾.
- (324) Līdz šim Komisija ir piekritusi, ka zemestrīces, lavīnas, zemes nogrūvumi un plūdi var tikt uzskatīti par dabas katastrofām. Turklāt Komisija ņem vērā valsts atbalsta modernizācijas iniciatīvu, kas atļauj piešķirt grupu atbrīvojumu arī šādu kategoriju dabas katastrofām: virpuļviesuļi, viesuļvētras, vulkāna izvirdumi un dabiskas izcelsmes dabas ugunsgrēki. Pie ārkārtējiem notikumiem, kurus Komisija iepriekš ir akceptējusi, pieder kari, iekšēji nemieri vai streiki un – ar dažām atrunām un atkarībā no apmēriem – lielas kodolavārijas vai rūpnieciskas avārijas, kā arī ugunsgrēki, kas nodara plašus zaudējumus⁽⁶⁴⁾. Plānus piešķirt valsts atbalstu saskaņā ar Līguma 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu Komisija arī turpmāk izvērtēs, katru gadījumu izskatot atsevišķi un ņemot vērā savu iepriekšējo praksi šajā jomā.
- (325) Uz atbalstu, ko piešķir saskaņā ar šo iedaļu, attiecas šādi kumulatīvie nosacījumi:
- (a) dalībvalsts kompetentā iestāde ir oficiāli atzinusi, ka attiecīgais notikums raksturojams kā dabas katastrofa vai ārkārtējs notikums,
 - (b) pastāv tieša cēloņsakarība starp dabas katastrofu vai ārkārtējo notikumu un kaitējumu, kas radies attiecīgajam uzņēmumam.
- (326) Attiecīgā gadījumā dalībvalstis var iepriekš noteikt kritērijus, uz kuru pamata var uzskatīt, ka (325) punkta a) apakšpunktā minētā oficiālā atzišana ir piešķirta.
- (327) Atbalsts jāizmaksā tieši attiecīgajam uzņēmumam vai ražotāju grupai vai organizācijai, kuras biedrs ir minētais uzņēmums. Ja atbalstu izmaksā ražotāju grupai un organizācijai, atbalsta summa nedrīkst pārsniegt summu, kādu ir tiesības saņemt attiecīgajam uzņēmumam.
- (328) Atbalsta shēma jāizveido trīs gadu laikā no attiecīgā notikuma dienas, un atbalsts jāizmaksā četru gadu laikā no minētās dienas. Attiecībā uz konkrētu dabas katastrofu vai ārkārtēju notikumu Komisija atļaus piešķirt atsevišķi paziņotu atbalstu, kas ir atkāpe no šā noteikuma, gadījumos, ko pienācīgi pamato, piemēram, notikuma raksturs un/vai apmērs vai nodarītais kaitējums, kas var izpausties novēloti vai ilgstoši.
- (329) Lai sekmētu raitu krīzes pārvarēšanu, Komisija apstiprinās *ex ante* atbalsta pamatshēmas, kuru nolūks ir kompensēt zemestrīču, lavīnu, zemes nogrūvumu un plūdu, kā arī virpuļviesuļu, viesuļvētru, vulkāna izvirdumu un dabiskas izcelsmes dabas ugunsgrēku nodarītu kaitējumu, ja nosacījumi, ar kādiem var piešķirt atbalstu šādos gadījumos, ir skaidri definēti⁽⁶⁵⁾. *Ex ante* shēmu gadījumā dalībvalstīm jāizpilda (651) punktā noteiktais ziņošanas pienākums.
- (330) Atbalsts, ko piešķir, lai kompensētu kaitējumu, kuru nodarījušas cita veida dabas katastrofas, kas (324) punktā nav minētas, un kaitējumu, kuru nodarījuši ārkārtēji notikumi, jāpaziņo Komisijai individuāli.

Attiecināmās izmaksas

⁽⁶³⁾ Sk. 2004. gada 11. novembra spriedumu lietā C-73/03 *Spānija/ Komisija*, EU:C:2004:711, 37. punkts, un 2006. gada 23. februāra spriedumu apvienotajās lietās C-346/03 un C-529/03 *Atzeni un citi*, EU:C:2006:130, 79. punkts.

⁽⁶⁴⁾ Komisija neatzina, ka ugunsgrēks vienā pārstrādes rūpniecā, kas bija noslēgusi parastu apdrošināšanu, būtu uzskatāms par ārkārtēju notikumu. Parasti Komisija neatzīst, ka dzīvnieku slimības uzliesmojums vai augiem kaitīgā organisma savairošanās ir uzskatāma par dabas katastrofu vai ārkārtēju notikumu. Tomēr vienā gadījumā Komisija par ārkārtēju notikumu ir atzinusi ļoti plašu pilnīgi jaunas dzīvnieku slimības uzliesmojumu.

⁽⁶⁵⁾ Komisijas lēmumi par valsts atbalstu lietās N 274b/2010, N 274a/2010, SA.33605, SA.33628, SA.36787.

- (331) Attiecināmās izmaksas ir summa, kas atbilst dabas katastrofas vai ārkārtējā notikuma nodarītajam tiešajam kaitējumam, kuru novērtējusi publiskā iestāde, atbalsta piešķirējiestādes atzīts neatkarīgs eksperts vai apdrošināšanas sabiedrība.
- (332) Kaitējums var ietvert:
- (a) mantisku kaitējumu aktīviem, piemēram, ēkām, aprīkojumam, tehnikai, krājumiem un ražošanas līdzekļiem;
 - (b) ienākumu zaudējumu, kas radies lauksaimniecības produkcijas un lauksaimnieciskās ražošanas līdzekļu pilnīgas vai daļējas iznīcināšanas rezultātā.
- (333) Kaitējums jāaprēķina individuālā labuma guvēja līmenī.
- (334) Mantiskais kaitējums jāaprēķina, pamatojoties uz attiecīgā aktīva remonta izmaksām vai saimniecisko vērtību pirms dabas katastrofas vai ārkārtējā notikuma. Tas nedrīkst pārsniegt remonta izmaksas vai patiesās tirgus vērtības samazinājumu, ko izraisījis dabas katastrofa vai ārkārtējais notikums, proti, starpību starp aktīva vērtību tieši pirms un tūlīt pēc dabas katastrofas vai ārkārtējā notikuma.
- (335) Ienākumu zaudējums jāaprēķina šādi:
- (a) rezultātu, kurš iegūts, lauksaimniecības produktu daudzumu, kas saražots dabas katastrofas vai ārkārtējā notikuma gadā vai katrā nākamajā gadā, ko ietekmē pilnīgā vai daļējā ražošanas līdzekļu iznīcināšana, reizinot ar attiecīgā gada vidējo pārdošanas cenu, atņemot
no
 - (b) rezultāta, kurš iegūts, lauksaimniecības produktu gada vidējo daudzumu, kas saražots trīs gadu periodā pirms dabas katastrofas vai ārkārtējā notikuma, vai trīs gadu vidējo daudzumu, kas aprēķināts, pamatojoties uz piecu gadu periodu pirms dabas katastrofas vai ārkārtējā notikuma un izslēdzot augstāko un zemāko rādītāju, reizinot ar vidējo pārdošanas cenu.
- (336) Minētā summa var tikt palielināta, pieskaitot citas izmaksas, kas labuma guvējam radušās dabas katastrofas vai ārkārtējā notikuma dēļ, un minētā summa jāsamazina, no tās atskaitot visas izmaksas, kuras nav radušās dabas katastrofas vai ārkārtējā notikuma dēļ un labuma guvējam būtu radušās arī citā gadījumā.
- (337) Lai aprēķinātu labuma guvēja ikgadējo lauksaimniecības produkciju, drīkst izmantot indeksus, ja izmantotā aprēķina metode ļauj noteikt individuālā labuma guvēja faktiskos zaudējumus attiecīgajā gadā.
- (338) Komisija var akceptēt citas kaitējuma aprēķināšanas metodes, ja ir pārliecināta, ka minētās metodes ir reprezentatīvas, nav balstītas uz pārmērīgi augstām ražām un nevienam labuma guvējam nerada pārmērīgu kompensāciju. Kaitējuma apmēru var aprēķināt, ņemot vērā katra produkta veida konkrētās īpašības un izmantojot vienu no šādiem indeksiem:
- (a) bioloģiskie indeksi (zaudētās biomasas daudzums) vai līdzvērtīgi ražas zuduma indeksi, kas noteikti lauku saimniecības, vietējā, reģionālā vai valsts līmenī;
 - (b) laikapstākļu indeksi (kas ietver nokrišņu daudzumu un temperatūru), kas noteikti vietējā, reģionālā vai valsts līmenī.

- (339) Atbalsts un visi citi maksājumi, kas saņemti, lai kompensētu kaitējumu, tai skaitā maksājumi saskaņā ar apdrošināšanas polisēm, nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.
- 1.2.1.2. Atbalsts, kura mērķis ir kompensēt dabas katastrofai pielīdzināmu nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarītu kaitējumu
- (340) Atbalstu, kura mērķis ir kompensēt dabas katastrofai pielīdzināmu nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarītu kaitējumu, Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.
- (341) Šo iedaļu piemēro atbalstam, ko piešķir, lai kompensētu kaitējumu, kuru nodarījuši dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, kas definēti (33)3. punktā. Šo iedaļu piemēro tikai uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.
- (342) Uz atbalstu, ko piešķir saskaņā ar šo iedaļu, attiecas šādi kumulatīvie nosacījumi:
- (a) attiecīgās dalībvalsts kompetentā iestāde ir oficiāli atzinusi, ka attiecīgais notikums uzskatāms par dabas katastrofai pielīdzināmiem nelabvēlīgiem klimatiskajiem apstākļiem;
 - (b) starp dabas katastrofai pielīdzināmiem nelabvēlīgiem klimatiskajiem apstākļiem un uzņēmumam nodarīto kaitējumu pastāv tieša cēloņsakarība.
- (343) Attiecīgā gadījumā dalībvalstis var iepriekš noteikt kritērijus, uz kuru pamata var uzskatīt, ka (342) punkta a) apakšpunktā minētā oficiālā atzišana ir piešķirta.
- (344) *Ex ante* shēmu gadījumā dalībvalstīm jāizpilda (651) punktā noteiktais ziņošanas pienākums.
- (345) Atbalsts jāizmaksā tieši attiecīgajam uzņēmumam vai ražotāju grupai vai organizācijai, kuras biedrs ir minētais uzņēmums. Ja atbalstu izmaksā ražotāju grupai vai organizācijai, atbalsta summa nedrīkst pārsniegt summu, kādu ir tiesības saņemt attiecīgajam uzņēmumam.
- (346) Atbalsta shēmas jāizveido trīs gadu laikā pēc dienas, kad iestājušies dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi. Atbalsts jāizmaksā četru gadu laikā pēc minētās dienas.
- Attiecināmās izmaksas*
- (347) Attiecināmās izmaksas ir dabas katastrofai pielīdzināmu nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarītais tiešais kaitējums, ko novērtējusi publiska iestāde, atbalsta piešķirējiestādes atzīts neatkarīgs eksperts vai apdrošināšanas sabiedrība.
- (348) Šis kaitējums ietver:
- (a) mantisku kaitējumu aktīviem, piemēram, lauku saimniecības ēkām, aprīkojumam, tehnikai, krājumiem un ražošanas līdzekļiem;
 - (b) ienākumu zaudējumu, ka radies lauksaimniecības produkcijas un lauksaimnieciskās ražošanas līdzekļu pilnīgas vai daļējas iznīcināšanas rezultātā.
- (349) Dabas katastrofai pielīdzināmu nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarītais kaitējums jāaprēķina individuāla labuma guvēja līmenī.

- (350) Dabas katastrofai pielīdzināmu nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarītais mantiskais kaitējums aktīviem jāaprēķina, pamatojoties uz attiecīgā aktīva remonta izmaksām vai saimniecisko vērtību pirms dabas katastrofai pielīdzināmiem nelabvēlīgajiem klimatiskajiem apstākļiem. Tas nedrīkst pārsniegt remonta izmaksas vai patiesās tirgus vērtības samazinājumu, ko izraisījuši dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, proti, starpību starp aktīva vērtību tieši pirms un tūlīt pēc dabas katastrofai pielīdzināmiem nelabvēlīgiem klimatiskajiem apstākļiem.
- (351) Ja (348) punkta b) apakšpunktā minētais labuma guvēja ienākumu zaudējums tiek aprēķināts kultūrauga vai ganāmpulka līmenī, būtu jāņem vērā tikai ar minēto kultūraugu vai ganāmpulku saistītais mantiskais kaitējums.
- (352) Ienākumu zaudējums jāaprēķina vai nu lauku saimniecības gada produkcijas līmenī, vai arī kultūrauga vai ganāmpulka līmenī, un to dara šādi:
- (a) rezultātu, kurš iegūts, lauksaimniecības produktu daudzumu, kas saražots gadā, kurā iestājušies dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, vai katrā nākamajā gadā, ko ietekmē pilnīgā vai daļējā ražošanas līdzekļu iznīcināšana, reizīnot ar attiecīgā gada vidējo pārdošanas cenu, atņemot
no
 - (b) rezultāta, kas iegūts, gada vidējo lauksaimniecības produktu daudzumu, kurš saražots trīs gadu periodā pirms dabas katastrofai pielīdzināmiem nelabvēlīgiem klimatiskajiem apstākļiem, vai trīs gadu vidējo daudzumu, kas aprēķināts, pamatojoties uz piecu gadu periodu pirms dabas katastrofai pielīdzināmiem nelabvēlīgiem klimatiskajiem apstākļiem un izslēdzot augstāko un zemāko rādītāju, reizīnot ar vidējo pārdošanas cenu.
- (353) Minētā summa var tikt palielināta, pieskaitot citas izmaksas, kas labuma guvējam radušās dabas katastrofai pielīdzināmu nelabvēlīgu klimatisko apstākļu dēļ. Minētā summa jāsamazina, no tās atskaitot visas izmaksas, kuras nav radušās dabas katastrofai pielīdzināmu nelabvēlīgu klimatisko apstākļu dēļ un labuma guvējam būtu radušās arī citā gadījumā.
- (354) Lai aprēķinātu labuma guvēja ikgadējo lauksaimniecības produkciju, drīkst izmantot indeksus, ja izmantotā aprēķina metode ļauj noteikt individuālā labuma guvēja faktiskos zaudējumus attiecīgajā gadā.
- (355) Ja MVU ticis izveidots mazāk nekā trīs gadus pirms dabas katastrofai pielīdzināmu nelabvēlīgu klimatisko apstākļu notikuma dienas, (352) punkta b) apakšpunktā dotā atsauce uz gada vidējo daudzumu trīs gadu vai piecu gadu periodā jāsaprot kā atsauce uz apgrozījumu vai daudzumu, ko tāda paša lieluma uzņēmums kā pieteikuma iesniedzējs, proti, mikrouzņēmums, mazais uzņēmums vai vidējais uzņēmums, vidēji sasniedzis vai saražojis un pārdevis tajā valsts vai reģionālajā sektorā, kuru ietekmējuši dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi.
- (356) Komisija var akceptēt citas kaitējuma aprēķināšanas metodes, ja ir pārlicināta, ka tās ir reprezentatīvas, nav balstītas uz pārmērīgi augstām ražām un nevienam labuma guvējam nerada pārmērīgu kompensāciju. Kaitējuma apmēru var aprēķināt, ņemot vērā katra produkta veida konkrētās īpašības un izmantojot vienu no šādiem indeksiem:
- (a) bioloģiskie indeksi (zaudētās biomasas daudzums) vai līdzvērtīgi ražas zuduma indeksi, kas noteikti lauku saimniecības, vietējā, reģionālā vai valsts līmenī;
 - (b) laikapstākļu indeksi (kas ietver nokrišņu daudzumu un temperatūru), kas noteikti vietējā, reģionālā vai valsts līmenī.

- (357) Atbalsts un visi citi maksājumi, kas saņemti, lai kompensētu kaitējumu, tai skaitā maksājumi saskaņā ar citiem valsts vai Savienības pasākumiem vai apdrošināšanas polisēm attiecībā uz kaitējumu, par kuru tiek saņemts atbalsts, nedrīkst pārsniegt 80 % no attiecināmajām izmaksām. Apgabalos, kuros ir dabas radīti vai citi platībatkarīgi ierobežojumi, atbalsta intensitāti drīkst palielināt ne vairāk kā līdz 90 %.
- (358) Saskaņā ar šo iedaļu piešķirtā atbalsta summa jāsamazina par 50 %, ja to piešķir labuma guvējiem, kuri nav noslēguši apdrošināšanas līgumu vai nav veikuši finansiālas iemaksas dalībvalsts akreditētos kopfondos, kas sedz vismaz 50 % no to vidējās gada produkcijas vai ar produkciju saistītajiem ienākumiem un statistiski visbiežākos ar klimatu saistītos apdrošinātos riskus attiecīgajā dalībvalstī vai reģionā. Minētais samazinājums netiks piemērots tikai tad, ja dalībvalsts var pārliecinoši pierādīt, ka, neraugoties uz visām pieliktajām pūlēm, kaitējuma rašanās laikā attiecīgajā dalībvalstī vai reģionā statistiski visbiežāko ar klimatu saistīto risku apdrošināšana par pieņemamu maksu nebija pieejama.
- 1.2.1.3. Atbalsts, kura mērķis ir segt dzīvnieku slimību, augiem kaitīgo organismu un invazīvas svešzemju sugas invāzijas profilakses, kontroles un izskaušanas izmaksas, un atbalsts, kura mērķis ir atļūdzināt dzīvnieku slimību, augiem kaitīgo organismu un invazīvu svešzemju sugu nodarītu kaitējumu
- (359) Atbalstu, kura mērķis ir segt dzīvnieku slimību, augiem kaitīgo organismu un invazīvas svešzemju sugas invāzijas profilakses, kontroles un izskaušanas izmaksas, un atbalstu, kura mērķis ir atļūdzināt minēto dzīvnieku slimību, augiem kaitīgo organismu un invazīvu svešzemju sugu nodarītu kaitējumu, Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbildīs šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.
- (360) Šo iedaļu piemēro atbalstam, ko piešķir uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.
- (361) Atbalstu drīkst izmaksāt tikai tad, ja ir izpildīti visi šādi nosacījumi:
- (a) attiecībā uz dzīvnieku slimībām, augiem kaitīgajiem organismiem un invazīvas svešzemju sugas invāziju pastāv Savienības vai valsts noteikumi, kas noteikti normatīvajos vai administratīvajos aktos;
 - (b) šie Savienības vai valsts noteikumi attiecas uz vienu no šādiem pasākumiem:
 - i) Savienības, nacionāla vai reģionāla līmeņa publiska programma, kas domāta attiecīgās dzīvnieku slimības vai augiem kaitīgā organisma profilaksei, kontrolei vai izskaušanai,
 - ii) ārkārtas pasākumi, ko noteikusi dalībvalsts kompetentā iestāde,
 - iii) augiem kaitīgo organismu izskaušanas vai izplatības ierobežošanas pasākumi, kurus īsteno saskaņā ar Regulas (ES) 2016/2031 17. un 18. pantu, 28. panta 1. un 2. punktu, 29. panta 1. un 2. punktu, 30. panta 1. punktu un 33. panta 1. punktu,
 - iv) pasākumi, ko saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1143/2014 īsteno, lai izskaustu invazīvu svešzemju sugu vai ierobežotu tās izplatību.
- (362) Programmās un pasākumos, kas minēti (361) punkta b) apakšpunktā, jāietver attiecīgo profilakses, kontroles un izskaušanas pasākumu apraksts.
- (363) Atbalsts nedrīkst attiekties uz pasākumiem, attiecībā uz kuriem Savienības tiesību aktos ir paredzēts, ka šādu pasākumu izmaksas jāsedz labuma guvējam, ja vien šādu atbalsta pasākumu izmaksas pilnībā nekompensē labuma guvēju veikti obligātie maksājumi.
- (364) Atbalsts jāizmaksā tieši attiecīgajam uzņēmumam vai ražotāju grupai vai organizācijai, kuras biedrs ir minētais uzņēmums. Ja atbalstu izmaksā ražotāju grupai vai organizācijai, atbalsta summa nedrīkst pārsniegt summu, kādu ir tiesības saņemt attiecīgajam uzņēmumam.

- (365) Ja konstatē, ka slimība vai augiem kaitīgā organisma vai invazīvas svešzemju sugas invāzija ir labuma guvēja tīšas vai nolaidīgas rīcības rezultāts, individuālo atbalstu piešķirt nedrīkst.
- (366) Dzīvnieku slimību gadījumā atbalstu drīkst piešķirt par slimībām, kas uzskaitītas Regulas (ES) 2016/429 5. panta 1. punktā minētajā dzīvnieku slimību sarakstā, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/690⁽⁶⁶⁾ III pielikumā vai dzīvnieku slimību sarakstā, kas iekļauts Pasaules Dzīvnieku veselības organizācijas izveidotajā Sauszemes dzīvnieku veselības kodeksā.
- (367) Atbalstu drīkst piešķirt arī no jauna radušos slimību gadījumā, ja tās atbilst Regulas (ES) 2016/429 6. panta 2. punktā noteiktajiem kritērijiem.
- (368) Atbalsta shēmas jāievieš trīs gadu laikā pēc dienas, kad radušās izmaksas vai kaitējums, ko nodarījusi dzīvnieku slimība, augiem kaitīgais organisms vai invazīva svešzemju suga. Atbalsts jāizmaksā četru gadu laikā pēc minētās dienas. (370) punktā nosauktajām izmaksām šos nosacījumus nepiemēro.
- (369) *Ex ante* shēmu gadījumā dalībvalstīm jāizpilda (651) punktā noteiktais ziņošanas pienākums.
Attiecināmās izmaksas
- (370) Profilakses pasākumu gadījumā atbalsts var segt šādas attiecināmās izmaksas:
- (a) izmaksas par biodrošības pasākumiem, arī invazīvu svešzemju sugu profilaksi;
 - (b) veselības pārbažu izmaksas;
 - (c) analīžu, arī *in vitro* diagnostikas, izmaksas;
 - (d) testu un citu skrīninga pasākumu, tai skaitā TSE un GSE testu, izmaksas;
 - (e) dzīvnieku vakcīnu, zāļu, ārstniecības vielu, augu aizsardzības līdzekļu un biocīdu iegādes, uzglabāšanas, ievadīšanas un izplatīšanas izmaksas;
 - (f) izmaksas par dzīvnieku nokaušanu vai izbrāķēšanu vai dzīvnieku produktu un augu iznīcināšanu profilakses nolūkos;
 - (g) izmaksas par saimniecības un aprīkojuma tīrīšanu, dezinfekciju un dezinfekciju, ko pamato epidemioloģija un patogēna vai vektora īpašības.
- (371) Kontroles un izskaušanas pasākumu gadījumā atbalsts var segt šādas attiecināmās izmaksas:
- (a) dzīvnieku slimību gadījumā veiktu testu un citu skrīninga pasākumu, tai skaitā TSE un GSE testu, izmaksas;
 - (b) dzīvnieku vakcīnu, zāļu, ārstniecības vielu un augu aizsardzības līdzekļu iegādes, uzglabāšanas, ievadīšanas un izplatīšanas izmaksas;
 - (c) izmaksas par dzīvnieku nokaušanu vai izbrāķēšanu un iznīcināšanu un ar tiem saistītu produktu vai augu iznīcināšanu, arī tad, ja tie mirst vai tiek iznīcināti vakcinācijas vai citu tādu pasākumu rezultātā, kuri veikti saskaņā ar dalībvalsts kompetentās iestādes rīkojumu, un saimniecības un aprīkojuma tīrīšanu, dezinfekciju vai dezinfekciju;
 - (d) izmaksas par invazīvas svešzemju augu sugas apkarošanai domātu augu aizsardzības līdzekļu iegādi, uzglabāšanu, ievadīšanu un izplatīšanu;
 - (e) izmaksas par invazīvas svešzemju dzīvnieku sugas apkarošanai domātu slazdu vai cita aprīkojuma iegādi, uzglabāšanu, izvietojumu un izplatīšanu.

⁽⁶⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/690 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido iekšējā tirgus, uzņēmumu, tostarp mazo un vidējo uzņēmumu, konkurētspējas, augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības jomas un Eiropas statistikas programmu (vienotā tirgus programma) un atceļ Regulas (ES) Nr. 99/2013, (ES) Nr. 1287/2013, (ES) Nr. 254/2014 un (ES) Nr. 652/2014 (OV L 153, 3.5.2021., 1. lpp.).

- (372) Atbalsts, kas saistīts ar (370) un (371) punktā minētajām attiecināmajām izmaksām, jāpiešķir subsidētu pakalpojumu veidā un jāizmaksā profilakses, kontroles un izskaušanas pasākumu nodrošinātājam, izņemot (370) punkta e) apakšpunktā un (371) punkta b) apakšpunktā minētās attiecināmās izmaksas un (370) punkta f) apakšpunktā un (371) punkta c) apakšpunktā minētās attiecināmās izmaksas attiecībā uz augiem kaitīgajiem organismiem un saistībā ar saimniecības un aprīkojuma tīrīšanu un dezinfekciju. Pienācīgi pamatotos gadījumos atbalstu attiecībā uz citām izmaksām, kas minētas (370) un (371) punktā, drīkst izmaksāt tieši labuma guvējam kā faktisko izmaksu atlīdzinājumu un ar noteikumu, ka piešķirējiestādei tiek uzrādīts radušos izmaksu pierādījums.
- (373) Ja atbalsta mērķis ir atlīdzināt dzīvnieku slimību, augiem kaitīgo organismu vai invazīvu svešzemju sugu nodarītu kaitējumu, kompensācija jāaprēķina, ņemot vērā tikai:
- (a) to dzīvnieku tirgus vērtību, kuri nokauti, izbrāķēti vai miruši, vai tādu ar šiem dzīvniekiem saistītu produktu vai tādu augu tirgus vērtību, kuri iznīcināti:
 - i) dzīvnieku slimības, augiem kaitīgā organisma vai invazīvas svešzemju sugas invāzijas rezultātā,
 - ii) (361) punkta b) apakšpunktā minētās publiskās programmas vai pasākuma satvarā;
 - (b) ienākumu zaudējumus, ko rada karantīnas noteikumu ievērošana un ganāmpulka vai stādījumu atjaunošanas grūtības, un obligātā augmaiņa, kas noteikta kā daļa no (361) punkta b) apakšpunktā minētās publiskās programmas vai pasākuma.
- (374) Minētā summa jāsamazina, no tās atskaitot:
- (a) visas izmaksas, kuras nav radušās tieši dzīvnieku slimības, augiem kaitīgā organisma vai invazīvas svešzemju sugas dēļ un labuma guvējam būtu radušās arī citā gadījumā;
 - (b) visus ieņēmumus, kuri gūti, pārdodot produktus, kas saistīti ar profilakses vai izskaušanas nolūkos pēc dalībvalsts kompetentās iestādes rīkojuma nokautiem vai izbrāķētiem dzīvniekiem un iznīcinātiem augiem.
- (375) Tirgus vērtība, kas minēta (373) punkta a) apakšpunktā, jānosaka, pamatojoties uz dzīvnieku, produktu un augu vērtību tieši pirms radās vai tika apstiprinātas aizdomas par dzīvnieku slimību vai augiem kaitīgā organisma vai invazīvas svešzemju sugas invāziju.
- (376) Atbalsts, kas minēts (373) punktā, nedrīkst pārsniegt izmaksas un kaitējumu, ko nodarījušas dzīvnieku slimības, augiem kaitīgie organismi un tādas invazīvas svešzemju sugas invāzija, kuru sakarā dalībvalsts kompetentā iestāde ir veikusi vienu no šādām darbībām:
- (a) dzīvnieku slimības gadījumā – oficiāli atzinusi uzliesmojumu;
 - (b) augiem kaitīgo organismu vai invazīvu svešzemju sugu gadījumā – oficiāli atzinusi klātbūtni.
- (377) Izņēmuma un pienācīgi pamatotos gadījumos Komisija var akceptēt izmaksas, kas radušās, veicot citus vajadzīgus pasākumus, kuri šajā iedaļā nav minēti.
- Atbalsta intensitāte*
- (378) Atbalsts un visi citi maksājumi, tai skaitā maksājumi, kurus labuma guvējs par tām pašām attiecināmajām izmaksām saņēmis saskaņā ar citiem valsts vai Savienības pasākumiem vai apdrošināšanas polisēm vai no kopfondiem, nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.
- 1.2.1.4. Atbalsts par kritušajiem dzīvniekiem
- (379) Atbalstu par kritušajiem dzīvniekiem Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.
- (380) Šo iedaļu piemēro uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.

- (381) Atbalsts jāpiešķir ar nosacījumu, ka attiecīgajā dalībvalstī pastāv konsekventa monitoringa programma, kas nodrošina visu kritušo dzīvnieku drošu likvidēšanu.

Atbalsta intensitāte

- (382) Turpmāk uzskaitītajām attiecināmajām izmaksām piemēro šādu atbalsta intensitāti:

- (a) atbalsts līdz 100 % no kritušo dzīvnieku aizvākšanas izmaksām un 75 % no šādu kritušo dzīvnieku iznīcināšanas izmaksām; atbalstu attiecībā uz izmaksām par tādas apdrošināšanas prēmijām, kura sedz kritušo dzīvnieku aizvākšanas un iznīcināšanas izmaksas, var piešķirt saskaņā ar 1.2.1.6. iedaļas noteikumiem;
- (b) atbalsts līdz 100 % no kritušo dzīvnieku aizvākšanas un iznīcināšanas izmaksām, ja atbalsts tiek finansēts no maksām vai obligātajām iemaksām, kas paredzētas šādu kritušo dzīvnieku aizvākšanas un iznīcināšanas finansēšanai, ar noteikumu, ka šādas maksas vai iemaksas attiecas tikai uz gaļas nozari un tiek tieši piemērotas šai nozarei;
- (c) atbalsts 100 % apmērā no kritušo dzīvnieku aizvākšanas un iznīcināšanas izmaksām, ja ir noteikts pienākums veikt attiecīgo kritušo dzīvnieku TSE testus, vai gadījumā, kad noticis (366) punktā minētais dzīvnieku slimības uzliesmojums.

- (383) Atbalsts jāpiešķir subsidētu pakalpojumu veidā, izņemot tad, ja lopkopis, kas ir atbalsta labuma guvējs, vienlaikus ir arī pakalpojuma sniedzējs.

- (384) Lai atvieglotu atbalsta pārvaldību, to var izmaksāt ekonomikas dalībniekiem vai struktūrām, kas atbilst visiem šādiem nosacījumiem:

- (a) tie darbojas lejupējā tirgū attiecībā pret uzņēmumiem, kuri darbojas lopkopības nozarē,
- (b) tie sniedz ar kritušo dzīvnieku aizvākšanu un iznīcināšanu saistītus pakalpojumus.

- (385) Attiecībā uz kritušajiem dzīvniekiem un kautuvju atkritumiem Komisija neatļaus atbalstu par kritušajiem dzīvniekiem sniegt ekonomikas dalībniekiem, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu pārstrādi un lauksaimniecības produktu tirdzniecību, un atbalstu, kas domāts kautuvju atkritumu likvidēšanas izmaksu segšanai. Valsts atbalstu investīcijām, kas veiktas saistībā ar kautuvju atkritumu likvidēšanu, pārbaudīs saskaņā ar relevantajiem noteikumiem par investīciju atbalstu.

1.2.1.5. Atbalsts, kura mērķis ir kompensēt aizsargājamo dzīvnieku nodarītu kaitējumu

- (386) Par aizvien lielāku problēmu kļūst kaitējums, ko aprīkojumam, infrastruktūrai, dzīvniekiem un augiem nodara aizsargājami dzīvnieki. Savienības dabas saglabāšanas politikas panākumi daļēji ir atkarīgi no tā, cik rezultatīvi tiek risinātas konfliktsituācijas starp aizsargājamiem dzīvniekiem un lauksaimniekiem. Tāpēc saskaņā ar proporcionalitātes principu atbalstu, kura mērķis ir kompensēt aizsargājamo dzīvnieku nodarītu kaitējumu, Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbildīs šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

- (387) Šo iedaļu piemēro uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.

- (388) Lai mazinātu konkurences izkropļojumu risku un radītu stimulu risku minimalizēt, labuma guvējiem jānodrošina minimālais ieguldījums. Šim ieguldījumam jāizpaužas kā profilaktiskiem pasākumiem (tādiem kā žogi, kur tas iespējams, vai ganu suņi), kas ir samērīgi ar aizsargājamo dzīvnieku nodarītā kaitējuma risku attiecīgajā apgabalā. Pirmajam aizsargājamā dzīvnieka uzbrukumam konkrētā apgabalā šis punkts nebūtu jāpiemēro. Turklāt, ja pamatotu iemeslu dēļ profilaktiskus pasākumus veikt nav iespējams, attiecīgajai dalībvalstij jāpierāda, ka šādus profilaktiskus pasākumus veikt nav iespējams, un tikai tad atbalsts tiks uzskatīts par saderīgu.

- (389) Dalībvalstij jākonstatē tieša cēloņsakarība starp radušos kaitējumu un aizsargājamo dzīvnieku uzvedību.

- (390) Atbalsts jāizmaksā tieši attiecīgajam uzņēmumam vai ražotāju grupai vai organizācijai, kuras biedrs ir minētais uzņēmums. Ja atbalstu izmaksā ražotāju grupai vai organizācijai, atbalsta summa nedrīkst pārsniegt summu, kādu ir tiesības saņemt attiecīgajam uzņēmumam.
- (391) Atbalsta shēma jāizveido trīs gadu laikā pēc kaitējuma cēloniskā notikuma dienas. Atbalsts jāizmaksā četru gadu laikā pēc minētās dienas.
Attiecināmās izmaksas
- (392) Attiecināmās izmaksas ir izmaksas, kas radušās kā kaitējuma cēloniskā notikuma tiešas sekas, ko novērtējusi publiskā iestāde, atbalsta piešķirējietādes atzīts neatkarīgs eksperts vai apdrošināšanas sabiedrība.
- (393) Attiecināmās izmaksas var ietvert:
- (a) kaitējums, kas saistīts ar nonāvētajiem dzīvniekiem vai iznīcinātajiem augiem: attiecināmās izmaksas nosaka, pamatojoties uz aizsargājamo dzīvnieku nonāvēto dzīvnieku vai iznīcināto augu tirgus vērtību;
 - (b) netiešās izmaksas: veterinārās izmaksas, kas rodas par ievainotu dzīvnieku ārstēšanu, un darbaspēka izmaksas, kas saistītas ar pazudušu dzīvnieku meklēšanu; ienākumu zaudējums sakarā ar mazāku produkcijas iznākumu, kas saistīts ar aizsargājamo dzīvnieku uzbrukumiem;
 - (c) mantiskais kaitējums tādiem aktīviem kā lauku saimniecības aprīkojums, tehnika, lauku saimniecības ēkas un krājumi; mantiskais kaitējums jāaprēķina, pamatojoties uz attiecīgā aktīva remonta izmaksām vai saimniecisko vērtību pirms kaitējuma cēloniskā notikuma; tas nedrīkst pārsniegt remonta izmaksas vai patiešās tirgus vērtības samazinājumu, ko izraisījis kaitējuma cēloniskais notikums, proti, starpību starp aktīva vērtību tieši pirms un tūlīt pēc minētā notikuma.
- (394) Atbalsta summa jāsamazina, no tās atskaitot visas izmaksas, kas nav radušās kaitējuma cēloniskā notikuma dēļ un labuma guvējam būtu radušās arī citā gadījumā, un visus ieņēmumus, kas gūti, pārdojot produktus, kuri saistīti ar aizsargājamo dzīvnieku nonāvētajiem dzīvniekiem vai iznīcinātajiem augiem.
- (395) Kaitējums jāaprēķina individuālā labuma guvēja līmenī.
- (396) Ienākumu zaudējums jāaprēķina vai nu lauku saimniecības gada produkcijas līmenī, vai arī ganāmpulka vai kultūrauga līmenī, un to dara šādi:
- (a) rezultātu, kas iegūts, lauksaimniecības produktu daudzumu, kurš saražots gadā, kad noticis kaitējuma cēloniskais notikums, reizinot ar vidējo pārdošanas cenu minētajā gadā, atņemot no
 - (b) rezultāta, kas iegūts, lauksaimniecības produktu gada vidējo daudzumu, kurš saražots trīs gadu periodā pirms kaitējuma cēloniskā notikuma, vai trīs gadu vidējo daudzumu, kas aprēķināts, pamatojoties uz piecu gadu periodu pirms kaitējuma cēloniskā notikuma un izslēdzot augstāko un zemāko rādītāju, reizinot ar vidējo pārdošanas cenu.
- (397) Atbalstu investīcijām, kas saistītas ar pasākumiem, kuru mērķis ir nepieļaut aizsargājamo dzīvnieku nodarītu kaitējumu, var saņemt ar nosacījumiem, kas izklāstīti šīs daļas 1.1.1.1. iedaļā par atbalstu investīcijām lauku saimniecībās.
Atbalsta intensitāte
- (398) Atbalsts nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.
- (399) Kompensācijai par netiešajām izmaksām, kas minētas (393) punkta b) apakšpunktā, jābūt samērīgai ar tiešajām izmaksām, kas minētas (393) punkta a) apakšpunktā, un tā nedrīkst pārsniegt 80 % no kopējām netiešajām attiecināmajām izmaksām.
- (400) Atbalsts un visi citi maksājumi, kas saņemti, lai kompensētu kaitējumu, tai skaitā maksājumi, kas par kaitējumu, par kuru tiek piešķirts atbalsts, saņemti saskaņā ar citiem valsts vai Savienības pasākumiem vai apdrošināšanas polisēm, nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

1.2.1.6. Atbalsts apdrošināšanas prēmiju maksāšanai

- (401) Daudzos gadījumos apdrošināšana ir visnoderīgākais labas riska pārvaldības un krīzes pārvarēšanas līdzeklis. Tāpēc, ņemot vērā bieži vien nelielās lauksaimnieku finansēšanas iespējas, Komisija pozitīvi vērtē valsts atbalstu apdrošināšanas prēmiju maksāšanai, ja apdrošināšana attiecas uz primāro lauksaimniecisko ražošanu.
- (402) Lauksaimniekiem paredzētu atbalstu apdrošināšanas prēmiju maksāšanai Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.
- (403) Šo iedaļu piemēro uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.
- (404) Atbalsts nedrīkst radīt šķēršļus apdrošināšanas pakalpojumu iekšējā tirgus darbībai. Jo īpaši atbalsts nedrīkst aprobežoties tikai ar apdrošināšanu, ko piedāvā viena apdrošināšanas sabiedrība vai sabiedrību grupa, un tam nedrīkst piemērot nosacījumu, ka apdrošināšanas līgums jāslēdz ar attiecīgajā dalībvalstī iedibinātu sabiedrību.
- (405) Pārapirošināšanas shēmas tiks izskatītas katrā gadījumā atsevišķi.
- Attiecināmās izmaksas*
- (406) Attiecināmās izmaksas ir izmaksas par tādas apdrošināšanas prēmijām, kura sedz 1.2.1.1., 1.2.1.2., 1.2.1.3., 1.2.1.4. un 1.2.1.5. iedaļā minēto kaitējumu, ko nodarījušas dabas katastrofas vai ārkārtēji notikumi, dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, dzīvnieku slimības, augiem kaitīgie organismi un invazīvas svešzemju sugas, kritušo dzīvnieku aizvākšanu un iznīcināšanu un kaitējumu, ko nodarījuši aizsargājami dzīvnieki, kā arī citu nelabvēlīgu klimatisko apstākļu vai vides incidentu nodarītu kaitējumu.
- (407) Apdrošināšana drīkst kompensēt tikai (406) punktā minētā kaitējuma atlīdzināšanas izmaksas, un nedrīkst prasīt vai norādīt turpmākās produkcijas veidu vai daudzumu.
- (408) Attiecībā uz atbalstu tādām apdrošināšanas prēmijām, ko maksā par apdrošināšanu pret vides incidentu nodarītiem zaudējumiem, vides incidenta gadījumam ir jābūt attiecīgās dalībvalsts kompetentās iestādes oficiāli atzītam.
- (409) Attiecīgā gadījumā dalībvalstis var iepriekš noteikt kritērijus, uz kuru pamata var uzskatīt, ka minētā oficiālā atzīšana ir piešķirta.
- (410) Lai aprēķinātu labuma guvēja ikgadējo lauksaimniecības produkciju un zaudējumu apmēru, var izmantot (337) un (338) punktā minētos indeksus.
- Atbalsta intensitāte*
- (411) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 70 % no apdrošināšanas prēmijas izmaksām. Attiecībā uz atbalstu kritušo dzīvnieku aizvākšanai un iznīcināšanai atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 100 % no apdrošināšanas prēmijas izmaksām attiecībā uz apdrošināšanas prēmijām par kritušo dzīvnieku aizvākšanu un 75 % no apdrošināšanas prēmijas izmaksām attiecībā uz apdrošināšanas prēmijām par šādu kritušo dzīvnieku iznīcināšanu.
- (412) Dalībvalstis, nosakot atbilstošus maksimālos apjomus, drīkst ierobežot apdrošināšanas prēmijas summu, par kuru ir tiesības saņemt atbalstu.

1.2.1.7. Atbalsts finansiālām iemaksām kopfondos

- (413) Atbalstu finansiālām iemaksām kopfondos, kuru mērķis ir izmaksāt kompensāciju lauksaimniekiem, Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

- (414) Šo iedaļu piemēro uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.
- (415) Attiecīgajam kopfondam:
- (a) jābūt dalībvalsts kompetentās iestādes akreditētam saskaņā ar valsts tiesību aktiem;
 - (b) tam ir pārredzama politika attiecībā uz iemaksām tajā un izmaksām no tā;
 - (c) tam ir skaidri noteikumi, kuri nosaka atbildību par jebkuru radušos parādu.
- (416) Dalībvalstīm jānosaka noteikumi par kopfondu izveidošanu un pārvaldību, jo īpaši par kompensācijas maksājumu piešķiršanu, kā arī par minēto noteikumu ievērošanas pārvaldību un uzraudzību. Dalībvalstīm jānodrošina, ka fonda noteikumos ir paredzēti sodi, kas piemērojami labuma guvēja nolaidības gadījumā.

Attiecināmās izmaksas

- (417) Attiecināmās izmaksas ir izmaksas par finansiālām iemaksām kopfondos, kuru mērķis ir lauksaimniekiem kompensēt 1.2.1.1., 1.2.1.2., 1.2.1.3., 1.2.1.4. un 1.2.1.5. iedaļā minēto kaitējumu, ko nodarījušas dabas katastrofas vai ārkārtēji notikumi, dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, dzīvnieku slimības, augiem kaitīgie organismi un invazīvas svešzemju sugas, kritušo dzīvnieku aizvākšanu un iznīcināšanu un kaitējumu, ko nodarījuši aizsargājamo dzīvnieki, kā arī citu nelabvēlīgu klimatisko apstākļu vai vides incidentu nodarītu kaitējumu. Finansiālās izmaksas var attiekties tikai uz summām, kuras kopfonds kā finansiālu kompensāciju izmaksājis uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.
- (418) Attiecībā uz atbalstu finansiālām iemaksām kopfondos, kuru mērķis ir izmaksāt kompensāciju par vides incidentu nodarītu kaitējumu, vides incidenta gadījumam ir jābūt attiecīgās dalībvalsts kompetentās iestādes oficiāli atzītam.
- (419) Attiecīgā gadījumā dalībvalstis var iepriekš noteikt kritērijus, uz kuru pamata var uzskatīt, ka minētā oficiālā atzīšana ir piešķirta.
- (420) Lai aprēķinātu labuma guvēja ikgadējo lauksaimniecības produkciju un zaudējumu apmēru, var izmantot (337) un (338) punktā minētos indeksus.

Atbalsta intensitāte

- (421) Atbalsts nedrīkst pārsniegt 70 % no attiecināmajām izmaksām.

1.3. Cita veida atbalsts lauksaimniecības nozarē

1.3.1. Atbalsts ražošanas jaudas slēgšanai

- (422) Šo iedaļu piemēro visai lauksaimniecības nozarei, kas definēta (33) punkta 9. apakšpunktā.

1.3.1.1. Jaudas slēgšana dzīvnieku, augu vai cilvēka veselības, sanitāru, ētisku, vidisku vai klimatisku apsvērumu dēļ

- (423) Atbalstu jaudas slēgšanai Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.
- (424) Jauda tiek slēgta dzīvnieku, augu vai cilvēka veselības, sanitāru, ētisku vai vidisku apsvērumu dēļ, piemēram, ganāmpulka blīvuma samazināšanas nolūkā.

- (425) Labuma guvējam ir jāsniedz minimālais ieguldījums, kas izpaužas kā galīgs un neatsaucams lēmums demontēt vai neatgriezeniski slēgt attiecīgo ražošanas jaudu. Šis lēmums nozīmē, ka attiecīgais uzņēmums ražošanas jaudu slēdz pilnībā vai, ja tas ir pienācīgi pamatots, daļēji. No labuma guvēja jāsaņem juridiski saistošs apliecinājums, ka attiecīgās ražošanas jaudas slēgšana ir galīga un neatgriezeniska un ka labuma guvējs tādu pašu darbību nesāks citur. Minētajām saistībām jābūt saistošām arī jebkuram turpmākam attiecīgās zemes vai objekta pircējam.
- (426) Tiesības uz atbalstu ir tikai uzņēmumiem, kas ir faktiski ražojuši, un tikai par tām ražošanas jaudām, kas ir faktiski nepārtraukti izmantotas pēdējos piecus gadus pirms jaudas slēgšanas. Ja ražošanas jauda jau ir galīgi slēgta vai tās slēgšana šķiet nenovēršama, bet (pietiekams) minimālais labuma guvēja ieguldījums nav sniegts, atbalstu piešķirt nedrīkst.
- (427) Komisija patur tiesības atbalsta atļaujai piesaistīt papildu nosacījumus.
- (428) Tiesības uz atbalstu ir tikai uzņēmumiem, kas izpilda Savienības standartus. Uzņēmumi, kas Savienības standartus neizpilda un kam ražošana būtu jāpārtrauc tik un tā, no atbalsta saņemšanas ir izslēgti.
- (429) Lai nepieļautu eroziju un citu negatīvu ietekmi uz vidi, atklāta lauksaimniecības zeme, kurā tiek pārtraukta ražošana, principā divu gadu laikā ir jāapmežo vai jāpārveido par dabas teritoriju tā, lai nodrošinātu, ka šāda negatīva ietekme uz vidi netiek pieļauta. Lai nepieļautu negatīvas klimatiskas sekas, lauksaimniecības zemi, kas pārveidota par mitrāju vai kūdrāju, nedrīkstētu apmežot neatbilstošā veidā. Alternatīva iespēja ir atklātu lauksaimniecības zemi sākt atkalizmantot, kad pagājuši 20 gadi pēc jaudas faktiskās slēgšanas. Līdz tam laikam šāda lauksaimniecības zeme jāuztur labā lauksaimnieciskajā un vidiskajā stāvoklī saskaņā ar LLVS standartiem, kas noteikti Regulas (ES) 2021/2115 III sadaļas I nodaļas 2. iedaļā, un relevantajiem īstenošanas noteikumiem. Iekārtas, kas ietilpst Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2010/75/ES ⁽⁶⁷⁾ darbības jomā, jāslēdz saskaņā ar minētās direktīvas 11. un 22. pantu.
- (430) Piekļuve atbalstam, ko piešķir saskaņā ar atbalsta shēmu, jānodrošina visiem atbalsttiesīgajiem uzņēmumiem.
- Attiecināmās izmaksas*
- (431) Atbalsts kompensē aktīvu vērtības zudumu, ko aprēķina pēc aktīvu pašreizējās pārdošanas vērtības.
- (432) Ja jaudu slēdz vidisku vai klimatisku apsvērumu dēļ, papildus kompensācijai par aktīvu vērtības zudumu drīkst piešķirt stimulējošu maksājumu, kas nedrīkst pārsniegt 20 % no aktīvu vērtības.
- (433) Kompensāciju drīkst piešķirt arī par ražošanas jaudas likvidēšanas izmaksām.
- (434) Atbalstu drīkst izmaksāt arī tādēļ, lai kompensētu obligātās sociālās izmaksas, kas izriet no slēgšanas lēmuma īstenošanas.
- (435) Atbalsts pirmreizējai apmežošanai un zemes pārveidošanai par dabas teritorijām jāpiešķir saskaņā ar šīs daļas 2.1.1. un 2.1.2. iedaļas noteikumiem un saskaņā ar 1.1.1.1. iedaļas noteikumiem par neienesīgām investīcijām.

Atbalsta intensitāte

⁽⁶⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/75/ES (2010. gada 24. novembris) par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (OV L 334, 17.12.2010., 17. lpp.).

(436) Atbalsta maksimālā intensitāte ir šāda:

- (a) līdz 100 % attiecībā uz kompensāciju par aktīvu vērtības zudumu, ražošanas jaudas likvidēšanas izmaksu kompensāciju un obligātajām sociālajām izmaksām, kas izriet no slēgšanas lēmuma īstenošanas;
- (b) līdz 120 % attiecībā uz kompensāciju par aktīvu vērtības zudumu, ja jaudu slēdz vidisku apsvērumu dēļ.

1.3.1.2. Jaudas slēgšana citu iemeslu dēļ

(437) Atbalstu jaudas slēgšanai citu, (424) punktā neminētu iemeslu dēļ Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbildīs šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

(438) Slēgšanai jābūt saistītai ar nozares pārstrukturēšanu, dažādošanu vai priekšlaicīgu pensionēšanos.

(439) Jābūt izpildītiem (425)–(429) punktā izklāstītajiem nosacījumiem.

(440) Kā noteikts (62) punktā, nedrīkst piešķirt atbalstu, kas varētu traucēt lauksaimniecības tirgu kopīgās organizācijas mehānismu darbību. Atbalsta shēmas, kas attiecas uz nozarēm, kurām noteikti produkcijas limiti vai kvotas, izvērtē katrā gadījumā atsevišķi.

(441) Atbalstam jābūt daļai no programmas, kurai ir noteikti mērķi un konkrēti termiņi un kura ir vērsta uz nozares pārstrukturēšanu, dažādošanu vai priekšlaicīgu pensionēšanos.

(442) Lai nodrošinātu ātru ietekmi uz tirgu, tādu atbalsta shēmu ilgums, kuru mērķis ir jaudas slēgšana, būtu jāierobežo, atvēlot laiku līdz sešiem mēnešiem dalības pieteikumu pieņemšanai un vēl divpadsmit mēnešus faktiskajai slēgšanai. Komisija neakceptēs atbalsta shēmas, kuru ilgums pārsniedz trīs gadus, jo pieredze liecina, ka šādas shēmas var aizkavēt vajadzīgās izmaiņas.

(443) Piekluve atbalsta shēmai ar vienādiem nosacījumiem jādod visiem attiecīgās nozares ekonomikas dalībniekiem. Lai panāktu maksimālo ietekmi, attiecībā uz uzaicinājumiem izteikt ieinteresētību dalībvalstij jāizmanto pārredzama un atklāta sistēma, kurā publiski aicināti piedalīties visi potenciāli ieinteresētie uzņēmumi; tajā pašā laikā atbalsta shēmas organizēšana jāpārvalda tā, lai netiktu prasītas vai veicinātas konkurenci ierobežojošas vienošanās vai saskaņotas darbības starp attiecīgajiem uzņēmumiem.

Attiecināmās izmaksas un atbalsta intensitāte

(444) Piemēro 1.2.2.1. iedaļā izklāstītos noteikumus par attiecināmajām izmaksām un atbalsta intensitāti, izņemot (432) punktā minētās izmaksas.

1.3.2. *Atbalsts lauksaimniecības darbību pārvietošanai*

(445) Atbalstu lauksaimniecības darbību pārvietošanai Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbildīs šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

(446) Šo iedaļu piemēro uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.

- (447) Lauksaimniecības darbību pārvietošanai jānotiek sabiedrības interesēs, piemēram, vidisku vai sanitāru apsvērumu dēļ vai dzīvnieku, augu vai cilvēka veselības labad. Sabiedrības interesēm, uz kurām atsaucas, lai pamatotu atbalsta piešķiršanu saskaņā ar šo iedaļu, jābūt norādītām attiecīgās dalībvalsts relevantajos noteikumos. Labuma guvējam ir jāsniedz minimālais ieguldījums, kas izpaužas kā saistības pamesto vietu sakārtot apmierinošā vidiskajā stāvoklī, tātad arī demontēt un likvidēt pamestajā vietā esošos objektus.
- (448) Šajā iedaļā paredzētajam atbalstam, kas aptver (449) punkta b) un c) apakšpunktā minētās investīcijas, jāatbilst šo pamatnostādņu (143) punktā paredzētajiem vispārīgajiem nosacījumiem par investīciju atbalstu.
- Atbalsta intensitāte*
- (449) Piemēro šādu atbalsta intensitāti:
- (a) ja lauksaimniecības darbību pārvietošana sastāv no demontāžas, pārvešanas un atkaluzcelšanas darbībām vai no citu esošu objektu pārņemšanas un no pamestās vietas sakārtošanas apmierinošā vidiskajā stāvoklī, atbalsta intensitāte drīkst sasniegt līdz 100 % no faktiskajām izmaksām;
 - (b) ja pārvietošanas rezultātā tiek modernizēti objekti vai palielināta ražošanas jauda, izmaksām, kas saistītas ar objektu modernizāciju vai ražošanas jaudas palielinājumu, piemēro (159), (160), (161) un (162) minēto investīciju atbalsta intensitāti. Šā apakšpunkta piemērošanas vajadzībām esošas ēkas vai objekta vienkāršu aizstāšanu ar jaunu, mūsdienīgu ēku vai objektu nav uzskatāma par saistītu ar modernizāciju, ja saistītais ražošanas process vai tehnoloģija būtiski nemainās;
 - (c) ja pārvietošana attiecas uz darbībām, ko lauku apdzīvoto vietu tuvumā veic, lai uzlabotu dzīves kvalitāti lauku apdzīvotajā vietā vai tās vidisko sniegumu, un attiecas uz maza mēroga infrastruktūru, atbalsta intensitāte var sasniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

1.3.3. *Atbalsts lopkopības nozarei*

- (450) Komisijas nostāja pret atbalstu, kas veicina lauksaimniecības dzīvnieku ģenētiskās kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu Savienībā, ir labvēlīga. Tāpēc atbalstu lopkopības nozarei Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbildīs šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.
- (451) Šo iedaļu piemēro MVU, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu. Valsts atbalstu tādu izmaksu segšanai, uz ko attiecas šī iedaļa, Komisija neatļaus piešķirt lieliem uzņēmumiem.
- (452) Atbalsts jāpiešķir subsidētu pakalpojumu veidā, un tas nedrīkstētu ietvert tiešus maksājumus labuma guvējiem.
- Attiecināmās izmaksas*
- (453) Atbalsts sedz izmaksas par ciltsgrāmatu iekārtošanu un uzturēšanu, kā arī testiem, ko trešās personas vai to vārdā veic, lai noteiktu lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko kvalitāti vai produktivitāti, izņemot kontroles, ko veic ganāmpulka īpašnieks, un piena kvalitātes regulāras kontroles.
- (454) Attiecināmās izmaksas ir:
- (a) šādas administratīvās izmaksas par (453) punktā minēto ciltsgrāmatu iekārtošanu un uzturēšanu:
 - i) izmaksas par dzīvnieku datu, piemēram, dzīvnieka izcelsmes, dzimšanas datuma, apsēklošanas datuma, nāves datuma un cēloņu, vākšanu un administrēšanu, ekspertu vērtējumu, ciltsgrāmatu iekārtošanai un uzturēšanai vajadzīgo datu izvērtēšanu, atjaunināšanu un apstrādi,

- ii) izmaksas par administratīvajiem darbiem, kas saistīti ar relevanto dzīvnieku datu reģistrēšanu ciltsgrāmatās,
 - iii) izmaksas par ciltsgrāmatās reģistrēto datu pārvaldībai vajadzīgās programmatūras atjaunināšanu,
 - iv) izmaksas, kas rodas par informācijas par ciltsgrāmatām un ciltsgrāmatu datu publiskošanu tiešsaistē,
 - v) citas saistītas administratīvās izmaksas;
- (b) šādas izmaksas par (453) punktā minētajiem testiem, ko veic lauksaimniecības dzīvnieku ģenētiskās kvalitātes vai produktivitātes noteikšanai:
- i) testu vai kontroļu izmaksas,
 - ii) izmaksas, kas saistītas ar šādos testos vai kontrolēs iegūto datu vākšanu un izvērtēšanu ar mērķi uzlabot dzīvnieku veselību un vides aizsardzību,
 - iii) izmaksas, kas saistītas ar šādos testos vai kontrolēs iegūto datu vākšanu un izvērtēšanu ar mērķi novērtēt dzīvnieku ģenētisko kvalitāti, lai ieviestu uzlabotus audzēšanas paņēmienus un saglabātu ģenētisko daudzveidību,
 - iv) administratīvās izmaksas, kas saistītas ar i)–iii) apakšpunktā nosauktajām izmaksām.

Atbalsta intensitāte

- (455) Atbalsts var segt līdz 100 % no (454) punkta a) apakšpunktā minēto ciltsgrāmatu iekārtošanas un uzturēšanas administratīvo izmaksu finansējuma.
- (456) Atbalsts var segt līdz 70 % no (454) punkta b) apakšpunktā minētajām izmaksām par testiem, ko trešās personas vai to vārdā veic, lai noteiktu ganāmpulka ģenētisko kvalitāti vai produktivitāti.

1.3.4. Atbalsts lauksaimniecības produktu noieta veicināšanas pasākumiem

- (457) Atbalstu lauksaimniecības produktu un Regulas (ES) Nr. 1144/2014 I pielikumā uzskaitīto, uz lauksaimniecības produktu bāzes ražoto pārtikas produktu noieta veicināšanai Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.
- (458) Šo iedaļu piemēro visai lauksaimniecības nozarei, kas definēta (33) punkta 9. apakšpunktā. Atbalstu konkursu, gadatirgu vai izstāžu organizēšanai, kas minēta (468) punkta a) apakšpunktā, piešķir tikai MVU.
- (459) Noieta veicināšanas pasākuma mērķim jābūt vai nu informēt sabiedrību par lauksaimniecības produktu īpašībām, piemēram, organizējot konkursus, piedaloties gadatirgos un sabiedrisko attiecību pasākumos, populārzinātniski izklāstot zinātnes atziņas vai publicējot faktu materiālu, vai ar noieta veicināšanas kampaņām mudināt ekonomikas dalībniekus vai patērētājus iegādāties attiecīgo lauksaimniecības produktu. Noieta veicināšanas pasākumi var tikt īstenoti iekšējā tirgū un trešās valstīs.
- (460) Noieta veicināšanas pasākumi var:
- (a) būt vērsti uz produktiem, ko aptver (274) punktā minētās kvalitātes shēmas, vai
 - b) būt vispārīgi un tādi, kas dod labumu visiem attiecīgā veida produktu ražotājiem.

- (461) Noieta veicināšanas pasākumiem jāatbilst Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) Nr. 1169/2011 ⁽⁶⁸⁾ un attiecīgā gadījumā īpašiem marķēšanas noteikumiem.
- (462) Kad dalībvalstis paziņo noieta veicināšanas pasākumam domātu individuālu atbalstu vai atbalsta shēmu, tām jāiesūta Komisijai reprezentatīvi reklāmas materiālu paraugi. Ja paziņojuma iesniegšanas brīdī dalībvalstīm minētie materiāli nav pieejami, tām būtu jāapņemas tos iesniegt vēlāk, bet katrā ziņā pirms noieta veicināšanas pasākuma sākšanas.
- (463) Noieta veicināšanas pasākumi, kas pārsniedz (35) punkta b) apakšpunktā minēto paziņošanas robežvērtību, jāpaziņo atsevišķi.
- (464) Noieta veicināšanas pasākumus drīkst veikt ražotāju grupas vai citas organizācijas neatkarīgi no to lieluma. Ja noieta veicināšanas pasākumu veic ražotāju grupas vai citas organizācijas, piedalīšanās nedrīkst būt atkarīga no dalības minētajās grupās vai organizācijās, un jebkurš ieguldījums grupas vai organizācijas administratīvo maksu segšanā nedrīkst pārsniegt noieta veicināšanas pasākuma nodrošināšanas izmaksas.
- (465) Atbalsts jāpiešķir vienā no šiem veidiem:
- (a) subsidētu pakalpojumu veidā;
 - (b) kā kompensācija par faktiskajām izmaksām, kas radušās labuma guvējam;
 - (c) attiecībā uz atbalstu par simboliskām balvām – arī skaidrā naudā.
- (466) Atkāpjoties no (465) punkta, atbalsts noieta veicināšanas kampaņām jāpiešķir tikai subsidētu pakalpojumu veidā.
- (467) Atbalstu par simboliskām balvām, kas minētas (468) punkta a) apakšpunkta v) punktā, noieta veicināšanas pasākumu nodrošinātajam drīkst izmaksāt tikai tad, ja balva patiešām ir piešķirta un tiek uzrādīts pierādījums par tās piešķiršanu.
- Attiecināmās izmaksas*
- (468) Izmaksas, par kurām var saņemt atbalstu lauksaimniecības produktu noieta veicināšanai, ir šādas:
- (a) attiecībā uz konkursu, gadatirgu un izstāžu organizēšanu un dalību šādos pasākumos – ar nosacījumu, ka, pamatojoties uz objektīvi definētiem nosacījumiem, atbalstam var piekļūt visi, kam attiecīgajā apgabalā ir tiesības uz to pretendēt:
 - i) dalības maksas,
 - ii) ceļa izdevumi un to produktu transportēšanas izmaksas, kas pieteikti dalībai konkursos, gadatirgos un izstādēs,
 - iii) izmaksas par publikācijām un tīmekļa vietnēm, kurās pasākums izziņots,
 - iv) telpu un stendu īre un to uzstādīšanas un demontāžas izmaksas,
 - v) simboliskas balvas, kuru vērtība nepārsniedz 3 000 EUR par balvu vienam konkursa uzvarētājam;
 - (b) izmaksas par publikācijām drukātos un elektroniskos medijos, tīmekļa vietnēm un elektroniskos medijos, radio vai televīzijā redzamiem sižetiem, kuru mērķis ir sniegt faktisku informāciju par ražotājiem, kas nāk no konkrēta reģiona vai ražo konkrētu produktu, ja informācija ir neitrāla un visiem attiecīgajiem ražotājiem ir vienādas iespējas tikt atspoguļotiem publikācijā;

⁽⁶⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1169/2011 (2011. gada 25. oktobris) par pārtikas produktu informācijas sniegšanu patērētājiem un par grozījumiem Eiropas Parlamenta un Padomes Regulās (EK) Nr. 1924/2006 un (EK) Nr. 1925/2006, un par Komisijas Direktīvas 87/250/EEK, Padomes Direktīvas 90/496/EEK, Komisijas Direktīvas 1999/10/EK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/13/EK, Komisijas Direktīvu 2002/67/EK un 2008/5/EK un Komisijas Regulas (EK) Nr. 608/2004 atcelšanu (OV L 304, 22.11.2011., 18. lpp.).

- (c) izmaksas par zinātniskas informācijas vai faktuālas informācijas izplatīšanu attiecībā uz:
- i) šo pamatnostādņu (274) punktā minētajām kvalitātes shēmām, kuras ir atvērtas citu dalībvalstu un trešo valstu lauksaimniecības produktiem,
 - ii) ģenēriskiem lauksaimniecības produktiem, to uzturvērtības priekšrocībām un ierosinājumiem to lietošanai;
- (d) izmaksas par medijos vai mazumtirdzniecības vietās organizētām noieta veicināšanas kampaņām, kas vērstas uz patērētājiem, un izmaksas par visiem reklāmas materiāliem, kurus izplata tieši patērētājiem.

Atsauce uz konkrētu uzņēmumu, zīmolvārdu vai izcelsmi

(469) Noieta veicināšanas pasākumos, kas minēti (468) punkta c) apakšpunktā, un noieta veicināšanas kampaņās, kas minētas (468) punkta d) apakšpunktā, jo īpaši vispārīga rakstura noieta veicināšanas pasākumos, kas dod labumu visiem attiecīgā veida produktu ražotājiem, kā minēts (468) punkta b) apakšpunktā, nedrīkst minēt nevienu konkrētu uzņēmumu, zīmolvārdu vai izcelsmi. Noieta veicināšanas kampaņas, kas minētas (468) punkta d) apakšpunktā, nedrīkst būt veltītas viena vai vairāku konkrētu uzņēmumu produktiem. Valsts atbalstu noieta veicināšanas pasākumiem, kas apdraud no citām dalībvalstīm nākušu produktu tirdzniecību vai tos nomelno, Komisija par saderīgu neatzīs.

(470) Tomēr (469) punkta pirmajā teikumā noteikto ierobežojumu attiecībā uz atsauci uz izcelsmi nepiemēro:

- (a) šo pamatnostādņu (468) punkta c) apakšpunktā minētajiem noieta veicināšanas pasākumiem un d) apakšpunktā minētajām noieta veicināšanas kampaņām, kas saistītas tieši ar produktiem, uz kuriem attiecas (274) punktā minētās kvalitātes shēmas, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:
- (i) ja noieta veicināšanas pasākums vai noieta veicināšanas kampaņa ir tieši saistīta ar Savienībā atzītiem nosaukumiem, kas minēti Regulas (ES) Nr. 1151/2012 II sadaļā, tajā drīkst norādīt produktu izcelsmi, ja norāde atbilst tieši tai, kas reģistrēta Savienībā,
 - (ii) ja noieta veicināšanas pasākums vai noieta veicināšanas kampaņa attiecas uz produktiem, ko aptver kvalitātes shēmas, kas nav Regulas (ES) Nr. 1151/2012 II sadaļā minētās shēmas, kuras attiecas uz Savienībā atzītiem nosaukumiem, produktu izcelsmi drīkst minēt ar nosacījumu, ka tai vēstījumā ir pakārtota nozīme. Lai noteiktu, vai atsaucēi uz izcelsmi ir pakārtota nozīme, Komisija ņems vērā kopējo teksta apjomu, simbola, arī attēlu, lielumu un vispārējo noformējumu, kas saistīts ar izcelsmi, salīdzinājumā ar tekstu vai simbolu, kas norāda uz galveno pārdošanas saukli, proti, to reklāmas daļu, kas nav vērsta tieši uz produkta izcelsmi. Atsauce uz izcelsmi nedrīkst būt diskriminējoša, tās mērķis nedrīkst būt veicināt attiecīgā lauksaimniecības produkta patēriņu tikai tā izcelsmes dēļ, tajā jāievēro Savienības tiesību aktu vispārīgie principi, un tā nedrīkst ierobežot lauksaimniecības produktu brīvu apriti, pārkāpjot Līguma 34. pantu;
- (b) vietējos tirgos veiktiem vai ar vietējos tirgos pārdotiem produktiem saistītiem noieta veicināšanas pasākumiem un noieta veicināšanas kampaņām, kuru mērķis ir saglabāt lauksaimnieku kopienu, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:
- i) produktu izcelsmes norādei galvenajā vēstījumā ir pakārtota nozīme,
 - ii) noieta veicināšanas pasākums vai noieta veicināšanas kampaņa ir samērīga ar izvīrzi to mērķi; šajā sakarā Komisija ņem vērā to, vai pasākums palīdz sasniegt Līguma 39. pantā paredzētos KLP mērķus, un ar produkta ražošanas metodi un sezonālītāti saistītus kritērijus, lai tādā veidā nodrošinātu, ka izmantoto ražošanas metožu negatīvā ietekme ⁽⁶⁹⁾ nelikvidē īsu produkta piegādes ķēžu sagādātās priekšrocības.

Atbalsta intensitāte

⁽⁶⁹⁾ Piemēram, emisijas no siltumnīcu apsildes.

- (471) Atbalsta intensitāte saistībā ar (468) punkta a), b) un c) apakšpunktā minētajām attiecināmajām izmaksām nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.
- (472) Attiecībā uz noieta veicināšanas kampaņām, kas vērstas tieši uz kvalitātes shēmu aptvertiem produktiem un minētas (468) punkta d) apakšpunktā sasaistē ar (460) punkta a) apakšpunktu, atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 50 % no kampaņas attiecināmajām izmaksām vai 80 %, ja noieta veicināšana notiek trešās valstīs. Ja nozare sedz vismaz 50 % no izmaksām neatkarīgi no ieguldījuma veida, piemēram, īpašiem nodokļiem, atbalsta intensitāte var sasniegt 100 %.
- (473) Attiecībā uz vispārīga rakstura noieta veicināšanas kampaņām, kas minētas (468) punkta d) apakšpunktā sasaistē ar (460) punkta b) apakšpunktu, atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

1.3.5. *Atbalsts tālākajiem reģioniem un Egejas jūras nelielajām salām*

- (474) Atbalstu tālākajiem reģioniem un Egejas jūras nelielajām salām Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.
- (475) Šo iedaļu piemēro visai lauksaimniecības nozarei, kas definēta (33) punkta 9. apakšpunktā.
- (476) Kas attiecas uz tālākajiem reģioniem, ievērojot Regulas (ES) Nr. 228/2013 23. panta 4. punktu, Līguma 107., 108. un 109. pantu nepiemēro šādam atbalstam, ko dalībvalstis piešķirušas saskaņā ar minēto regulu:
- (a) vietējās lauksaimnieciskās ražošanas atbalsta pasākumi saskaņā ar minētās regulas IV nodaļu;
 - (b) atbalsts, ko Francija piešķir cukura nozarei saskaņā ar minētās regulas 23. panta 3. punktu;
 - (c) atbalsts augu veselības programmām saskaņā ar minētās regulas 24. pantu;
 - (d) atbalsts, ko Spānija piešķir tabakas ražošanai Kanāriju salās saskaņā ar minētās regulas 28. pantu.
- (477) Izņemot minētos gadījumus, valsts atbalsta noteikumus pasākumiem, kas attiecas uz tālākajiem reģioniem, piemēro, neskarot Regulas (ES) Nr. 228/2013 23. panta 1. punktu.
- (478) Kas attiecas uz Egejas jūras nelielajām salām, ievērojot Regulas (ES) Nr. 229/2013 17. panta 3. punktu, Līguma 107., 108. un 109. pantu nepiemēro maksājumiem, kurus Grieķija saskaņā ar minēto regulu veic, piemērojot minētās regulas III un IV nodaļu.
- (479) Izņemot minētos gadījumus, pasākumiem attiecībā uz Egejas jūras nelielajām salām valsts atbalsta noteikumus piemēro, neskarot Regulas (ES) Nr. 229/2013 17. panta 1. punktu.

Attiecināmās izmaksas

- (480) Par tālākajos reģionos un Egejas jūras nelielajās salās ražotu lauksaimniecības produktu papildu transporta izmaksām var saņemt kompensāciju ar šādiem nosacījumiem:
- (a) labuma guvēji ražošanas darbību veic tālākajos reģionos vai Egejas jūras nelielajās salās;
 - (b) atbalstu ir iespējams objektīvi kvantitatīvi noteikt iepriekš, pamatojoties uz fiksētu summu, summu par tonnu uz kilometru vai citu attiecīgu vienību;
 - (c) papildu transporta izmaksas tiek aprēķinātas, pamatojoties uz produktu pārvadāšanu attiecīgās dalībvalsts robežās, izmantojot transportlīdzekli, kas labuma guvējam rada viszemākās izmaksas, ņemot vērā ārējās izmaksas vides jomā;

(d) tālāko reģionu gadījumā attiecināmās papildu transporta izmaksas var ietvert izmaksas, kas saistītas ar lauksaimniecības produktu transportēšanu no to ražošanas vietas uz tālākās pārstrādes vietām tālākajos apgabalos.

(481) Kad Komisija izskatīs uz tālāko reģionu un Egejas jūras nelielo salu vajadzību apmierināšanu vērstus plānus piešķirt valsts atbalstu par citām izmaksām, kas nav papildu transporta izmaksas, tā katru gadījumu izvērtēs atsevišķi saskaņā ar šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļā izklāstītajiem nosacījumiem un īpašām tiesību normām, kas piemērojamas minētajiem reģioniem, un attiecīgā gadījumā ņemot vērā attiecīgo pasākumu saderību ar attiecīgo reģionu KLP stratēģiskajiem plāniem un to ietekmi uz konkurenci gan attiecīgajos reģionos, gan citās Savienības daļās.

1.3.6. *Atbalsts lauksaimniecības zemes konsolidācijai*

(482) Atbalstu lauksaimniecības zemes konsolidācijai Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

Attiecināmās izmaksas

(483) Attiecināmās izmaksas ir zemes konsolidācijas juridiskās, administratīvās un uzmērīšanas izmaksas.

Atbalsta intensitāte

(484) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 100 % no faktiskajām izmaksām.

1.3.7. *Atbalsts pētniecībai un izstrādei lauksaimniecības nozarē*

(485) Atbalstu pētniecībai un izstrādei lauksaimniecības nozarē Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

(486) Atbalstu pētniecībai un izstrādei lauksaimniecības nozarē, kas šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem neatbilst, novērtēs saskaņā ar Nostādņēm par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai.

(487) Šo iedaļu piemēro visai lauksaimniecības nozarei, kas definēta (33) punkta 9. apakšpunktā.

(488) Atbalstāmajam projektam jābūt visu to uzņēmumu interesēs, kuri darbojas konkrētajā lauksaimniecības nozarē vai apakšnozarē.

(489) Pirms atbalstāmā projekta sākšanas datuma internetā jāpublicē šāda informācija:

(a) atbalstāmā projekta sākšanas datums;

(b) atbalstāmā projekta mērķi;

(c) atbalstāmā projekta gaidāmo rezultātu aptuvenais publicēšanas datums;

(d) atbalstāmā projekta gaidāmo rezultātu publicēšanas vieta internetā;

(e) norāde par to, ka visiem uzņēmumiem, kuri darbojas konkrētajā lauksaimniecības nozarē vai apakšnozarē, rezultāti ir pieejami bez maksas.

(490) Atbalstāmā projekta rezultātiem jābūt pieejamiem internetā no atbalstāmā projekta beigu datuma vai dienas, kad jebkāda informācija par minētajiem rezultātiem ir sniegta kādas konkrētas organizācijas biedriem, atkarībā no tā, kurš datums ir pirmais. Rezultātiem jābūt pieejamiem internetā vismaz piecus gadus, skaitot no atbalstāmā projekta beigu datuma.

- (491) Atbalsts jāpiešķir tieši pētniecības un zināšanu izplatīšanas organizācijai. Pasākums nedrīkst ietvert tādu atbalstu, kas uzņēmumiem, kuri darbojas lauksaimniecības nozarē, tiek sniegts, pamatojoties uz lauksaimniecības produktu cenu.

Attiecināmās izmaksas

- (492) Attiecināmās izmaksas ir šādas:

- (a) personāla izmaksas, kas saistītas ar pētniekiem, tehniskajiem un citiem palīgdarbiniekiem, ciktāl viņi nodarbināti attiecīgajā projektā;
- (b) instrumentu un aprīkojuma izmaksas tādā apmērā un periodā, kādā tos izmanto projektā. Ja šo instrumentu un aprīkojuma lietošanas laiks projektā neaptver visu amortizācijas periodu, par attiecināmajām izmaksām uzskata tikai tās amortizācijas izmaksas, kas atbilst projekta ilgumam un ir aprēķinātas saskaņā ar vispārpieņemtiem grāmatvedības principiem;
- (c) ēku un zemes izmaksas tādā apmērā un periodā, kādā tos izmanto projektā; attiecībā uz ēkām par attiecināmajām izmaksām uzskata tikai tās amortizācijas izmaksas, kas atbilst projekta ilgumam un ir aprēķinātas saskaņā ar vispārpieņemtiem grāmatvedības principiem; attiecībā uz zemi par attiecināmajām izmaksām uzskata komerciālās nodošanas izmaksas vai faktiski radušās kapitāla izmaksas;
- (d) izmaksas par līgumpētījumiem, zināšanām un patentiem, kas iegādāti vai kuru licences saņemtas no ārējiem avotiem godīgas konkurences apstākļos, un izmaksas par konsultantu pakalpojumiem un līdzvērtīgiem pakalpojumiem, kas izmantoti vienīgi projekta vajadzībām;
- (e) citas pieskaitāmās izmaksas un darbības izmaksas, ieskaitot materiālu, piederumu un līdzīgu preču izmaksas, kas tieši radušās projekta rezultātā.

Atbalsta intensitāte

- (493) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

2. NODAĻA

Atbalsts mežsaimniecības nozarei

- (494) Mežsaimniecības nozare Līguma 42. panta un I pielikuma darbības jomā neietilpst. Atbalstam, ko dalībvalstis piešķir mežsaimniecības nozarei, piemēro Līguma 107., 108. un 109. pantu. Neraugoties uz to, ka uz neapstrādāta, sasmalcināta, granulēta vai malta dabiskā korķa un korķa atkritumu (KN pozīcija 4501) un ēdamo kastaņu (*Castanea* spp., KN kods 0802 41 00) ražošanu attiecas Līguma I pielikums, atbalsts ar šiem kokiem saistītiem mežsaimniecības pasākumiem var ietilpt šīs nodaļas darbības jomā.

- (495) No Regulas (ES) 2021/2115 5. panta b) punkta un 6. panta 1. punkta d)–f) un h) apakšpunkta izriet, ka atbalsts ilgtspējīgai un klimatam labvēlīgai zemes izmantošanai var aptvert arī meža platības paplašināšanu un ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu. Šīs nodaļas mērķis ir nodrošināt saskaņību starp Regulu (ES) 2021/2115 un tās deleģētajiem un īstenošanas aktiem, no vienas puses, un vispārīgajiem valsts atbalsta principiem, kas attiecas uz atbalstu mežsaimniecības nozarei, no otras puses. Minētie principi ietekmē šajā nodaļā paredzētās attiecināmās izmaksas un atbalsta intensitāti.

- (496) Šīs nodaļas noteikumi neskar iespēju valsts atbalstu mežsaimniecības nozarei piešķirt saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, kas ir vai nu kopīgi visām nozarēm, vai tirdzniecībai un rūpniecībai, kā minēts (32) punktā. Atbalsts investīcijām energoefektivitātē un atjaunīgā enerģijā no šīs nodaļas darbības jomas ir izslēgts, jo šādam atbalstam jāatbilst "Pamatnostādņem par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem (2022)", ja vien tas no paziņošanas pienākuma nav atbrīvots. Meža resursu industrijai šīs pamatnostādnes nepiemēro.

- (497) Šī nodaļa attiecas uz mežsaimniecības nozarei paredzētu atbalstu, kas minēts (21) punkta (b) apakšpunktā.

- (498) Saskaņā ar šo nodaļu mežsaimniecības nozarei paredzētu valsts atbalstu, ko finansē tikai no nacionālajiem līdzekļiem, Komisija atzīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja atbalsts atbildīs šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un 2.1.–2.9. iedaļā izklāstītajām īpašajām prasībām.
- (499) Tomēr, ja atbalstu mežsaimniecības nozarei līdzfinansē ELFLA, Komisija šādu valsts atbalstu atzīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbildīs šādiem nosacījumiem:
- (a) atbalsts ir iekļauts saskaņā ar Regulu (ES) 2021/2115 sagatavotajos KLP stratēģiskajos plānos vai nu kā ELFLA līdzfinansēts atbalsts vai kā valsts papildfinansējums šādam atbalstam;
 - (b) atbalsts nav piešķirts apgrozāmajam kapitālam, izņemot atbalstu, kas piešķirts finanšu instrumentu veidā;
 - (c) atbalsts nav piešķirts kā darbības atbalsts, ja vien attiecīgajos Savienības tiesību aktos nav skaidri paredzēti izņēmumi;
 - (d) atbalsts nav piešķirts grūtībās nonākušiem uzņēmumiem, kas definēti (33) punkta 63. apakšpunktā;
 - (e) atbalsts nav piešķirts uzņēmumam, uz kuru attiecas neizpildīts atgūšanas rīkojums, kas izdots pēc Komisijas iepriekš pieņemta lēmuma, ar kuru atbalsts ir atzīts par nelikumīgu un nesaderīgu ar iekšējo tirgu;
 - (f) atbalsts atbilst (496) punktā izklāstītajiem nosacījumiem.

2.1. **Investīcijas meža platības paplašināšanā un mežu dzīvotspējas uzlabošanā**

- (500) Atbalstu investīcijām meža platības paplašināšanā un mežu dzīvotspējas uzlabošanā Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbildīs šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.
- (501) Šī iedaļa attiecas uz atbalstu pirmreizējai apmežošanai un kokaugiem klātas zemes izveidei, agromežsaimniecības sistēmu izveidei, reģenerācijai vai atjaunošanai, meža ugunsgrēku, dabas katastrofu, nelabvēlīgu klimatisko apstākļu, katastrofālu notikumu, ar klimata pārmaiņām saistītu notikumu, augiem kaitīgo organismu un slimību uzliesmojumu nodarīto meža postījumu profilaksei un meža atjaunošanai pēc šādiem postījumiem, investīcijām, kas uzlabo meža ekosistēmu izturētspēju un vidisko vērtību, kā arī meža ekosistēmām piemītošo klimata pārmaiņu mazināšanas potenciālu, un investīcijām jaunās mežsaimniecības tehnoloģijās un meža produktu pārstrādē, mobilizēšanā un tirdzniecībā.
- (502) Šādas izmaksas nav attiecināmas:
- (a) apgrozāmais kapitāls;
 - (b) maksājumtiesību iegāde;
 - (c) zemes iegāde par summu, kas pārsniedz 10 % no kopējiem attiecīgās darbības attiecināmajiem izdevumiem, izņemot zemes iegādi vides saglabāšanas un ar oglekli bagātas augsnes saglabāšanas vajadzībām, kam var piemērot likmi, kas lielāka par 10 %;
 - (d) parāda procenti, izņemot attiecībā uz dotācijām, kas piešķirtas procentu likmes subsīdijas vai garantijas maksas subsīdijas veidā.

2.1.1. *Atbalsts pirmreizējai apmežošanai un kokaugiem klātas zemes izveidei*

- (503) Atbalstu pirmreizējai apmežošanai un kokaugiem klātas zemes izveidei Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbildīs šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

- (504) Pirmreizējās apmežošanas un kokaugiem klātas zemes izveides kontekstā piemēro šādas minimālās vidiskās prasības:
- (a) izvēloties stādāmās sugas, platības un izmantojamās metodes, nedrīkst pieļaut jutīgu dzīvotņu, piemēram, kūdrāju un mitrāju, nepiemērotu apmežošanu un negatīvu ietekmi uz platībām ar augstu ekoloģisko vērtību, tai skaitā platībām, kurās piekopj augstas dabas vērtības lauksaimniecību; teritorijās, kas atbilstīgi Direktīvai 92/43/EEK un Direktīvai 2009/147/EK ir noteiktas par *Natura 2000* teritorijām, drīkst atļaut tikai tādu apmežošanu, kas ir saderīga ar attiecīgo teritoriju apsaimniekošanas mērķiem un ir saskaņota ar dalībvalsts iestādi, kura atbild par *Natura 2000* īstenošanu;
 - (b) izvēloties koku sugas, varietātes, ekotipus un provenienci, jāņem vērā vajadzība panākt noturību pret klimata pārmaiņām un dabas katastrofām un augsnes un hidroloģiskos apstākļus attiecīgajā apgabalā, kā arī sugu potenciāli invazīvo raksturu vietējos apstākļos, kā to noteikušas dalībvalstis; jānosaka pienākums labuma guvējam aizsargāt un kopt mežu vismaz tikmēr, kamēr tiek maksāta piemaksa par lauksaimniecībā negūtajiem ienākumiem un uzturēšanu; tam attiecīgā gadījumā jāietver kopšana, retināšana vai noganīšana, lai nodrošinātu meža tālāko attīstību, konkurējošās zālaugu veģetācijas regulēšana un ugunsbīstama pameža materiāla uzkrāšanās novēršana; attiecībā uz ātraudzīgām sugām dalībvalstīm jānosaka minimālais un maksimālais laiks līdz koku gāšanai; minimālajam laikam jābūt vismaz 8 gadiem, bet maksimālais laiks nedrīkst pārsniegt 20 gadus;
 - (c) gadījumos, kad sarežģītu augsnes, vides vai klimatisko apstākļu, arī vides degradācijas, dēļ nav gaidāms, ka, stādot daudzgadīgus kokaugus, tiks izveidots meža segums, kas definēts saskaņā ar piemērojamajiem valsts tiesību aktiem, attiecīgā dalībvalsts var atļaut labuma guvējam izveidot citu kokaugu veģetācijas segumu, piemēram, no vietējiem apstākļiem piemērotiem krūmkokiem vai krūmiem; labuma guvējam jānodrošina tāda paša līmeņa kopšana un aizsardzība, kāda ir piemērojama mežiem;
 - (d) ja pirmreizējās apmežošanas darbību rezultātā tiek izveidoti meži, kuru platība pārsniedz noteiktu robežvērtību, kas jānosaka dalībvalstīm, šādai darbībai jābūt vienai no šādām:
 - i) tādu ekoloģiski piemērotu sugu un/vai pret klimata pārmaiņām noturīgu sugu stādīšana attiecīgajā biogeogrāfiskajā apgabalā, par kurām ietekmes novērtējumā nav konstatēts, ka tās apdraud biodaudzveidību un ekosistēmu pakalpojumus vai rada negatīvu ietekmi uz cilvēka veselību,
 - ii) tāda koku sugu mistrojuma stādīšanu, kurā ietilpst vai nu vismaz 10 % platlapju (aizņemtās platības ziņā), vai arī vismaz trīs koku sugas vai varietātes, no kurām vismazāk pārstāvētā aizņem vismaz 10 % platības.

- (505) Komisijai iesniedzamajā paziņojumā būtu jāiekļauj pienācīgs apraksts, kas pierāda (504) punktā izklāstīto nosacījumu ievērošanu, un pamatojumi, ja ir piemērota atkāpe.

Attiecināmās izmaksas

- (506) Atbalsts sedz izmaksas par meža un kokaugiem klātas zemes izveidi lauksaimniecības zemē un lauksaimniecībā neizmantojamā zemē. Turklāt atbalsts, ko piešķir kā gada piemaksu par hektāru, var segt izmaksas par lauksaimniecībā negūtajiem ienākumiem un uzturēšanas izmaksas, arī agrotehniskās kopšanas un jaunaudzju kopšanas izmaksas, ne ilgāk kā dalībvalsts noteiktā periodā. Pirmreizējās apmežošanas un kokaugiem klātas zemes izveides aprīkojuma izmaksas var atbalstīt tikai saskaņā ar 2.1.5. iedaļu. Izveides izmaksās drīkst iekļaut pirmajā gadā bojāgājušo koku aizstāšanas izmaksas. Uzturēšanas izmaksās drīkst iekļaut pirmajos gados pēc stādīšanas bojāgājušo koku aizstāšanas izmaksas, ja bojāgājušo koku skaits ir neliels. Izmaksas par bojāgājušo koku aizstāšanu lielā apmērā var atbalstīt tikai saskaņā ar 2.1.3. iedaļu.

- (507) Atbalstu nepiešķir īsircimeta atvasājos audzējamo koku, Ziemassvētku eglīšu vai enerģijas ražošanai paredzētu ātraudzīgu koku stādīšanai un investīcijām pirmreizējā apmežošanā, kas nav saderīgas nedz ar klimata un vides mērķiem, nedz ar ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas principiem, kas izstrādāti Viseiropas pirmreizējas un atkārtotas apmežošanas vadlīnijās⁽⁷⁰⁾. Stādītajām sugām jābūt piemērotām apgabalā valdošajiem vidiskajiem un klimatiskajiem apstākļiem un jāatbilst minimālajām vidiskajām prasībām, kas minētas (504) punktā.

Atbalsta intensitāte

- (508) Atbalsts nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

2.1.2. *Atbalsts agromežsaimniecības sistēmu izveidei, reģenerācijai vai atjaunošanai*

- (509) Atbalstu agromežsaimniecības sistēmu izveidei, reģenerācijai vai atjaunošanai Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

- (510) Atbalstu drīkst piešķirt (33) punkta (10) apakšpunktā definēto agromežsaimniecības sistēmu izveidei.

Attiecināmās izmaksas

- (511) Atbalsts sedz agromežsaimniecības sistēmas izveides, reģenerācijas vai atjaunošanas izmaksas, un ne ilgāk kā dalībvalsts noteiktā periodā drīkst piešķirt ikgadēju piemaksu par hektāru, kas sedz uzturēšanas izmaksas.

- (512) Agromežsaimniecības sistēmas struktūra un sastāvs dalībvalstīm jānosaka, ņemot vērā vietējos augsnes, klimatiskos un vidiskos apstākļus, mežsaimniecībā izmantojamās sugas un vajadzību nodrošināt zemes ilgtspējīgu izmantošanu lauksaimniecībā.

Atbalsta intensitāte

- (513) Atbalsts nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

2.1.3. *Atbalsts meža postījumu profilaksei un meža atjaunošanai pēc postījumiem*

- (514) Atbalstu, kas paredzēts meža ugunsgrēku, dabas katastrofu, dabas katastrofai pielīdzināmu nelabvēlīgu klimatisko apstākļu, citu nelabvēlīgu klimatisko apstākļu, augiem kaitīgo organismu, invazīvas svešzemju sugas invāzijas, katastrofālu notikumu un ar klimata pārmaiņām saistītu notikumu nodarītu meža postījumu profilaksei, meža atjaunošanai pēc šādiem postījumiem un investīcijām mežu veselības uzturēšanā, Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu vai attiecīgā gadījumā ar 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

Attiecināmās izmaksas

- (515) Atbalsts var segt profilakses un atjaunošanas pasākumiem vajadzīgo investīciju izmaksas, piemēram, izmaksas par:

- (a) aizsardzības infrastruktūras izveidi; ugunsdrošības joslu gadījumā atbalsts var ietvert arī atbalstu, kas palīdz segt uzturēšanas izmaksas; atbalstu nedrīkst piešķirt ar lauksaimniecību saistītām darbībām platībās, uz kurām attiecas II daļas 1.1.4. iedaļā minētās agrovides un klimata saistības;
- (b) vietējiem, nelielā mērogā veiktiem ugunsgrēku vai citu dabisku apdraudējumu profilakses pasākumiem, ieskaitot izmaksas par ganību dzīvnieku izmantošanu, piemēram, nojumēm, laistīšanu, žogiem un dzīvnieku pārvadāšanu;

⁽⁷⁰⁾ Pieņemtas Ministru konferencē par mežu aizsardzību Eiropā 2008. gada 12. un 13. novembrī (<https://foresteurope.org/wp-content/uploads/2016/08/Pan-EuropeanAfforestationReforestationGuidelines.pdf>).

- (c) meža ugunsgrēku, kaitīgo organismu, invazīvu svešzemju sugu un slimību monitoringa iekārtu un sakaru aprīkojuma ierīkošanu un uzlabošanu;
- (d) mežsaimnieciskā potenciāla atjaunošanu pēc postījumiem, ko nodarījuši ugunsgrēki, dabas katastrofas, dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, citi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, augiem kaitīgie organismi, invazīvas svešzemju sugas, katastrofāli notikumi un ar klimata pārmaiņām saistīti notikumi. Ja postījumu nodarījuši dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, augiem kaitīgie organismi vai invazīvas svešzemju sugas un ja to var sasaitīt ar klimata pārmaiņām, labuma guvējam būtu jācenšas atjaunošanas pasākumos iekļaut pasākumus, kuru mērķis ir veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām, lai minimalizētu kaitējumu un zaudējumus, ko līdzīgi notikumi varētu nodarīt nākotnē;
- (e) investīcijām, kas saistītas ar mežu veselības uzturēšanu.

(516) Kas attiecas uz (515) punkta (d) apakšpunktā minētā mežsaimnieciskā potenciāla atjaunošanu, atbalsts jāpiešķir ar nosacījumu, ka dalībvalsts kompetentā iestāde ir oficiāli atzinusi, ka ir noticis vismaz viens no minētajā apakšpunktā nosauktajiem notikumiem, un labuma guvēji attiecīgā gadījumā iesniedz pierādījumu par atbilstošiem riska pārvaldības instrumentiem, kas vērsti pret kaitējuma cēloniskā notikuma iespējamu rašanos nākotnē. Pie šādiem atbilstošiem riska pārvaldības instrumentiem pieder apdrošināšanas vai kopfonda segums vai profilaktiskie pasākumi, kas spēj novērst kaitējuma cēlonisko notikumu.

(517) Ja sniedz atbalstu tāda kaitējuma profilaksei, ko mežam var nodarīt augiem kaitīgie organismi vai invazīvas svešzemju sugas, augiem kaitīgā organisma vai invazīvas svešzemju sugas parādīšanās riskam jābūt pamatotam ar zinātniskiem pierādījumiem un sabiedriskas zinātniskās organizācijas apliecinātam. Attiecīgā gadījumā paziņojumā jāiekļauj saraksts ar augiem kaitīgajiem organismiem, kas var savairties masveidā.

(518) Ja atbalsttiesīgās darbības ir saistītas ar meža ugunsgrēku vai biotisko faktoru nodarītu kaitējumu, tām jābūt saderīgām ar dalībvalstu izstrādāto meža aizsardzības plānu.

(519) Atbalstu par ugunsgrēku profilaksi ir tiesības saņemt tikai par meža platībām, kas ir daļa no attiecīgās dalībvalsts izstrādātā meža aizsardzības plāna.

(520) Par ienākumu zaudējumu, ko izraisījuši ugunsgrēki, dabas katastrofas, dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, citi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, augiem kaitīgie organismi, invazīvas svešzemju sugas, katastrofāli notikumi un ar klimata pārmaiņām saistīti notikumi, atbalstu nepiešķir.

Atbalsta intensitāte

(521) Atbalstu var piešķirt līdz 100 % apmērā no attiecināmajām izmaksām.

(522) Atbalsts, ko piešķir par (515) punkta (d) apakšpunktā minētajām attiecināmajām izmaksām, un visi citi maksājumi, ko labuma guvējs saņēmis par tām pašām attiecināmajām izmaksām, ieskaitot maksājumus saskaņā ar citiem valsts vai Savienības pasākumiem vai apdrošināšanas polisēm, nepārsniedz 100 % no attiecināmajām izmaksām.

2.1.4. *Atbalsts meža ekosistēmu izturētspējas un vidiskās vērtības uzlabošanai paredzētām investīcijām*

(523) Atbalstu meža ekosistēmu izturētspējas un vidiskās vērtības uzlabošanai paredzētām investīcijām Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

Attiecināmās izmaksas

(524) Atbalstu drīkst piešķirt par investīcijām, kuru mērķis ir izpildīt vidiskas saistības nolūkā nodrošināt ekosistēmas pakalpojumus, paaugstināt mežu un kokaugiem klātas zemes estētisko vērtību attiecīgajā apgabalā vai uzlabot ekosistēmu potenciālu mīkstināt klimata pārmaiņas un pielāgoties tām, neizslēdzot ilgtermiņa ekonomiskos ieguvumus.

Atbalsta intensitāte

(525) Atbalsts nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

2.1.5. *Atbalsts investīcijām mežsaimniecības tehnoloģijās un meža produktu pārstrādē, mobilizēšanā un tirdzniecībā*

(526) Atbalstu investīcijām mežsaimniecības tehnoloģijās un meža produktu pārstrādē, mobilizēšanā un tirdzniecībā Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

Attiecināmās izmaksas

(527) Atbalstu drīkst piešķirt investīcijām mežsaimniecības tehnoloģijās vai saistībā ar pārstrādi, mobilizēšanu un tirdzniecību, kas rada meža produktu pievienoto vērtību.

(528) Investīcijas, kas saistītas ar mežu ekonomiskās vērtības paaugstināšanu, jāpamato ar gaidāmajiem mežu uzlabojumiem vienā vai vairākās saimniecībās, un tās var ietvert investīcijas augsni un resursus saudzējošā mežizstrādes tehnikā un praksē.

(529) Investīcijām, kas saistītas ar koksnes izmantošanu par izejvielu vai enerģijas avotu, jāprobežojas ar visām darba operācijām, ko veic pirms rūpnieciskās pārstrādes.

Atbalsta intensitāte

(530) Atbalsts nedrīkst pārsniegt 65 % no attiecināmo izmaksu summas. To drīkst palielināt līdz ne vairāk kā 80 % attiecībā uz investīcijām tālākajos reģionos vai Egejas jūras nelielajās salās un uz investīcijām, kas saistītas ar vienu vai vairākiem konkrētajiem vides un klimata mērķiem, kuri minēti Regulas (ES) 2021/2115 73. panta 4. punkta a) apakšpunkta i) punktā.

2.1.6. *Atbalsts investīcijām ar mežsaimniecības attīstību, modernizāciju vai pielāgošanu saistītā infrastruktūrā*

(531) Atbalstu investīcijām ar mežsaimniecības attīstību, modernizāciju vai pielāgošanu saistītā infrastruktūrā Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

Attiecināmās izmaksas

(532) Atbalsts sedz investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kuri attiecas uz infrastruktūru, kas saistīta ar mežsaimniecības attīstību, modernizāciju vai pielāgošanu, arī piekļuvi meža zemei, zemes konsolidāciju un uzlabošanu, mežsaimniecības digitalizāciju, starpkrautuvju izveidi un ilgtspējīgas enerģijas piegādi, energoefektivitāti, ūdensapgādi un ūdens taupīšanu, kā arī lauksaimniecības dzīvnieku izmantošanu tehnikas vietā.

Atbalsta intensitāte

(533) Neienesīgu investīciju gadījumā atbalsta intensitāte investīcijām, kas paredzētas tikai mežu vidiskās vērtības uzlabošanai, un investīcijām meža ceļos, kas ir publiski pieejami bez maksas un kalpo meža daudzfunkcionālajiem aspektiem, nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

(534) Attiecībā uz investīcijām tālākajos reģionos vai Egejas jūras nelielajās salās un investīcijām, kas saistītas ar vienu vai vairākiem konkrētajiem vides un klimata mērķiem, kuri minēti Regulas (ES) 2021/2115 73. panta 4. punkta a) apakšpunkta i) punktā, atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 80 %.

(535) Visos citos gadījumos atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 65 % no attiecināmajām izmaksām.

2.1.7. *Atbalsts mežos esoša kultūras un dabas mantojuma saglabāšanai paredzētām investīcijām*

(536) Atbalstu mežos esoša kultūras un dabas mantojuma saglabāšanai paredzētām investīcijām Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta d) apakšpunktu, ja tas atbildīs šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

(537) Atbalsts būtu jāpiešķir par dabas ainavu un ēku veidolā pastāvošu kultūras un dabas mantojumu, kuru dalībvalsts kompetentā iestāde ir oficiāli atzinusi par kultūras vai dabas mantojumu.

Attiecināmās izmaksas

(538) Attiecināmas ir šādas kultūras un dabas mantojuma saglabāšanai paredzētas izmaksas:

(a) izmaksas par investīcijām materiālajos aktīvos;

(b) kapitalizētie darbi.

Atbalsta intensitāte

(539) Atbalsts nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām. Atbalsts kapitalizētajiem darbiem nedrīkst pārsniegt 10 000 EUR gadā.

2.1.8. *Atbalsts finansiālām iemaksām mežsaimniecības kopfondos*

(540) Atbalstu finansiālām iemaksām kopfondos Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbildīs šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

(541) Šo iedaļu piemēro uzņēmumiem, kas darbojas mežsaimniecībā.

(542) Attiecīgajam kopfondam:

(a) jābūt dalībvalsts kompetentās iestādes akreditētam saskaņā ar valsts tiesību aktiem;

(b) tam ir pārredzama politika attiecībā uz iemaksām tajā un izmaksām no tā;

(c) tam ir skaidri noteikumi, kuri nosaka atbildību par jebkuru radušos parādu.

(543) Dalībvalstīm jānosaka noteikumi par kopfondu izveidošanu un pārvaldību, jo īpaši par kompensācijas maksājumu piešķiršanu, kā arī par minēto noteikumu ievērošanas pārvaldību un uzraudzību. Dalībvalstīm jānodrošina, ka fonda noteikumos ir paredzēti sodi, kas piemērojami labuma guvēja nolaidības gadījumā.

Attiecināmās izmaksas

(544) Attiecināmās izmaksas ir izmaksas par finansiālajām iemaksām kopfondos, kuru mērķis ir meža tiesiskajiem valdītājiem un meža apsaimniekotājiem izmaksāt kompensāciju par (514) punktā minēto kaitējumu, ko nodarījuši meža ugunsgrēki, dabas katastrofas, dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, citi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, augiem kaitīgi organismi, invazīvas svešzemju sugas invāzijas, katastrofāli notikumi un ar klimata pārmaiņām saistīti notikumi, un 2.8.5. iedaļā minēto kaitējumu, ko mežiem nodarījuši aizsargājami dzīvnieki. Finansiālās iemaksas drīkst attiekties tikai uz summām, kuras kopfonds kā finansiālu kompensāciju izmaksājis uzņēmumiem, kas darbojas mežsaimniecībā.

(545) Attiecībā uz atbalstu finansiālām iemaksām kopfondos, kuru mērķis ir izmaksāt kompensāciju par vides incidentu nodarītu kaitējumu, vides incidenta gadījumam ir jābūt attiecīgās dalībvalsts kompetentās iestādes oficiāli atzītam.

(546) Attiecīgā gadījumā dalībvalstis var iepriekš noteikt kritērijus, uz kuru pamata var uzskatīt, ka (545) punktā minētā oficiālā atzīšana ir piešķirta.

Atbalsta intensitāte

(547) Atbalsts nedrīkst pārsniegt 70 % no attiecināmajām izmaksām.

2.2. **Atbalsts par platībatkarīgiem traucēkļiem, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām meža teritorijās**

(548) Atbalstu, kas saistīts ar platībatkarīgiem traucēkļiem, kuri izriet no prasībām, kas rodas Direktīvas 92/43/EEK, 2009/147/EK vai 2000/60/EK īstenošanas rezultātā, nolūkā sasniegt vienu vai vairākus konkrētos mērķus, kuri noteikti Regulas (ES) 2021/2115 6. panta 1. punktā, Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbildīs šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

(549) Atbalsts saskaņā ar šo iedaļu jāpiešķir katru gadu un par hektāru meža, lai labuma guvējiem pilnībā vai daļēji kompensētu papildu izmaksas un negūtos ienākumus, kuri attiecīgajās teritorijās radušies platībatkarīgu traucēkļu dēļ, arī visas darījumu izmaksas.

Atbalsta labuma guvēji

(550) Atbalstu drīkst piešķirt meža tiesiskajiem valdītājiem, meža apsaimniekotājiem un to apvienībām.

Attiecināmās izmaksas

(551) Atbalsttiesīgas var būt šādas teritorijas:

- (a) *Natura 2000* meža teritorijas, kas noteiktas atbilstīgi Direktīvai 92/43/EEK un Direktīvai 2009/147/EK;
- (b) citas norobežotas dabas aizsardzības teritorijas, kuru vidiskie ierobežojumi, kas palīdz īstenot Direktīvas 92/43/EEK 10. pantu, attiecas uz mežiem, bet ar noteikumu, ka šādas platības neaizņem vairāk kā 5 % no *Natura 2000* teritorijām, kuras ietilpst katra KLP stratēģiskā plāna teritoriālajā darbības jomā.

Atbalsta intensitāte

(552) Papildu izmaksas un negūtie ienākumi, kas minēti (549) punktā, jāaprēķina, pamatojoties uz ierobežojumiem, kas izriet no Direktīvas 92/43/EEK, 2009/147/EK un 2000/60/EK.

(553) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

2.3. **Atbalsts meža vides un klimata pakalpojumiem un meža saglabāšanai**

(554) Atbalstu meža vides un klimata pakalpojumiem un citām apsaimniekošanas saistībām Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbildīs šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

(555) Atbalsts sedz brīvprātīgas apsaimniekošanas saistības, kuras tiek uzskatītas par labvēlīgām, lai sasniegtu vienu vai vairākus konkrētos vides un klimata mērķus, kas noteikti Regulas (ES) 2021/2115 6. panta 1. punktā, un kuras pārsniedz relevantās obligātās prasības, kas noteiktas valsts tiesību aktos mežsaimniecības jomā vai citos relevantos valsts vai Savienības tiesību aktos. Relevantās obligātās prasības jānorāda un jāapraksta Komisijai iesniedzamajā paziņojumā par valsts atbalstu.

(556) Saistības jāuzņemas uz laiku no pieciem līdz septiņiem gadiem. Tomēr, ja tas ir vajadzīgs un pienācīgi pamatots, dalībvalstis konkrētiem saistību veidiem var paredzēt ilgāku periodu. Pienācīgi pamatotos gadījumos, piemēram, attiecībā uz meža ģenētiskajiem resursiem, dalībvalstis paziņojumā par valsts atbalstu drīkst noteikt īsāku periodu, kas ilgst vismaz vienu gadu. Atbalsttiesīgas ir arī apsaimniekošanas intervences, kas meža apsaimniekošanas ciklā ir vajadzīgas tikai vienu vai dažas reizes.

Attiecināmās izmaksas un atbalsta sniegšanas kārtība

- (557) Attiecināmās izmaksas var aprēķināt vai nu:
- (a) kā kompensāciju, kas labuma guvējiem pilnībā vai daļēji sedz papildu izmaksas un negūtos ienākumus, kuri izriet no saistībām, ko tie uzņēmušies. Vajadzības gadījumā kompensācija var segt arī darījumu izmaksas, kas nepārsniedz 20 % no atbalsta piemaksas, kas izmaksāta par meža vides un klimata saistībām. Lai mudinātu labuma guvējus būtiski uzlabot vides kvalitāti lielākā mērogā vai izmērāmā veidā, atbalsts var aptvert kolektīvas shēmas un rezultātorientētas maksājumu shēmas, piemēram, oglekļa saistīgas lauksaimniecības shēmas. Papildus kompensācijai drīkst piešķirt stimulējošu maksājumu, kas nedrīkst pārsniegt 20 % no kompensācijas;
 - (b) vai arī pamatojoties uz to meža vides un klimata pakalpojumu vērtību, par kuriem nesaņem atlīdzību tirgū, arī kolektīvām shēmām un rezultātorientētām maksājumu shēmām, piemēram, oglekļa saistīgas lauksaimniecības shēmām.
- (558) Pienācīgi pamatotos gadījumos, piemēram, par darbībām, kas saistītas ar vides saglabāšanu, atbalstu par saistībām atteikties no koku un mežu komerciālas izmantošanas drīkst piešķirt kā vienotas likmes maksājumu vai kā vienreizēju maksājumu par vienību, ko aprēķina, pamatojoties uz papildu izmaksām un negūtajiem ienākumiem.
- (559) Atbalstu meža ģenētisko resursu saglabāšanai un uzlabošanai drīkst piešķirt par darbībām, kuras (554)–(558) punkts neaptver.
- (560) Darbībās, kas paredzētas ģenētisko resursu saglabāšanai mežsaimniecībā, jāietver:
- (a) mērķorientētas darbības: darbības, kuras veicina ģenētisko resursu saglabāšanu *in situ* un *ex situ*, raksturošanu, kolekcionēšanu un izmantošanu mežsaimniecībā, ieskaitot tīmekli balstītus uzskaitījumus, kas aptver patlaban *in situ* (arī meža saimniecībā) saglabātus ģenētiskos resursus un *ex situ* kolekcijas un datubāzes;
 - (b) saskaņotas darbības: darbības, kas veicina dalībvalstu kompetento organizāciju apmainīšanos ar informāciju par ģenētisko resursu saglabāšanu, raksturošanu, kolekcionēšanu un izmantošanu Savienības mežsaimniecībā;
 - (c) papildinošas darbības: informēšanas, izplatīšanas un konsultāciju darbības, kurās iesaistītas nevalstiskās organizācijas un citas attiecīgas ieinteresētās personas, mācību kursi un tehnisku ziņojumu sagatavošana.

Atbalsta intensitāte

- (561) Atbalsta maksimālā intensitāte ir šāda:
- (a) līdz 120 % no attiecināmajām izmaksām par pakalpojumiem, kas saistīti ar biodaudzveidību, klimatu, ūdeni vai augsni, kolektīvām shēmām un rezultātorientētām maksājumu shēmām, piemēram, oglekļa saistīgas lauksaimniecības shēmām;
 - (b) līdz to meža vides un klimata pakalpojumu vērtībai, par kuriem nesaņem atlīdzību tirgū, gadījumā, ja shēmas attiecināmās izmaksas aprēķina, pamatojoties uz (557) punkta (b) apakšpunktu;
 - (c) līdz 100 % no attiecināmajām izmaksām par meža ģenētisko resursu saglabāšanu un veicināšanu un visos citos gadījumos.

2.4. Atbalsts zināšanu apmaiņas un informēšanas darbībām mežsaimniecības nozarē

- (562) Atbalstu zināšanu apmaiņas un informēšanas darbībām mežsaimniecības nozarē Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.
- (563) Dalībvalstīm jāpārlicinās par to, vai darbības, kas tiek atbalstītas saskaņā ar šo iedaļu, atbilst LZIS aprakstam, kas sniegts KLP stratēģiskajā plānā.

- (564) Atbalsts saskaņā ar šo iedaļu var segt izmaksas par jebkuru relevantu darbību, kuras mērķis ir veicināt inovāciju, mācības, plānu izstrādi un atjaunināšanu, pētījumus, kā arī zināšanu un informācijas apmaiņu un izplatīšanu, kas palīdz sasniegt vienu vai vairākus Regulas (ES) 2021/2115 6. panta 1. punktā noteiktos konkrētos mērķus.
- (565) Atbalsts var aptvert īstermiņa pieredzes apmaiņu meža apsaimniekošanas jomā un meža apmeklējumus. Šādām programmām un apmeklējumiem jo īpaši jābūt vēršoties uz ilgtspējīgas mežsaimniecības metodēm vai tehnoloģijām, jaunu darījumdarbības iespēju un jaunu tehnoloģiju izstrādi un meža izturētspējas uzlabošanu. Atbalsts demonstrējumu pasākumiem var segt attiecīgās investīcijas izmaksas.

Atbalsta intensitāte

- (566) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

2.5. Atbalsts konsultāciju pakalpojumiem mežsaimniecības nozarē

- (567) Atbalstu konsultāciju pakalpojumiem mežsaimniecības nozarē Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.
- (568) Dalībvalstīm jāpārlicinās par to, vai darbības, kas tiek atbalstītas saskaņā ar šo iedaļu, atbilst LZIS aprakstam, kas sniegts KLP stratēģiskajā plānā.
- (569) Konsultāciju pakalpojumiem jāaptver ekonomiskā, vidiskā un sociālā dimensija un jāsniedz jaunākā tehniskā un zinātniskā informācija, ko sagādājusi pētniecība un inovācija.
- (570) Meža tiesiskajiem valdītājiem domātām konsultācijām jābūt saistītām ar vismaz vienu konkrēto mērķi, kas noteikts Regulas (ES) 2021/2115 6. panta 1. punktā, un tām jāaptver vismaz relevantie pienākumi, kas paredzēti Direktīvā 92/43/EEK, Direktīvā 2009/147/EK un Direktīvā 2000/60/EK. Tās var aptvert arī jautājumus, kas saistīti ar meža saimniecības ekonomisko un vidisko sniegumu.
- (571) Dalībvalstīm jānodrošina, ka sniegtās konsultācijas ir objektīvas un ka konsultantiem nav interešu konflikta.
- (572) Atbalsts jāpiešķir subsidētu pakalpojumu veidā.

Attiecināmās izmaksas

- (573) Atbalstu piešķir, lai meža tiesiskajiem valdītājiem palīdzētu izmantot konsultāciju pakalpojumus nolūkā uzlabot viņu saimniecības, uzņēmuma vai investīcijas ekonomisko un vidisko sniegumu, klimatsaudzīgumu un izturētspēju. Atbalstu drīkst piešķirt arī meža apsaimniekošanas plānu izstrādei.

Atbalsta intensitāte

- (574) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām un nedrīkst pārsniegt 200 000 EUR vienam uzņēmumam trīs gadu periodā.

2.6. Atbalsts sadarbībai mežsaimniecības nozarē

- (575) Atbalstu sadarbībai mežsaimniecības nozarē Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.
- (576) Atbalstu drīkst piešķirt tikai tam, lai veicinātu sadarbību, kas palīdz sasniegt vienu vai vairākus Regulas (ES) 2021/2115 6. panta 1. punktā noteiktos mērķus.

- (577) Atbalsts būtu jāpiešķir, lai veicinātu sadarbību, kurā iesaistīti vismaz divi dalībnieki neatkarīgi no tā, vai tie darbojas mežsaimniecības nozarē vai mežsaimniecības un lauksaimniecības nozarē, bet ar noteikumu, ka sadarbība dod labumu tikai mežsaimniecības nozarei vai mežsaimniecības un lauksaimniecības nozarei. Sadarbība jo īpaši var izpausties šādā veidā:
- (a) dažādu mežsaimniecības nozares uzņēmumu un citu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē darbojošos dalībnieku, arī ražotāju grupu un kooperatīvu, sadarbība, kas palīdz sasniegt vienu vai vairākus Regulas (ES) 2021/2115 6. panta 1. punktā noteiktos konkrētos mērķus;
 - (b) kopu un tīklu veidošana.
- (578) Atbalstu nepiešķir sadarbībai, kurā iesaistītas tikai pētniecības struktūras.
- (579) Atbalstu drīkst piešķirt sadarbībai, kas jo īpaši attiecas uz šādām darbībām:
- (a) izmēģinājuma projekti;
 - (b) jaunu produktu, metožu, procesu un tehnoloģiju izstrāde mežsaimniecības nozarē;
 - (c) mežsaimniecības nozarē darbojošos mazo ekonomikas dalībnieku sadarbība kopīgu darba procesu organizēšanā un iekārtu un resursu kopīgā izmantošanā;
 - (d) piegādes ķēdes dalībnieku horizontāla un vertikāla sadarbība ar mērķi izveidot un attīstīt īsas piegādes ķēdes un vietējos tirgus;
 - (e) vietējā kontekstā veikti noieta veicināšanas pasākumi, kas saistīti ar īsu piegādes ķēžu un vietējo tirgu attīstību;
 - (f) kolektīva rīcība, ko īsteno, lai mīkstinātu klimata pārmaiņas vai pielāgotos tām;
 - (g) tādu vietējās attīstības stratēģiju īstenošana, kuras Regulas (ES) 2021/1060 32. pantā nav minētas, jo īpaši tad, ja tās īsteno publisko un privāto partneru grupas, kas nav minētas Regulas (ES) 2021/1060 31. panta 2. punkta b) apakšpunktā.
- (580) Atbalsts kopu un tīklu veidošanai jāpiešķir tikai attiecībā uz jaunizveidotām kopām un tīkliem un tādām kopām un tīkliem, kuri sāk darbību, kādu tie līdz šim nav veikuši.
- (581) Atbalsts īsu piegādes ķēžu izveidošanai un attīstīšanai, kas minēta (579) punkta (d) un (e) apakšpunktā, jāpiešķir tikai tādām piegādes ķēdēm, kurās starp meža tiesisko valdītāju / apsaimniekotāju un patērētāju nav vairāk kā viens starpnieks.

Attiecināmās izmaksas un atbalsta intensitāte

- (582) Atbalsts sedz šādas attiecināmās izmaksas, ciktāl tās ir saistītas ar mežsaimniecības darbībām:
- (a) izmaksas par attiecīgā apgabala izpēti, priekšizpēti un darījumdarbības plāna izstrādi vai tādās vietējās attīstības stratēģijas izstrādi, kas nav Regulas (ES) 2021/1060 32. pantā minētā stratēģija;
 - (b) sadarbības kārtējās izmaksas, piemēram koordinators atalgojums;
 - (c) īstenojamo darbību izmaksas;
 - (d) noieta veicināšanas pasākumu izmaksas;
 - (e) meža apsaimniekošanas plānu vai līdzvērtīgu instrumentu sagatavošanas izmaksas.
- (583) Atbalsta ilgums nedrīkst pārsniegt septiņus gadus, izņemot (579) punkta g) apakšpunktā minētās darbības un – pienācīgi pamatotos gadījumos – kolektīvu vides rīcību un klimatrīcību, ko veic, lai sasniegtu konkrētos vides un klimata mērķus, kuri noteikti Regulas (ES) 2021/2115 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā.

- (584) Darbību izmaksas, kas minētas (582) punkta c) apakšpunktā un ko veido investīcijas, jo īpaši tādu konkrētu projektu tiešās izmaksas, kuri saistīti ar meža apsaimniekošanas plāna vai līdzvērtīga plāna īstenošanu, nedrīkst pārsniegt mežsaimniecības nozarē sniegtā investīciju atbalsta attiecināmās izmaksas un atbalsta maksimālo intensitāti, kas norādīta šīs daļas 2.1. iedaļā par investīciju atbalstu.
- (585) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

2.7. **Darbības uzsākšanas atbalsts mežsaimniecības nozares ražotāju grupām un organizācijām**

- (586) Darbības uzsākšanas atbalstu mežsaimniecības nozares ražotāju grupām un organizācijām Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.
- (587) Tiesīgas saņemt atbalstu ir tikai ražotāju grupas un organizācijas, kuras attiecīgās dalībvalsts kompetentā iestāde ir oficiāli atzinusi, pamatojoties uz iesniegto darījumdarbības plānu. Atbalsts jāpiešķir, uzliekot dalībvalstij par pienākumu pārbaudīt, vai piecos gados pēc ražotāju grupas vai organizācijas atzīšanas dienas darījumdarbības plāna mērķi ir sasniegti.
- (588) Nolīgumiem, lēmumiem un citai rīcībai ražotāju grupas vai organizācijas satvarā jāatbilst konkurences noteikumiem, ko piemēro, pamatojoties uz Regulas (ES) Nr. 1308/2013 206.–210.a pantu.
- (589) Atbalstu nedrīkst piešķirt:
- (a) ražotāju organizācijām, subjektiem vai struktūrām, piemēram, uzņēmēj sabiedrībām vai kooperatīviem, kuru mērķis ir pārvaldīt vienu vai vairākas meža saimniecības un kuri tāpēc uzskatāmi par vienu ražotāju;
 - (b) citām mežsaimnieku apvienībām, kuras savu biedru saimniecībās veic uzdevumus, piemēram, sniedz savstarpēju atbalstu un meža apsaimniekošanas pakalpojumus, taču nav iesaistītas piegāžu kopīgā pielāgošanā tirgum.

Atbalsta labuma guvēji

- (590) Atbalstu drīkst piešķirt ražotāju grupām vai organizācijām vai – nepārsniedzot tādu pašu kopsummu – tieši ražotājiem, lai pirmajos piecos gados pēc grupas izveidošanas kompensētu to ieguldījumu grupu vai organizāciju darbības izmaksu segšanā.

Attiecināmās izmaksas

- (591) Attiecināmās izmaksas var ietvert piemērotu telpu īres, biroja aprīkojuma iegādes izmaksas, administratīvā personāla izmaksas, pieskaitāmās izmaksas, juridiskās un administratīvās maksas, datortehnikas iegādes un datoru programmatūras, mākoņa un līdzīgu risinājumu iegādes vai izmantošanas maksas. Telpu iegādes gadījumā attiecināmās izmaksas nedrīkst pārsniegt tirgus cenām atbilstošas nomas izmaksas. Nedrīkst piešķirt atbalstu par izmaksām, kas radušās pēc piektā gada no dienas, kad dalībvalsts kompetentā iestāde ražotāju grupu vai organizāciju atzinusi, pamatojoties uz tās darījumdarbības plānu.
- (592) Ja atbalstu izmaksā ikgadējās daļās, pēdējā daļa dalībvalstīm jāizmaksā tikai pēc tam, kad tās ir pārbaudījušas darījumdarbības plāna pareizu īstenošanu.

Atbalsta intensitāte

- (593) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.
- (594) Atbalsta kopējā summa nedrīkst pārsniegt 500 000 EUR.

2.8. Cits mežsaimniecības nozarei paredzēts atbalsts ar ekoloģiskiem, aizsardzības un rekreatīviem mērķiem

- (595) Valsts atbalsta pasākumus, kuru galvenais mērķis ir uzturēt, uzlabot vai atjaunot mežu ekoloģiskās, aizsargājošās un rekreatīvās funkcijas, biodaudzveidību un veselīgu meža ekosistēmu, Komisija uzskatīs par saderīgiem ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja būs izpildīti šajā iedaļā izklāstītie nosacījumi.
- (596) Dalībvalstīm jāpierāda, ka atbalstāmie pasākumi tiešā veidā palīdz uzturēt vai atjaunot mežu ekoloģiskās, aizsargājošās un rekreatīvās funkcijas, biodaudzveidību un veselīgu meža ekosistēmu.
- (597) Šajā iedaļā paredzēto atbalstu nedrīkst piešķirt meža resursu industrijai, komerciāli izdevīgai kokmateriālu ieguvei, kokmateriālu transportam, koksnes vai citu mežsaimniecības resursu pārstrādei produktos vai enerģijas ražošanai. Atbalstu mežizstrādei, kuras galvenais mērķis ir komerciāli izdevīga kokmateriālu ieguve, vai parastai krājas atjaunošanai piešķirt nedrīkst.

Atbalsta intensitāte

- (598) Atbalsts visiem šajā iedaļā minētajiem pasākumiem nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

2.8.1. Atbalsts konkrētām mežsaimniecības darbībām un intervencēm, kuru galvenais mērķis ir sekmēt meža ekosistēmu un biodaudzveidības vai tradicionālās ainavas uzturēšanu vai atjaunošanu

- (599) Atbalstu koku un cita augāja stādīšanai, atzarošanai, retināšanai un gāšanai esošos mežos, kritušo koku aizvākšanai, šādu pasākumu plānošanas izmaksām, atbalstu par augiem kaitīgo organismu, koku slimību un invazīvu svešzemju sugu apkarošanas un izplatības profilakses izmaksām un atbalstu, kura mērķis ir atļidzināt augiem kaitīgo organismu, koku slimību un invazīvu svešzemju sugu nodarītu kaitējumu, Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbildīs šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai un kopīgajiem noteikumiem, kas izklāstīti (595), (596) un (597) punktā, un ja šādu pasākumu galvenais mērķis būs sekmēt meža ekosistēmas un biodaudzveidības vai tradicionālās ainavas uzturēšanu vai atjaunošanu.
- (600) Atbalstu par augiem kaitīgo organismu, koku slimību un invazīvu svešzemju sugu apkarošanas un izplatības profilakses izmaksām un atbalstu, kura mērķis ir atļidzināt augiem kaitīgo organismu, koku slimību un invazīvu svešzemju sugu nodarītu kaitējumu, drīkst piešķirt tikai par šādām attiecināmajām izmaksām:
- (a) profilakses un apkarošanas pasākumu izmaksas, arī izmaksas par augsnes sagatavošanu stādījumu atjaunošanai, un šādiem pasākumiem vajadzīgo produktu, ierīču vai materiālu izmaksas; jāievēro integrētās augu aizsardzības principi, kas izklāstīti Direktīvas 2009/128/EK 14. pantā un III pielikumā, jo īpaši attiecībā uz augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, kā prasīts Regulas (EK) Nr. 1107/2009 55. pantā;
 - (b) izmaksas par zaudēto krāju un krājas atjaunošanas izmaksas, nepārsniedzot tās krājas tirgus vērtību, kura iznīcināta pēc iestāžu rīkojuma apkarot attiecīgo slimību vai augiem kaitīgo organismu; pieauguma zaudējuma aprēķināšanā var ņemt vērā iznīcinātās krājas iespējamo pieaugumu līdz parastajam ciršanas vecumam.

2.8.2. Atbalsts augsnes kvalitātes uzturēšanai un uzlabošanai un līdzsvarotas un veselīgas koku augšanas nodrošināšanai mežsaimniecības nozarē

- (601) Atbalstu augsnes kvalitātes uzturēšanai un uzlabošanai un līdzsvarotas un veselīgas koku augšanas nodrošināšanai mežsaimniecības nozarē Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbildīs šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai, (595), (596) un (597) punktā paredzētajiem kopīgajiem noteikumiem un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

- (602) Atbalstu var piešķirt par meža augsnes kvalitātes uzturēšanu un uzlabošanu un līdzsvarotas un veselīgas koku augšanas nodrošināšanu.
- (603) Pasākumi var ietvert augsnes uzlabošanu, to mēslojot un citādi apstrādājot, lai uzturētu tās dabisko līdzsvaru, samazinot pārmērīgu veģetācijas biežību un nodrošinot pietiekamu augsnes ūdensietilpību un pienācīgu nosusināšanu. Dalībvalstīm jāpierāda, ka pasākumi nesamazina biodaudzveidību, neizraisa barības vielu noplūdi vai nelabvēlīgi neietekmē dabiskas ūdens ekosistēmas vai ūdens aizsardzības zonas.
- (604) Atbalsts var segt šādu pasākumu plānošanas izmaksas.
- 2.8.3. *Dabas taku, ainavas elementu un iezīmju un dzīvnieku dabiskās dzīvotnes atjaunošana un uzturēšana mežsaimniecības nozarē*
- (605) Atbalstu dabas taku, ainavas elementu un iezīmju un dzīvnieku dabiskās dzīvotnes atjaunošanai un uzturēšanai mežsaimniecības nozarē Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai, (595), (596) un (597) punktā paredzētajiem kopīgajiem noteikumiem un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.
- (606) Atbalstu var piešķirt, lai atjaunotu un uzturētu dabas takas, ainavas elementus un iezīmes un dzīvnieku dabisko dzīvotni, arī segtu plānošanas izmaksas.
- (607) Pasākumi, kas paredzēti Direktīvas 92/43/EEK un Direktīvas 2009/147/EK īstenošanai, no šāda veida atbalsta ir izslēgti, jo tie būtu jāievieš saskaņā ar šīs daļas 2.2. iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.
- 2.8.4. *Atbalsts ceļu uzturēšanai meža ugunsgrēku profilakses nolūkā*
- (608) Atbalstu ceļu uzturēšanai meža ugunsgrēku profilakses nolūkā Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai, (595), (596) un (597) punktā paredzētajiem kopīgajiem noteikumiem un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.
- (609) Atbalsts ceļu uzturēšanai jāpiešķir ar meža ugunsgrēku profilakses mērķi. Komisijai iesniedzamajā paziņojumā par valsts atbalstu būtu jāpierāda saikne starp atbalsta piešķiršanas mērķi un ceļu uzturēšanu.
- 2.8.5. *Atbalsts, kura mērķis ir atļūdzināt kaitējumu, ko mežos nodarījuši aizsargājāmie dzīvnieki*
- (610) Atbalstu, kura mērķis ir atļūdzināt kaitējumu, ko mežos nodarījuši aizsargājāmie dzīvnieki, Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai, (595), (596) un (597) punktā paredzētajiem kopīgajiem noteikumiem un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.
- (611) Lai mazinātu konkurences izkropļojumu risku un radītu stimulu risku minimalizēt, labuma guvējiem jānodrošina minimālais ieguldījums. Minētajam ieguldījumam jāizpaužas kā profilaktiskiem pasākumiem (tādiem kā žogi, kur tas iespējams), kas ir samērīgi ar aizsargājamo dzīvnieku nodarīta kaitējuma risku attiecīgajā meža teritorijā. Ja lietderīgus profilaktiskus pasākumus veikt nav iespējams, dalībvalstij Komisijai iesniedzamajā paziņojumā par valsts atbalstu jāpierāda, ka šādi profilaktiskie pasākumi nav iespējami, un tikai tad atbalsts tiks uzskatīts par saderīgu.
- (612) Jākonstatē tieša cēloņsakarība starp radušos kaitējumu un dzīvnieku uzvedību.

- (613) Atbalsta shēmas attiecībā uz konkrētu kaitējuma cēlonisko notikumu jāizveido trīs gadu laikā pēc kaitējuma cēloniskā notikuma dienas. Atbalsts jāizmaksā četru gadu laikā pēc minētās dienas.
- (614) Kaitējums jāaprēķina individuālā labuma guvēja līmenī.

Attiecināmās izmaksas

- (615) Attiecināmās izmaksas ir tāda kaitējuma izmaksas, kurš ir kaitējuma cēloniskā notikuma tiešas sekas, ko novērtējusi publiska iestāde, atbalsta piešķirējistādes atzīts neatkarīgs eksperts vai apdrošināšanas sabiedrība.
- (616) Kaitējums var ietvert:
- (a) augošu koku postījumus; atbalstu drīkst piešķirt, lai kompensētu zaudēto koksnes krāju un krājas atjaunošanas izmaksas, nepārsniedzot aizsargājamo dzīvnieku iznīcinātās krājas tirgus vērtību; pieauguma zaudējuma tirgus vērtības aprēķināšanā var ņemt vērā iznīcinātās krājas iespējamo pieaugumu līdz parastajam ciršanas vecumam;
 - (b) citas izmaksas, kas labuma guvējam radušās kaitējuma cēloniskā notikuma dēļ, piemēram, apstrādes pasākumu izmaksas, arī izmaksas par augsnes sagatavošanu stādījumu atjaunošanai, un šādām darbībām vajadzīgo produktu, ierīču vai materiālu izmaksas;
 - (c) mantisko kaitējumu tādiem aktīviem kā mežsaimniecības aprīkojums, tehnika un ēkas; mantiskais kaitējums jāaprēķina, pamatojoties uz attiecīgā aktīva remonta izmaksām vai saimniecisko vērtību pirms kaitējuma cēloniskā notikuma; tas nedrīkst pārsniegt remonta izmaksas vai patiesās tirgus vērtības samazinājumu, ko izraisījis notikums, proti, starpību starp aktīva vērtību tieši pirms un tūlīt pēc minētā notikuma, kas kaitējumu izraisījis.
- (617) Minētā summa jāsamazina, no tās atskaitot visas izmaksas, kas nav radušās kaitējošā notikuma dēļ un labuma guvējam būtu radušās arī citā gadījumā.
- (618) Profilaktiskos pasākumus, kuru mērķis ir nepieļaut kaitējumu, ko mežos varētu nodarīt aizsargājамie dzīvnieki, var atbalstīt saskaņā ar 2.1.4. iedaļu kā darbības, kas saistītas ar dzīvotņu un biodaudzveidības aizsardzību.
- (619) Atbalstu atjaunošanai pēc aizsargājamo dzīvnieku nodarīta kaitējuma mežos var piešķirt, ja ir izpildīti 2.1.3. iedaļā izklāstītie nosacījumi.
- (620) Atbalsts un visi citi kaitējuma kompensēšanai saņemtie maksājumi, arī maksājumi saskaņā ar valsts vai Savienības pasākumiem vai apdrošināšanas polisēm, nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

2.9. Ar lauksaimniecības atbalsta pasākumiem salāgots atbalsts mežsaimniecības nozarē

- (621) Iepriekš Komisija ir iedibinājusi politiku, ka attiecībā uz konkrētiem, mazāk kropljošiem atbalsta pasākumiem lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarei piemēro kopīgus noteikumus.
- (622) Tāpēc atbalstu pētniecībai un izstrādei mežsaimniecības nozarē un atbalstu mežsaimniecības zemes konsolidācijai Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu, ja būs izpildīti 2.9.1. un 2.9.2. iedaļā izklāstītie nosacījumi.
- (623) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

2.9.1. Atbalsts pētniecībai un izstrādei mežsaimniecības nozarē

- (624) Atbalstu pētniecībai un izstrādei mežsaimniecības nozarē Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbildīs šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai, (623) punktā paredzētajam nosacījumam un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

- (625) Atbalstu pētniecībai un izstrādei mežsaimniecības nozarē, kas šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem neatbilst, novērtēs saskaņā ar Nostādnēm par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai.
- (626) Atbalstāmajam projektam jābūt visu to uzņēmumu interesēs, kuri darbojas konkrētajā mežsaimniecības sektorā vai apakšsektoros.
- (627) Pirms atbalstāmā projekta sākšanas internetā jāpublicē šāda informācija:
- (a) atbalstāmā projekta sākšanas datums;
 - (b) atbalstāmā projekta mērķi;
 - (c) atbalstāmā projekta gaidāmo rezultātu aptuvenais publicēšanas datums;
 - (d) atbalstāmā projekta gaidāmo rezultātu publicēšanas vieta internetā;
 - (e) paziņojums par to, ka visiem uzņēmumiem, kuri darbojas mežsaimniecības nozarē vai attiecīgajā apakšnozarē, atbalstāmā projekta rezultāti ir pieejami bez maksas.
- (628) Atbalstāmā projekta rezultātiem jābūt pieejamiem internetā no atbalstāmā projekta beigu dienas vai dienas, kad jebkāda informācija par minētajiem rezultātiem ir sniegta kādas konkrētas organizācijas biedriem, atkarībā no tā, kura diena ir pirmā. Rezultātiem jābūt pieejamiem internetā vismaz piecus gadus, skaitot no atbalstāmā projekta beigu datuma.
- (629) Atbalsts būtu jāpiešķir tieši pētniecības un zināšanu izplatīšanas organizācijai, un tas nedrīkstētu ietvert atbalstu, ko uzņēmumiem, kuri darbojas mežsaimniecības nozarē, piešķir, pamatojoties uz mežsaimniecības produktu cenu.
- Attiecināmās izmaksas*
- (630) Atbalsts nedrīkst pārsniegt šādas attiecināmās izmaksas:
- (a) personāla izmaksas, kas saistītas ar pētniekiem, tehniskajiem un citiem palīgdarbiniekiem, ciktāl viņi nodarbināti attiecīgajā projektā;
 - (b) instrumentu un aprīkojuma izmaksas tādā apmērā un periodā, kādā tos izmanto projektā. Ja šo instrumentu un aprīkojuma lietošanas laiks projektā neaptver visu amortizācijas periodu, par attiecināmajām izmaksām uzskata tikai tās amortizācijas izmaksas, kas atbilst projekta ilgumam un ir aprēķinātas saskaņā ar vispārpieņemtiem grāmatvedības principiem;
 - (c) ēku un zemes izmaksas tādā apmērā un periodā, kādā tos izmanto projektā. Attiecībā uz ēkām par attiecināmajām izmaksām uzskata tikai tās amortizācijas izmaksas, kas atbilst projekta ilgumam un ir aprēķinātas saskaņā ar vispārpieņemtiem grāmatvedības principiem. Attiecībā uz zemi attiecināmās izmaksas ir komerciālās nodošanas izmaksas vai faktiski radušās kapitāla izmaksas;
 - (d) izmaksas par līgumpētījumiem, zināšanām un patentiem, kuri iegādāti vai kuru licences saņemtas no ārējiem avotiem godīgas konkurences apstākļos, kā arī izmaksas par konsultantu pakalpojumiem un līdzvērtīgiem pakalpojumiem, kas izmantoti vienīgi projekta vajadzībām;
 - (e) citas pieskaitāmās izmaksas un pamatdarbības izdevumi, ieskaitot materiālu, piederumu un līdzīgu preču izmaksas, kas tieši radušās projekta rezultātā.

Atbalsta intensitāte

- (631) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

2.9.2. *Atbalsts mežsaimniecības zemes konsolidācijai*

(632) Atbalstu mežsaimniecības zemes konsolidācijai Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbildīs šo pamatnostādņu I daļas 3. nodaļai, (623) punktā paredzētajam nosacījumam un šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

Attiecināmās izmaksas

(633) Attiecināmās izmaksas nedrīkst pārsniegt zemes konsolidācijas juridiskās, administratīvās un uzmērīšanas faktiskās izmaksas.

3. NODAĻA

Atbalsts lauku apvidos, kuru līdzfinansē ELFLA vai piešķir kā valsts papildfinansējumu šādām līdzfinansētām intervencēm

(634) Šo nodaļu piemēro:

- (a) atbalstam pamatpakalpojumiem lauku apvidos ⁽⁷¹⁾;
- (b) atbalstam ar lauksaimniecību nesaistītas darījumdarbības uzsākšanai lauku apvidos;
- (c) atbalstam par agrovides un klimata saistībām lauku apvidos labuma guvējiem, kas nav lauksaimnieki;
- (d) atbalstam par platībatkarīgiem traucēkļiem, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām, labuma guvējiem, kas nav lauksaimnieki;
- (e) atbalstam, ar ko popularizē un atbalsta kokvilnas vai pārtikas produktu kvalitātes shēmas un to izmantošanu lauksaimnieku vidū;
- (f) atbalstam sadarbībai lauku apvidos, arī atbalstam dalībai sabiedrības virzītās vietējās attīstības (SVVA) vai Eiropas inovācijas partnerības (EIP) "Lauksaimniecības ražīgums un ilgtspēja" darbības grupu projektos;
- (g) atbalstam kopfondu izveidei.

(635) Atbalstu, kas minēts (634) punktā, Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbildīs šādiem nosacījumiem:

- (a) ievērojot Regulu (ES) 2021/2115 un atbilstīgi tai atbalsts ir iekļauts KLP stratēģiskajā plānā kā ELFLA līdzfinansēts atbalsts vai kā valsts papildfinansējums šādam atbalstam;
- (b) atbalsts nav piešķirts apgrozāmajam kapitālam, izņemot atbalstu, kas piešķirts finanšu instrumentu veidā;
- (c) atbalsts nav piešķirts kā darbības atbalsts, ja vien attiecīgajos Savienības tiesību aktos nav skaidri paredzēti izņēmumi;
- (d) atbalsts nav piešķirts grūtībās nonākušiem uzņēmumiem, kas definēti (33) punkta 63. apakšpunktā;
- (e) atbalsts nav piešķirts uzņēmumam, uz kuru attiecas neizpildīts atgūšanas rīkojums, kas izdots pēc Komisijas iepriekš pieņemta lēmuma, ar kuru atbalsts ir atzīts par nelikumīgu un nesaderīgu ar iekšējo tirgu.

(636) Šīs nodaļas noteikumi neskar iespēju valsts atbalstu lauku apvidiem piešķirt saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, kas ir kopīgi visām nozarēm vai kopīgi tirdzniecībai un rūpniecībai.

(637) Investīcijām enerģijas taupīšanā un atjaunīgajā enerģijā šo nodaļu nepiemēro. Šādam atbalstam jāatbilst "Pamatnostādņēm par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem (2022)", ja vien tas no paziņošanas pienākuma nav atbrīvots.

⁽⁷¹⁾ Līguma 107., 108. un 109. pants attiecas uz atbalstu pamatpakalpojumiem lauku apvidos, ciktāl tas ir valsts atbalsts Līguma 107. panta 1. punkta nozīmē, ņemot vērā arī valsts atbalsta interpretāciju, kas izklāstīta Komisijas paziņojumā par atbalsta jēdzienu (OV C 262, 19.7.2016., 1. lpp.).

III DAĻA

PROCEDŪRAS JAUTĀJUMI

1. **Shēmu darbības ilgums un izvērtējums**

- (638) Lai veicinātu pārredzamību un visu spēkā esošo atbalsta shēmu regulāru izskatīšanu, Komisija saskaņā ar iepriekšējās pamatnostādņēs iedibināto praksi atļaus tikai atbalsta shēmas ar ierobežotu ilgumu. Tādu shēmu ilgumam, kas ietver valsts atbalstu intervencēm, kuras var saņemt arī ELFLA līdzfinansējumu saskaņā ar Regulu (ES) 2021/2115, nevajadzētu pārsniegt 2023.–2027. gada plānošanas periodu. Ja Savienības tiesību akti to pieļauj, un saskaņā ar tajos paredzētajiem nosacījumiem dalībvalstis var turpināt uzņemties jaunas saistības lauku attīstības jomā, pamatojoties uz Regulu (ES) 2021/2115 un tās deleģētajiem un īstenošanas aktiem. Tāpēc Komisija šīs pamatnostādnes piemēros arī šādām jaunām saistībām. Citas atbalsta shēmas nebūtu jāpiemēro ilgāk kā septiņus gadus.
- (639) Lai ierobežotu konkurences un tirdzniecības izkropļošanu, Komisija var prasīt, lai (640) punktā minētajām atbalsta shēmām tiktu veikts *ex post* izvērtējums. Izvērtētas tiks tās shēmas, kurām ir īpaši liels potenciāls radīt konkurences izkropļojumus, proti, shēmas, kas varētu būtiski ierobežot vai izkropļot konkurenci, ja to īstenošana netiktu laikus izskatīta.
- (640) *Ex post* izvērtējums var tikt prasīts attiecībā uz atbalsta shēmām ar lielu budžetu vai vēl nebijušām iezīmēm vai gadījumos, kad paredzamas būtiskas tirgus, tehnoloģiju vai regulējuma izmaiņas. Sākot no 2023. gada 1. janvāra, izvērtējums vienmēr tiks prasīts attiecībā uz shēmām, kurās valsts atbalsta budžets vai iegrāmatotie izdevumi pārsniedz 150 miljonus EUR jebkurā gadā vai 750 miljonus EUR kopējā darbības periodā, tātad, periodā, kurā darbojusies konkrētā shēma un iespējamā iepriekšējā shēma ar līdzīgu mērķi un ģeogrāfisko tvērumu. Ņemot vērā izvērtēšanas mērķus un tiecoties neuzlikt nesamērīgu slogu dalībvalstīm, *ex post* izvērtējumus var prasīt tikai par tām atbalsta shēmām, kuru kopējais darbības periods pārsniedz trīs gadus, sākot no 2023. gada 1. janvāra.
- (641) *Ex post* izvērtējumu drīkst neprasīt attiecībā uz atbalsta shēmu, kas ir tieša pēctece iepriekšējai shēmai ar līdzīgu mērķi un ģeogrāfisko tvērumu, par kuru ir veikta izvērtēšana, iesniegts galīgais izvērtējuma ziņojums, kas atbilst Komisijas apstiprinātajam izvērtēšanas plānam, un par kuru nav izdarīti nekādi negatīvi konstatējumi. Ja shēmas galīgais izvērtējuma ziņojums apstiprinātajam izvērtēšanas plānam neatbilst, shēma nekavējoties jāaptur.
- (642) Izvērtēšanas mērķim vajadzētu būt pārliecināties par to, vai ir īstenojušies shēmas saderības pamatā esošie pieņēmumi un nosacījumi, it īpaši atbalsta pasākuma nepieciešamība un rezultativitāte, ņemot vērā tās vispārīgos un konkrētos mērķus. Būtu jānovērtē arī shēmas ietekme uz konkurenci un tirdzniecību.
- (643) Attiecībā uz atbalsta shēmām, uz kurām attiecas (640) punktā paredzētā izvērtēšanas prasība, dalībvalstīm jāiesniedz izvērtēšanas plāna projekts, kas būs Komisijas veiktā shēmas novērtējuma neatņemama daļa. Projekts jāiesniedz:
- a) kopā ar atbalsta shēmu, ja shēmai paredzētā valsts atbalsta budžets pārsniedz 150 miljonus EUR jebkurā gadā vai 750 miljonus EUR tās kopējā darbības periodā;
 - b) 30 darbdienu laikā pēc būtiskām izmaiņām, kuru rezultātā shēmas budžets pārsniedz 150 miljonus EUR jebkurā gadā vai 750 miljonus EUR shēmas kopējā darbības periodā;

c) 30 darbdienu laikā no dienas, kad oficiālos kontos ieģrāmatotie shēmas gada izdevumi pārsniedz 150 miljonus EUR.

- (644) Izvērtēšanas plāna projektam jāatbilst Komisijas noteiktajiem kopīgajiem metodikas principiem ⁽⁷²⁾. Dalībvalstīm Komisijas apstiprinātais izvērtēšanas plāns jāpublicē.
- (645) *Ex post* izvērtēšana jāveic no atbalsta piešķirējistādes neatkarīgam ekspertam, balstoties uz izvērtēšanas plānu. Par katru izvērtēšanu sagatavo vismaz vienu starposma un vienu galīgo izvērtējuma ziņojumu. Dalībvalstīm abi ziņojumi jāpublicē.
- (646) Galīgais izvērtējuma ziņojums Komisijai jāiesniedz pietiekami savlaicīgi, lai tā varētu novērtēt atbalsta shēmas iespējamo pagarināšanu, bet vēlākais deviņus mēnešus pirms shēmas noslēguma. Attiecībā uz shēmām, kurām izvērtēšanas prasība kļūst piemērojama pēdējos divos īstenošanas gados, šo termiņu drīkst saīsināt. Izvērtējuma precīzais tvērums un kārtība tiks noteikti lēmumā, ar ko apstiprina atbalsta shēmu. Paziņojot par secīgiem atbalsta pasākumiem ar līdzīgu mērķi, jāapraksta, kā ir ņemti vērā izvērtējuma rezultāti.

2. **Pārskatīšanas klauzula**

- (647) Attiecībā uz darbībām, kuras veic atbilstīgi II daļas 1.1.4., 1.1.5., 1.1.8. un 2.3. iedaļai, dalībvalstīm jāparedz pārskatīšanas klauzula, lai nodrošinātu to pielāgošanu gadījumā, ja tiek izdarīti grozījumi tajās pašās iedaļās minētajos relevantajos obligātajos standartos, prasībās vai pienākumos, kas jāpārsniedz ar tajās pašās iedaļās minētajām saistībām.
- (648) Attiecībā uz darbībām, kuras veic atbilstīgi II daļas 1.1.4., 1.1.5., 1.1.8. un 2.3. iedaļai un kuru ilgums pārsniedz 2023.–2027. gada lauku attīstības plānošanas periodu, pārskatīšanas klauzula jāparedz, lai šīs darbības būtu iespējams pielāgot nākamā plānošanas perioda tiesiskajam regulējumam.
- (649) Ja labuma guvējs (647) un (648) punktā minētajiem pielāgojumiem nepiekrīt vai tos neīsteno, saistības zaudēs spēku, un atbalsta summa būtu jāsamazina līdz tādām apjomam, kas atbilst laikposmam līdz dienai, kad saistības zaudē spēku.

3. **Ziņošana un uzraudzība**

- (650) Saskaņā ar Padomes Regulu (ES) 2015/1589 ⁽⁷³⁾ un Komisijas Regulu (EK) Nr. 794/2004 ⁽⁷⁴⁾ dalībvalstīm jāiesniedz Komisijai gada ziņojumi.
- (651) Gada ziņojumam jāsaturs informācija arī par:
- (a) attiecīgajām dzīvnieku slimībām vai augiem kaitīgajiem organismiem saskaņā ar II daļas 1.2.1.3. iedaļu;
 - (b) meteoroloģiskā informācija par II daļas 1.2.1.1. iedaļā minētās dabas katastrofas vai 1.2.1.2. iedaļā minēto dabas katastrofai pielīdzināmo klimatisko apstākļu veidu, laiku, relatīvo spēku un vietu.
- (652) Komisija patur tiesības katrā atsevišķā gadījumā pieprasīt papildu informāciju par esošām atbalsta shēmām, ja tas vajadzīgs, lai tā varētu izpildīt savus pienākumus saskaņā ar Līguma 108. panta 1. punktu.

⁽⁷²⁾ Komisijas dienestu darba dokuments "Kopīga valsts atbalsta izvērtēšanas metodika", Brisele, 2014. gada 28. maijā., SWD(2014) 179 final.

⁽⁷³⁾ Padomes Regula (ES) 2015/1589 (2015. gada 13. jūlijs), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (OV L 248, 24.9.2015., 9. lpp.).

⁽⁷⁴⁾ Komisijas Regula (EK) Nr. 794/2004 (2004. gada 21. aprīlis), ar ko īsteno Padomes Regulu (ES) 2015/1589, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (OV L 140, 30.4.2004., 1. lpp.).

(653) Dalībvalstīm jānodrošina detalizēti pieraksti par visiem ar atbalsta piešķiršanu saistītajiem pasākumiem. Šajos pierakstos jāiekļauj visa informācija, kas vajadzīga, lai noskaidrotu, vai ir izpildīti visi šajās pamatnostādnēs paredzētie nosacījumi, kas attiecīgā gadījumā piemērojami attiecināmajām izmaksām un maksimālajai pieļaujamajai atbalsta intensitātei. Šī informācija ir jāglabā 10 gadus no atbalsta piešķiršanas datuma un pēc pieprasījuma jāsniedz Komisijai.

4. **Pamatnostādņu piemērošana**

(654) Komisija šīs pamatnostādnes piemēros no 2023. gada 1. janvāra.

(655) Komisija šīs pamatnostādnes piemēros visiem paziņotajiem atbalsta pasākumiem, attiecībā uz kuriem tā ir aicināta pieņemt lēmumu pēc 2023. gada 1. janvāra, pat ja atbalsts ir paziņots pirms minētā datuma. Tomēr individuāls atbalsts, kas piešķirts saskaņā ar apstiprinātām atbalsta shēmām un paziņots Komisijai atbilstīgi pienākumam individuāli paziņot šādu atbalstu, tiks novērtēts atbilstīgi pamatnostādnēm, ko piemēro individuāla atbalsta pamatā esošajai apstiprinātajai atbalsta shēmai.

(656) Nelikumīgs atbalsts tiks novērtēts saskaņā ar noteikumiem, kas ir spēkā atbalsta piešķiršanas dienā. Individuāls atbalsts, kas piešķirts nelikumīgas atbalsta shēmas satvarā, tiks novērtēts saskaņā ar pamatnostādnēm, kuras nelikumīgajai atbalsta shēmai bija piemērojamas individuālā atbalsta piešķiršanas laikā.

(657) 2014. gada Pamatnostādnēs par valsts atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos⁽⁷⁵⁾, konkrēti, to 737. punktā, teikts, ka minētās pamatnostādnes ir piemērojamas līdz 2022. gada 31. decembrim. Pašreizējās pamatnostādne aizstās 2014. gada Pamatnostādnes par valsts atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos. Tomēr attiecībā uz ELFLA līdzfinansētām lauku atbalsta intervencēm, ja Savienības tiesību akti to atļauj, un saskaņā ar lauku attīstības noteikumos paredzētajiem nosacījumiem dalībvalstis drīkst turpināt uzņemties jaunas saistības saskaņā ar 2014. gada Pamatnostādnēm par valsts atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos saskaņā ar to 719. punktu.

(658) Komisija jebkurā laikā var nolemt izskatīt vai grozīt šīs pamatnostādnes, ja tas nepieciešams ar konkurences politiku saistītu iemeslu dēļ vai lai ņemtu vērā citas Savienības rīcībpolitikas, piemēram, lauksaimniecības un lauku attīstības vai cilvēka un dzīvnieku veselības, augu aizsardzības, vides un klimata politikas apsvērumus, un starptautiskās saistības, vai jebkāda cita pamatota iemesla dēļ.

5. **Priekšlikumi veikt atbilstošus pasākumus**

(659) Saskaņā ar Līguma 108. panta 1. punktu Komisija ierosina dalībvalstīm vēlākais līdz 2023. gada 30. jūnijam grozīt to esošās atbalsta shēmas, lai nodrošinātu to atbilstību šīm pamatnostādnēm.

(660) Dalībvalstis ir aicinātas sniegt skaidru beznosacījuma piekrišanu šiem ierosinātajiem atbilstošajiem pasākumiem divu mēnešu laikā no dienas, kurā šīs pamatnostādnes publicētas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Ja atbilde netiks saņemta, Komisija uzskatīs, ka attiecīgā dalībvalsts ierosinātajiem pasākumiem nepiekrīt.

⁽⁷⁵⁾ OV C 204, 1.7.2014., 1. lpp.